

Helene Dickmar

Korsvei

Skuespil i fem akter

bokselskap.no
Oslo 2019

bokselskap.no, Oslo 2019

Helene Dickmar: *Korsvei*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1901 (Kristiania/Aschehoug). Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no)

ISBN: 978-82-8319-540-8 (digital, bokselskap.no), 978-82-8319-541-5 (epub), 978-82-8319-542-2 (mobi)

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

PERSONERNE

Fru Mathilde Krabbe, 38 aar.

Sigfrid, 19 aar

Anna, 18 aar, hendes børn.

Professor Beck, hendes onkel.

Ingeniør von Lützow, 37 aar.

Forhv. statsraad Mørk.

Statsraadinde Mørk, 48 aar.

Inga

Valborg, deres døtre.

Dr. Erik Rein, badelæge.

Jomfru Thorstad, husjomfru paa Fyrisheim.

Fru generalkonsul Holth.

Tjeneren, stuepigen, gartneren, piger, gjeester etc.

Handlingen foregaar i nutiden paa familien **Krabbes** slegtsgods Fyrisheim. Mellom første og anden samt mellem tredje og fjerde akt er der et tidsrum af fjorten dage.

FØRSTE AKT

FORVENTNING

[1] *Det er en straalende solskinsformiddag tidlig paa sommeren, **Fru Mathilde Krabbe**, klædt i en lys, enkel, men elegant morgendragt, og **jomfru Thorstad** er ifærd med at ordne og stelle istand i en liden, lys hjørnesalon i husets anden etage. Møblerne er nye og betrukne med lyserødt, blomstret tøj. Til den ene side aaben glasdør mod en balkon, paa den anden piano. Paa hver side af pianoet døre til **Fru Mathildes** og **Annas** soveværelser. I baggrunden dør mod trappegangen.*

Første scene

Fru Mathilde. Jomfruen.

Fru Mathilde *(staar og betragter værelset)*

Her er ligesom ikke rigtig hyggeligt endnu. Se her, jomfru, lad os heller flytte skrivebordet herhen paa skraa mod altandøren. Saa har hun udsigten til søen lige for øinene.

[2] **Jomfruen** *(ældre, sirlig antrukken. Lidt høitideligt og sygeligt udseende)*

Nei – skal fruene selv tage i?

Fru Mathilde

Aa, det er ikke tungt. *(De flytter.)* Og saa tager vi blomsterstativet og sætter bagenom ligesom et slags skjærmbræt. *(De flytter.)* Naar vi faar blomster i det, skal De se, det blir pent. Og saa alle noderne og bøgerne. *(Gaar ind i sideværelset og kommer tilbage med en hel stabel bøger og noder, som hun anbringer dels paa pianoet, dels paa bordene omkring.) (For sig selv.)* Det hjalp. *(Til jomfruen.)* Jeg tænker, Anna glæder sig ligesaa meget til at komme hjem, som vi til at tage mod hende idag, jeg, jomfru. Halvandet aar er en lang tid! – Skjønt hun jo trivedes saa godt dernede i pensionen i det sidste.

Jomfruen

Aa ja, det har naa altid været værre for fruene, som har siddet hele tiden her hjemme alene imens –

Fru Mathilde *(afledende)*

Aa. Sigfrid har nu været hjemme ikke saa faa gange da.

[3] **Jomfruen** *(slaar om)*

Bare nu dampbaaden maatte være til rette tid idag. Hørte ikke fruene, hvor det blaaste inat? Det var sligt og ul, at jeg næsten ikke fik blund paa øinene mine –

Fru Mathilde *(gaar til altandøren)*

(Afbrydende.) Se nu bare, hvor lyst og deilig solen skinner idag. Og søen er jo næsten ganske rolig. De kan tro – vi har hende snart her. Ja – nu tænker jeg, her er færdigt! *(Hun blir staaende og ser frem for sig. Pludselig vender hun sig om og lægger begge hænder paa jomfruens skuldre med et lyst smil.)* Ingen mørke spaadomme idag, jomfru! Idag vil vi ikke tænke paa andet, end at Anna kommer hjem igjen!

Jomfruen

Ja, det var naa akkurat 16 aar, siden jeg kom her i vaares. Da var Anna netop to aar. Jeg synes naa, dere var bare barna, begge to den gangen, jeg, frue. *(Ser paa hende.)* Men jomen synes jeg, fruene er saa lig sig fra den tiden naa paa det sidste. Mest kanske idag, naar fruene har lagt af alt det sorte. Fruene klæder naa saa udmerket lyst. Det har jeg altid sagt.

Fru Mathilde

Jeg hørte det ringte dernede. *(Det banker.)* Kom ind!

[4] **Anden scene**

De forrige. Professoren.

Professoren kommer ind. Han er en fin, smuk, graasprængt mand, med et klogt, lidt svagt udseende. Umoderne, noget skjodesløs paaklædning. Noget fortænkt, søgende i sit væsen og udtryksmaade med et sterkt spil i øinene, naar han blir livlig.

Professoren

Goddag, goddag Mathilde. Se, goddag, jomfru Thorstad, hvordan staar det til, De? *(Jomfruen neier og gaar.)* Saa du holder til heroppe Mathilde?

Fru Mathilde

Ja, goddag, kjære onkel. Det var da morsomt, du kom. Hvordan gaar det? Gjør badene dig godt?

Professoren (*livlig*)

Brilliant! Saadan som man tages under behandling, mir nichts dir nichts, du! Ingen vilje, ingensomhelst vilje! Og at denne aktivitet, denne omsorg, som man selv bare er en passiv gjenstand for! Den gjør en saa deilig ansvarsløs, rent rørende tillidsfuld, du. Og denne disciplin! Jeg føler mig næsten som en skolegut igjen!

Fru Mathilde (*ler*)

Det er bra.

Professoren (*vedblir*)

Og naar man saa kommer hjem til sit logis, finder man en magelig lænestol med bløde puder
[5] ventende paa sig. Ja, det var en elskværdig idé af dig det, Mathilde! (*Ler barnslig.*) Den opvækker md. Olsens høieste misundelse, den lænestolen, det skjønner jeg saa godt. Hun er ogsaa træt, stakkar. Hvert menneske skulde igrunnen have ret af *staten* til en lænestol, du! Arbeide og hvile. Ja, men lad mig nu ikke forstyrre dig, Mathilde. Skal du ikke ned paa bryggen?

Fru Mathilde (*i pludselig bevægelse*)

Nei, det vilde jeg ikke. Det var mig rent umuligt. Alle de fremmede mennesker! Nei. (*Slaar om.*) Desuden, statsraad Mørks familie kommer jo med dampbaaden idag, ved du. Det er jo med dem, Anna har faaet reisefølge. Og jeg tænkte mig, de gjerne vilde benytte vognen op til sit logis her i nærheden. Det er sandt. (*Hun ringer, en tjener kommer.*) Spørg Larsen, om han har husket at sende de store grønne planter, vi tog ud, ned til statsraad Mørks – hvis ikke, maa nogen bringe dem derhen straks. (*Tjeneren gaar.*) De har faaet saadanne tarvelige og uhyggelige værelser.

Professoren (*smiler*)

Du skal se: med assistance af statsraaden selv og saa dine planter –

[6] **Fru Mathilde** (*ligeledes*)

Du mener?

Professoren

Ja – var det kanske ikke mest i egenskab af dekorationsplante, han valgte ind i ministeriet dengang, tror du? *Der* var ogsaa tarveligt! – Naa, bra mand forresten –

Fru Mathilde

Men saa trives han heller ikke i anden luft siden, stakkels mand! Bare politik. Min forvalter siger, at den store eiendom, han har –

Professoren *(afbryder)*

Ja, den politiken, du! Er den ikke, som – er det ikke, som om et folk vilde tage en rigtig sort; brølende kjæmpemaskine og spænde foran sine lyse fremtidshaab, du? Og mens den saa forestiller at arbejde for dem, tramper den ned og tilsmudser alt, som den kommer nær.

Fru Mathilde *(smiler)*

Du vilde vel heller, det skulde være et par store, hvide vinger, du, som skulde bringe dem lige ind i himlen med en gang?

[7] Professoren

Ja, du, *det* vilde være deiligt! I det sted hænder det merkelige, at folket glemmer ligetil navnet paa sine idealer bare for at beskæftige sig med denne fæle maskinen sin. Det er akkurat, som om den paa en egen hemmelighedsfuld maade suger menneskene til sig – og presser kræfterne ud af dem for siden at –

Gartneren *(viser sig i døren)*

Kanske fruén vilde komme ned og se, hvad slags blomster vi skal bruge til stativet her.

Fru Mathilde

Nu kommer jeg, undskyld et øieblik, onkel.

(Gaar ud.)

Tredie scene

Professoren. Jomfruen.

Jomfruen kommer ind med et bræt med forfriskninger og en dug paa armen. Hun dækker paa et lidet sidebord under det følgende.

Professoren staar og ser ud af vinduet i sine egne tanker.

Pause.

Jomfruen *(gaar sagte hen og tager ham i armen)*

Synes ikke professoren, fruene ser godt ud idag. Saa stor og blank i øinene saa!

[8] Professoren

Ja, – jeg lagde ikke merke til det netop, – men det er sandt, det, hun ser rigtig godt ud idag. Smuk har hun jo altid været –

Jomfruen

Og som hun nu glæder sig i, at frk. Anna skal komme hjem. Saa fornøiet har ikke fruene set ud paa mange aar, jeg kan gjerne sige, mange aar før godseieren døde ogsaa. Ja, ja sa'n – *(tager igjen fat paa sit arbejde.)*

Professoren *(følger efter hende)*

De, jomfru Thorstad, har nok staaet trofast ved siden af hende i alle disse aarene, De. Det har nok ikke været saa let mange gange – med al sygdommen og ensomheden her –

Jomfruen *(med vegt)*

Nei, det skal være vist. *(Nærmere.)* Mest naa i de sidste aarene, da her ligesom blev mørkere og mørkere. Professoren ved nok det, at det var – ja, godseieren kunde naa aldrig lade være med dette da, som ligesom kunde trøste ham. Han havde jo mange plager ogsaa, faar en kalde det. Der laa ikke lidet paa fruene i de aarene. Stort stel er her ogsaa paa Fyrisheim og mangeslags ^[9]folk aa kommendere. Sommetider gav hun sig naa rent over da. Men aldrig naar barna saa det. Aldrig naar folkene paa gaarden saa det. Nei da! *(Hemmelighedsfuldt.)* Men jeg kom over hende ganske uforvarendes engang. – Det var langt borte i den andre enden af huset – der hvor alle gjesteværelser ligger – der laa hun paa gulvet med ho'de i sengklærne! Og sliig som hun graat! Jeg glemmer det aldrig, saalænge jeg lever. Nei, det gjør jeg ikke. Sliig graat har jeg aldrig hørt, og haaber aldrig aa faa høre igjen i mit liv, det siger jeg rent ud, professor! – *(Tørrer sine øine.)*

Professoren *(bevæget)*

Jasaa, jasaa, De. Det havde jeg naa ikke tænkt. *(Gaar frem og tilbage paa gulvet.)*

Jomfruen *(efter ham)*

Men saa var det naa denne musikken da –

Professoren *(livlig)*

Ja, ja, De jomfru Thorstad. Den musiken De! Musiken – den er som en stor, gylden harpe. Strengene er spændte mellem himmel og jord, mellem det, som er oventil, hvor det fuldkomne bor, det som vi bare aner –

[10] **Jomfruen** *(kaster et blik paa ham og giver sig noget at bestille).*

Professoren *(merker pludselig, at hun er borte)*

Ja – det er vel saa det – ja.

Fjerde scene

Fru Mathilde kommer ind med blomsterglas i haanden. Gartner og gartnergut følger med blomstrende planter, som de anbringer paa blomsterstativet. Tilsidst en pige med vaser og glas med blomster, som fru Mathilde placerer rundt i værelset.

Fru Mathilde

Jeg telefonerte til ekspeditionen. Dampskibet er i vente, de maa snart være her. Hys – hører vi ikke vognen?

Jomfruen *(gaar til altandøren)*

Der ser jeg vognen nede i alléen, frue. *(Gaar.)*

Femte scene

Professoren. Fru Mathilde.

Fru Mathilde *(skynder paa gartnerne, som hurtig er færdige og forsvinder. Hun gaar omkring, rydder lidt her og der i nervøs spænding).*

Professoren *(staar ved altandøren)*

Der har vi dem opover alléen. Jeg ser lyse parasoller.

[11] **Fru Mathilde** *(vedblir sin urolige gang)*

Nei – kjære onkel – der er vel ikke flere?

Professoren

Jeg ser da mindst tre parasoller, du – en blaa og –

Fru Mathilde (*pludselig heftig*)

Fru Mørk *kan* da ikke være med helt herop. Nu straks. Derfor bad jeg dem jo til *middag* idag. Tænk, nu har jeg jo ikke seet Anna i over halvandet aar. Og jeg har ventet saa paa hende!

Professoren

Ja du – nu ser jeg tydelig fire damer i vognen. Nu svinger den om hjørnet –

Fru Mathilde (*har hurtigt behersket sig*)

Naa ja. Jeg gaar ned og tager imod dem. De faar alle komme herop.

(*Hun gaar, Professoren følger.*)

Sjette scene

Scenen staar tom et øieblik. Saa kommer stadsraadinde Mørk, Inga og Valborg, Anna Krabbe, fru Mathilde. Tjener og piger bærer reisetøi etc. ind i Annas værelse tilvenstre.

Fru Mørk (*en høi, statelig dame med graasprængt haar og et behageligt ydre og væsen. Taler meget hurtig og overstrømmende*)

Ja, kjære fru Krabbe (*kysser hende*), De skjønner, jeg maatte bringe Dem barnet selv. Jeg syntes ^[12] ikke, jeg havde udført min mission, hvis jeg ikke havde seet hende vel inden sit hjemms fire vægge. Jeg haaber, De synes, Anna ser prægtig ud. Søde Anna! (*Kysser hende.*) Ja, hun har snakket om at komme hjem, kan De tro! Og saa min Valborg! Vi to mødre kan nok gratulere hinanden til, at vi nu har faaet vore to smaa pensionskyllinger ind i reden igjen (*kysser fru Mathilde*).

Fru Mathilde

Ja, tusind tak for at Deres omsorg for Anna! Jeg havde jo selv tænkt paa at hente hende. Men vi har havt saa travlt paa gaarden just i denne tid. En det ombygninger og –

Fru Mørk (*afbryder*)

Ak ja – De skal jo have et rent gaardbrugertalent, De, kjære fru Krabbe. Det har jeg nok hørt om. Gud, Vilhelm siger altid til mig – han er jo bestandig paa stortinget – Gud ja, for De ved – naar man er stortingsmand i vore dage – ja, Vilhelm siger altid til mig i en bebreidende tone: «I gamle dage, Sofie, naar mændene gik i ledning, sad kvinderne hjemme og drev gaardene baade godt og vel.» Men jeg synes naa, en kone faar være der, hvor hendes mand er, jeg, ikke sandt? (*Ler.*) Naar ikke «ledingen» er farligere da.

[13] **Fru Mathilde** (*smiler*)

Jo, det kan De vist have ret i! (*Til Anna.*) Gaa ind du i dit værelse, Anna min, Jenny er der og hjælper dig med tøiet.

Anna

Aa, deiligt er det at være hjemme igjen, mama! (*Ud et øieblik tilvenstre, kommer straks igjen uden reisetoi.*)

Fru Mørk

Nei – her har De det da henrivende. Jeg tilstaar, jeg har været nysgjerrig for at se dette Fyrisheim, som jeg har hørt saameget tale om. Man kan jo ikke tænke sig et smukkere sted! Og hvor elskværdigt af Dem, søde fru Krabbe, at sende vogn efter os alle – og tøiet bragt lige ind i huset til os. Ja, De skjæmmer os jo rent ud – det maa jeg sige –

Fru Mathilde

Kjære Dem –

Fru Mørk (*afbryder*)

De kan tro, vi har havt en udmerket reise. Medvind hele tiden. Kapteinen var den elskværdigste, mest forekommende mand, De kan tænke Dem; han tog saa umaadelig hensyn til os, formelig forkjælede os, forsikrer jeg Dem. Og der var mange hyggelige mennesker ombord. Ja – [14] kjære fru Krabbe, der var jo en af Deres gamle venner med. Han spurgte *saa* interesseret efter Dem.

Fru Mathilde

Jasaa – hvem var det?

Fru Mørk

Det var ingeniør von Lützw. *Baron* von Lützw er det vist igrunden. Han fortalte mig, at han for flere

aar siden havde boet her i nærheden. Det var en udmærket nydelig mand, med et saa fint, dannet væsen, som man jo sjelden ser det hertillands. Meget elskværdig mod de unge damer, ogsaa; ikke sandt smaapiger?

Valborg

Ja, jeg for min part syntes naa, altsaa, han var noksaa væmmelig vigtig. Og det var naa Anna, som fandt mest naade for hans øine.

Anna

Ja, kjære dig, det kan du nok sige. Kjære, han har jo kjendt mig som liden, jo! Jeg har mange gange spilt sorteper med ham, det husker jeg godt –

Fru Mørk

Ja, naturligvis. Men du, Inga, talte jo forresten meget med hr. Lützow.

[15] **Inga** (*meget smuk, stiv og velopdragen, rømmer sig*)

Ja – hm, *jeg* syntes han var *saa* elskværdig og *meget* interessant. Han lovede, at han vilde komme og besøge os, naar han kom tilbage fra Kristiania.

Fru Mathilde

Saa ingeniør Lützow skulde til Kristiania? Ja – han var meget elskværdig. Meget musikalsk ogsaa. Men, se nu her, kjære fru Mørk, nu maa De komme og drikke et glas vin – eller lidt selters. (*Gaar til bordet og serverer.*) Kom nu smaapiger – omforladelse frøken Inga (*de unge piger snakker og ler sammen*) – Naa – hvad er det, som er saa morsomt?

Fru Mørk

De maa ikke kalde mine døtre med andet end med fornavn, ligetil. Jeg har maattet love Deres datter at sige Anna. Og det synes jeg er *saa* hyggeligt. Gud, Vilhelm siger jo altid til mig – (*Det banker. Statsraaden kommer ind, fulgt af professoren.*)

Syvende scene

De forrige. Professoren. Statsraaden.

Statsraaden *(formel, høflig, men nervøs og optaget, man forstaar, hans tanker ikke er nærværende)*

Maa jeg ogsaa have den fornøielse at hilse paa Dem, frue, og ønske Dem tillykke med Deres ^[16]datters tilbagekomst. *(Rømmer sig.)* Jeg mødte professoren i alléen, jeg tror han vilde echappere. Jeg ventede lidt dernede for at faa posten med mig med det samme. Jeg tog mig den frihed at bringe Dem Deres. *(Han tager en bunke aviser og breve op af sin ene lomme og leverer fruén dem, af den anden trækker han en enorm bunke aviser for sig selv.)* Aviserne er da, sandt for dyden, ens eneste aandelige levebrød ved disse rædsomme norske badeanstalter! – Nu ja, der er vist adskilligt nyt idag – valgene –

Fru Mathilde

Et glas vin først, hr. statsraad. *(Hun ringer. Tjeneren bringer glas og et brev, som han leverer fruén. Hun kaster et blik paa skriften, og der gaar en bevægelse over hendes ansigt. Hun putter det hurtig i lommen.)* Vær saa god, hr. statsraad, De undskylder, vi holder os heroppe! – Onkel! –

Statsraaden

Her er udmerket – udmerket – *(Til professoren.)* Hører De, der skal være tvil om Nedenes, De. Man snakker om valgfusk – jeg husker paa sidste folkemøde –

Fru Mørk

Gud, Vilhelm – jeg er saa glad over, at doktoren har forbudt dig at reise paa disse skrækkelige folkemøder.

Statsraaden *(ærgelig)*

Doktoren – aa lad være med doktoren –

^[17]**Fru Mørk** *(til professoren)*

Det var jo formelig blevet Vilhelms, min mands, passion, hr. professor, disse folkemøder. De kan ikke tænke Dem, med hvilken fryd han gjorde sig istand og pakkede ned de mest medtagne stykker af sin garderobe til disse reiser! Og hvor det lugtede tobak og punsch og Gud ved hvad af baade ham og hans kuffert, naar han kom igjen. Vi maatte formelig lufte ham ud! Jeg forsikrer Dem, jeg sporede altid de første dage noget vist, en vis nedgang, om jeg saa maa sige, i hans manerer og hele udtryksmaade – kan De ikke tænke Dem det?

Statsraaden *(hører ikke, men har listet sig til at ordne nogle aviser og staar ganske opslugt og læser)*

Finmarken skal være sikret. Der staar telegram idag. Lad mig se; den 1ste juli. Det maa altsaa være for igaar. Der er morgenavisen, ser jeg. Den skulde være vel underrettet. (*Læser.*) Skjærvø. Høire 15 stemmer, venstre 12, 1 moderat. Tromsø. (*Læser videre.*) Aa, fru Krabbe, undskylder De, maa jeg faa lov at kige lidt i Deres aviser, tusind tak – lad mig se – Skjærvø 15, Tromsø. (*Læser videre.*) *Sidste telegrammer.* «Dagens tidende» har det. Se her! Ha, ha – Finmarken har vi – det er storartet! (*Læser videre.*)

[18] Fru Mørk

Nei, Vilhelm, lad nu dette være! Herregud, vi faar det jo tidsnok at vide. Var det endda der, hvor *vi* skal vælges – skjønt doktoren siger –

Statsraaden (*ærgelig*)

Doktoren – lad være med doktoren. Aa disse badesteder! (*Til fru Mathilde.*) Undskyld frue – man blir snart idiot her!

Fru Mathilde (*ler*)

Og min onkel forsikrede mig nylig, han følte sig som en skolegut igjen. Skulde det betyde, at *han* begynder at gaa i barndommen?

Statsraaden (*bukker for professoren*)

Da er professoren lykkeligere situeret end jeg. – Men nu synes jeg, det er paa tide, vi lader fru Krabbe og frøken Anna i ro – ikke sandt, Sofie?

Fru Mørk

Jo, det har du ganske ret i! Kom nu smaapiger! Kjære fru Krabbe (*kysser hende*), det er mig en glæde at se Dem se saa godt ad! Farvel, kjære Anna! (*Kysser hende.*)

[19] Fru Mathilde

Velkommen til middag! Farvel!

(*Der drysser aviser af statsraadens lommer, Anna tager dem op og hjælper ham.*)

(*Mørks gaar.*)

Ottende scene

Professoren. Fru Mathilde. Anna.

Professoren

Saa – lad mig nu se paa dig, Anna! Prægtig ser du ud – lys og fin. Guldgult haar. Din mors øine har du ikke – nei –

Anna (*leende*)

Mama, hjælp! Onkel Fredrik bebreider mig, at jeg ikke har dine øine!

Fru Mathilde

Onkel Fredrik har den sørgelige uvane at snakke saameget om mine stakkels øine. Og det er ikke mig, det gjælder engang – det er min mors, din bedstemors, som jeg minder om og derfor –

Professoren

Hun var jo min eneste søster, – ja, – ja – ja – Men farvel da, Mathilde! – Farvel Anna!

Fru Mathilde

Gaar du?

[20] **Professoren** (*livlig*)

Maa jeg ikke hjem kanske og gjøre *grande toilette* til festmiddagen! Jeg undres, om md. Olsen har børstet min fineste frakke. Jeg er bange, hun ikke ser flekkerne, md. Olsen, hun har saa daarlige øine stakkar. (*Faar en idé, ler barnslig.*) Kanske md. Olsen sidder i min lænestol, mens jeg er borte. Det gjør hun ganske bestemt. Jeg skjønner, den frister hende. Jeg synes, jeg ser md. Olsen sidde og halvdrømme i min deilige, bløde lænestol! Jeg liker ikke rigtig tanken – der er noget ved md. Olsens person –

Fru Mathilde (*ler*)

Du maa laase dit værelse!

Professoren

Kan jeg laase mit værelse! Det skal jo gjøres istand. Er *du* en god husmor? Nu gaar jeg, og ve md. Olsen, hvis hun – (*Gaar.*)

Anna

Jeg følger med, onkel Fredrik, Jeg skal saa alligevel nedom kjøkkenet og sige goddag til Melpomene.

Professoren

Hvad for noget! Det er da ikke en profan hund, som du –

[21] Anna *(ler)*

En hund! Nei – det er jomfruen! Sigfrid har døbt hende Melpomene, fordi hun er saa sørgelig bestandig og sværmer for at komme og melde om alle verdens ulykker. – Men idag er jeg vis paa, at Melpomene *smiler!*

(De gaar.)

Niende scene

Fru Mathilde *(blir et øieblik staaende; tager saa brevet op af lommen og løber det hurtig igjennem)*

Aa – alting paa en gang! *(Læser det endnu engang, ser længe paa underskriften, lytter, putter det saa i lommen igjen.)*

(Anna kommer.)

Tiende scene

Fru Mathilde. Anna.

Anna *(kaster sig om moderens hals)*

Se saa – her har du mig igjen! Og saa fortryllende, som her er blevet heroppe. Tænk det gamle stygge læseværelset! Lad mig nu se mig rigtig om. Alle disse Mørkene, de «mørknede» jo saa her, saa jeg ikke har faaet øie paa noenting. – Nei, – for et koseligt skrivebord – og mit eget gamle piano, tror jeg saa sandelig. *(Sætter sig ned og spiller lidt.)*

[22] Fru Mathilde

Min egen lille pige. Ja, du kan tro, her har været øde uden dig. Kom, sæt dig her hos mig og lad mig faa snakke lidt med dig. Og se lidt paa dig. Du ved nok ikke, hvor jeg var fristet til at bede dig komme hjem,

forrige høst. Men saa syntes jeg, du havde godt af at gaa gennem det høieste kursus ogsaa. Saa vidste jeg da, du vilde blive perfekt.

Anna

Ja, du kan tro! Men naturligvis fransk kan jeg da iallefald til husbehov. *Madame* var saa fornøiet med mig, og frøken Sidonie ogsaa. Nei du kan ikke tænke dig, hvor rent fortryllende, bedaarende frøken Sidonie er! Jeg synes hun, alvorlig talt, er rent et guddommeligt menneske. Aa, du vil blive saa indtaget i frøken Sidonie, naar hun nu snart kommer herop!

Fru Mathilde

Jeg nøier mig med dig foreløbig, vennen min. Er du træt efter reisen?

Anna

Jeg? Nei. Alt er jo ogsaa saa lyst og straalende idag. Aa – for en forskjel mod, da jeg reiste, den triste, mørke høstdagen. – Jeg maa da hen til papas grav, saa snart som muligt, du. Og ^[23] tage mange blomster med mig. (*Stanser lidt.*) Stakkels papa. Jeg husker, da jeg var ganske liden, hvor han kunde være morsom og munter med os. Og saa var han saa vakker – var han ikke det, mama, især da han var ung?

Fru Mathilde

Jovist var han det.

Anna

Men, – han kunde være forfærdelig misfornøiet med os sommetider. Husker du det, mama? – Baade med Sigfrid og mig. Og naar jeg spille – uf nei, jeg glemmer ikke, hvor ræd jeg var hans kritik – han var saa haanlig ligesom –

Fru Mathilde

Du maa huske paa det, at din far var ualmindelig musikalsk.

Anna

Ja, det er sandt. Det kan man bedre forstaa bagefter, at han kunde blive nervøs af at høre mig klimpre saa fælt mangengang.

Fru Mathilde

Ja, din far var jo svært nervøs, ved du. Og han skjønte jo, at han alle de senere aarene ikke kunde magte sin violoncel – og det pinte ham, kan du forstaa.

[24] Anna

Ja – stakkar – naturligvis. (*Ser hen for sig.*) Det er altsammen ligesom saa frygtelig længe siden. Og jeg ved ikke – der var vist noget svært usammenhengende ved mig ogsaa i de aarene, jeg holdt paa at blive voksen. Ikke hørte jeg ligesom hjemme noget sted heller. Et aar her, et halvt aar der. Saa guvernante, saa huslærer sammen med Sigfrid. Saa et par klasser paa skolen i byen. – Jeg fik jo ikke noget rigtigt hjem nogetsteds paa den maaden.

Fru Mathilde (*hurtig*)

Du var da lange tider hjemme ad gangen, Anna – og alle ferierne. Du maa da ikke sige, du ikke har havt noget hjem, kjære –

Anna

Nei, Mama da! – Men det var bare det – Frøken Sidonie spurgte mig engang, *hvorfor* – Og da kom jeg til at tænke paa, at det igrunder *var* underligt, at du havde hjerte til at undvære mig og sende mig saadan fra dig. Og frøken Sidonie syntes ogsaa –

Fru Mathilde

Det var jo for din egen skyld, ser du. Her var jo saa ensomt. Ingen jevnaldrende, saadan af din egen stand her i nærheden. (*Slaar om.*) Nu er [25] her jo bleven ganske anderledes – især om sommeren da – siden badet kom op. Hernede vokser der jo frem en hel liden by med hoteller og villaer. Ser du ikke stor forandring?

Anna

Jo, jeg kjendte mig næsten ikke igjen. Du – sig mig – Erik Rein er jo doktor her ved badet iaar, han?

Fru Mathilde

Ja – som sin fars assistentlæge – det skrev jeg da.

Anna

Tænk – hvor morsomt, at han fik en saa udmerket eksamen. Han havde slet ikke turdet vente det, skrev han –

Fru Mathilde

Ja – saa – har I to korresponderet?

Anna (*hurtig*)

Ja, du ved saadan imellem. Sidst var det til min fødselsdag. Vi var jo altid gode venner.

Fru Mathilde

Ja, Erik var bestandig en takkelig gut. Apropos, gamle venner du. – Hvordan ser ingeniør Lützow ud nu – frisk og –?

[26] **Anna**

Aa, jeg husked ham jo ikke saa nøie. Som barn lægger man jo ikke merke. Han ser meget ældre ud, indbilder jeg mig – havde noksaa meget graat haar her ved tindingerne.

Fru Mathilde

Ja saa! – Saa han daarlig ud kanske? Snakked han noget om sig selv – fortalte han noget?

Anna

Aa – nei, jeg tror ikke det. Fru Mørk snakked vist mest med ham. Men sig mig, mama – fortæl mig om Sigfrid. Kommer han snart hjem?

Fru Mathilde

Jeg tænker, vi har ham om en uges tid. Det var jo et par fag af andeneksamen han skulde tage nu, da han havde influenza ivaares. (*I undertrykt bevægelse.*) Bare nu det gaar godt! Det er ikke saa let med Sigfrid. Der er mange slags vanskeligheder – du kan tro –

Anna (*overhører de sidste ord*)

Aa, hvor vi skal have det morsomt, naar han kommer. Saadanne ture vi skal gjøre! Og du skal være med, mama, paa alle turene. (*Ser paa hende*) Nei, hvor pen du er idag, mama! Ser du, jeg er saa glad, fordi du

ikke gaar i sorg længer. Det er *for* trist, bestandig –

[27] Fru Mathilde

Ja, alt skulde være lyst, til du kom hjem.

(*Det banker. Professoren kommer.*)

Ellevte scene

Professoren. *De forrige.*

Professoren

Goddag igjen. Her har I mig i fuldt middagstoilette. *Qu'en dites vous mademoiselle? Est ce que c'est que celà vous-plait-il?* Man maa jo vise, man kan fransk.

Anna

Du er storartet! Md. Olsen har sandelig ære af dig. Du er *saa* velbørstet.

Professoren

Ja, da hun fik sine store, sorte briller paa, tror jeg ikke et støvgran har undgaaet hendes skarpe blik. Men *du* – du er jo endnu i din – din noget tarvelige reisedragt – *saa* vidt jeg kan se.

Anna (*ler*)

Det er aldeles rigtigt. Nu skal jeg ogsaa gaa og gjøre mig pen. Saadan en kritisk gammel onkel! (*Gaar.*)

[28] Tolvte scene

Fru Mathilde. **Professoren.**

Professoren

Hvor hun er sød, du! Der er noget *saa* varmt og impulsivt over hele hendes væsen! Du vil faa glæde af hende, kan du tro!

Fru Mathilde

Det haaber jeg.

Professoren

Har du lagt merke til, hvad der saadan kan hvile over en ung piges pande du? Noget forunderlig skjønt og klart. Denne rene, fine bue, som hvælver sig op mod haarkanten, har noget saa – den har noget af en egte perles hvide, uberørte glathed over sig – synes du ikke: Naar jeg ser paa den, vækker den saadan længsel hos mig – en vemodig længsel – som næsten ligner misundelse, tror jeg. Det er som at se tilbage til sin egen ungdomstid. Da man *vidste* saa lidet og syndede saa lidet. Ja – den tid, som intet ønske og intet guld kan købe en igjen –

Fru Mathilde

Ja, det er nok sandt.

[29] Professoren (*vedblir*)

Er det ikke, som livet langsomt trækker sin haand henover vore pander du? Som hver skuffelse og smerte, hver ængstelse – hver erfaring, vi gør, sætter sit merke paa den? Som hver sterk følelse – ja selv glæden, kjærligheden har sit eget hemmelige tegn, der viser: «Nu har *jeg* været der – nu har jeg holdt mit indtog i det menneskes sjæl.» – Men en saadan ung, uskyldig piges pande – paa den har endnu ingen finger skrevet sit ugjenkaldelige ord. Kun smaa skygger har drevet over den – og et lidet aandepust har slettet dem ud igjen.

Fru Mathilde

Ja – livet trækker nok sine furer –

Professoren (*faar ligesom pludselig øie paa hende*)

Naa, er du træt, Mathilde? Men – idag du! (*Gaar til balkondøren.*) Se nu bare, hvor straalende alting er her. Som til fest. Skogen nedover – lyse birke mellem furuerne – søen der allernederst – saa blank og stille. Og nu har den baaret din datter sikkert hjem.

Fru Mathilde (*har reist sig og fulgt ham til altandøren*)

Jeg er glad for det, onkel. Naar bare Anna ogsaa rigtig var det.

[30] Professoren

Anna! – Jovist er hun det. Se nu bare, hvor munter og fornøiet hun var.

Fru Mathilde

I det første øieblik. Men, bare hun vil trives. Ikke føle sig fremmed og uvant. Det er ligesom jeg har et indtryk af –

Professoren

Fremmed her i sit eget hjem – men kjære barn –

Fru Mathilde (*ivrig grundende, ligesom følgende en tanke*)

Jeg er begyndt at tænke paa, at det kanske ikke var rigtigt, til jeg sendte Anna derned, saadan for lang tid. Jeg troede jo, det var det bedste. Her var saa ensomt og trist netop da. Og en ung pige maa jo lære noget grundig. –

Professoren

Javist – javist –

Fru Mathilde (*vedblir*)

Men saa havde hun jo været endel hjemmefra før, ser du. Jeg tænkte ogsaa, *det* var det bedste. Du kan jo forstaa, at der laa en stor tyngde over huset i alle de sidste aar, mens Axel var saa daarlig.

[31] Professoren

Ja, men kjære Mathilde! Plag dig nu ikke med dette.

Mathilde (*vedblir*)

Man kan vel aldrig gjøre nok for at holde børnene tæt ind til sig. Allermest i de vigtigste aarene. Har de saa ikke sin mor, finder de kanske andre. Der var en dame dernede i pensionen, en frøken Sidonie, som lader til at have havt en meget sterk indflydelse paa Anna.

Professoren

Aa, det gaar ikke saa dybt. Saadanne unge piger maa altid have nogen at sværme for. Men en mor er en mor. Ingen erstatter hende.

Fru Mathilde *(slaar om)*

Nu kommer jeg jo ogsaa til at leve for hende – for børnene. *(Anna kommer ind.)* Naa min ven, færdig allerede! Hvilken sød kjole du har paa.

Professoren

Nu ser du ud som en rigtig rosenknop.

Fru Mathilde

Ja, nu faar jeg ogsaa gaa for at blive færdig, til gjeesterne kommer. *(Gaar.)*

[32] Trettende scene

Professoren. Anna.

Anna

Nei, men onkel Fredrik – hvorledes er det dit halstørklæde sidder – lad mig nu –

Professoren

Tusind tak – er det nu saa galt?

Anna

Nei – nu er det nydeligt. Men, det er sandt – sig mig nu, sad md. Olsen i din lænestol, da du kom hjem idag – hvad?

Professoren

Langtifra du. Md. Olsen stod saamen i sin vaskebalje hun, barnet mit! – Men du Anna, lille Anna, er du nu glad ved at komme hjem igjen? Rigtig glad – hvad?

Anna

Ja glad, du kan da skjønne det. Jeg har ofte længtes saa hjem saa –

Professoren

Ja – det er rigtig det, du. Man har ikke mer end *et* hjem, ser du, her –

[33] **Anna**

Ja – her er herligt. Men jeg havde det ogsaa deiligt i Schweiz, kan du tro. Jeg holder saa forfærdelig meget af den familie, som jeg var hos. Især var der en af døtrene –

Professoren

Ja denne frk. Sidonie, hun skal jo være en saa merkelig dame.

Anna

Har *du* hørt snakke om frk. Sidonie da, onkel Fredrik?

Professoren

Ja – din mor –

Anna

Har mama? Ja, tænk, jeg tror næsten ikke mama liker, at jeg elsker frk. Sidonie saa høit. Jeg tror alvorlig talt, hun er lidt jaloux, jeg!

Professoren

Aa – hvor kan du falde paa det. En mor være jaloux! – Men din mor har gaaet her hjemme og ventet paa dig. Kan du ikke se det paa din mors øine, Anna? At der ligger saadan dyb, længselsfuld venten paa bunden af dem?

Anna

Tror du *det* – saadan?

[34] **Professoren** (*vedblir*)

Derfor er det hendes øine har den underlige glans, som de har. Det er noget indre, som de ser! Læg merke til det. – (*Livlig, optaget.*) Del er vel egentlig forskjellen mellem menneskene, dette du, at der er nogen, som *venter* – som altid venter og haaber – ser hen mod noget lyst og skjønt: Store vidder med spil af farver og fjerne bjerge fulde af sol – eller en liden, stille plet dybt inde i skogen, hvor alting lukker sig sammen bag en, og de smaa skogblomster dufter – dufter saa sødt, saa øinene lukker sig sagte, og man drømmer fine, skjære drømme – kanske med en varm haand indeni sin. Eller – eller (*stille, for sig selv*) de kan se fremover til noget – noget vidunderlig høit, som vi bare maa hviske om – hinsides graven. (*Til Anna.*) Og mens de venter, ser du, saa blir sjælen ved at være ung og vaagen. Aarene gjør ikke noget. Del er bare de mennesker, som har holdt op at vente og haabe, som er gamle. Bladene om deres sjæleliv skrumper sammen, tørrer ind, som blomsterne om høsten. Intet vækker dem mere – ingen tone – ingen solstraale –

Anna

Ja da – det skjønner jeg *saa* godt. Netop naar man er ung, forstaar du. For da venter man [35]jo saa meget, da ligger livet foran en. – Men *du*? Hvordan er det med dig selv, onkel Fredrik?

Professoren

Med mig? Jo tak. Jo da – jeg har det udmerket.

Anna

Kommer du dig godt her ved badet?

Professoren

Jo tak – jeg synes, jeg er blevet saa frisk, siden jeg kom hid.

Anna

Sig mig, onkel – er han ikke svært hyggelig, gamle doktor Rein, du?

Professoren

Jo – en udmerket takkelig mand. Og sønnen ogsaa. Han gaar virkelig faderen en høi gang.

Anna

Jasaa. Han er vel meget sammen med alle badegjesterne, han?

Professoren

Han er muntrationsraad, han, ser du. Alle de unge damers gode ven, naturligvis. Altid paafærde –

[36] **Anna**

Uf ja, saadanne badelæger, de blir vist svært bortskjæmte?

Professoren

Tror du det? Stakkar. Jeg synes, de maa øve sig i taalmodighed, jeg du.

Anna

Er han saa – saadan svært optaget med disse damerne, han da?

Professoren

Hvem du – doktor Rein? Ja, han klagede virkelig lidt her forleden dag – disse lange trættende konsultationer, om alle mulige og umulige ting. Han blir jo rent som en slags far for dem –

Anna *(afbryder)*

Som en far! Erik Rein! som er saa ung?

Professoren

Taler du om sønnen? Jeg taler om faderen jeg. – Ja – Rein junior sørger jo for underholdningen, han – arrangerer turer –

Anna

Jeg aftalte med Mørks, at jeg ogsaa skulde se at komme med paa nogle af de udflugterne. *(Ivrig.)* Ser du, onkel Fredrik – jeg har ikke været [37] hjemme paa Fyrisheim en sommer – jeg kan gjerne sige paa mange aar. Nu vil jeg se alle de gamle stederne igjen. Alle de gamle pladsene, hvor vi har leget. Og jeg vil plukke jordbær og blaabær. Og jeg vil bade og svømme. Og vi skal have turer og pikniks – der findes ikke noget saa morsomt i verden som at spise ude paa de deilige steder –

Fjortende scene

Tjeneren (*i døren*)

Der er serveret!

Anna

Jasaa, er Mørks allerede kommet? Onkel Fredrik – vær saa god at byde mig armen. Jeg er hovedpersonen idag, kan du skjønne! (*Begge gaar.*)

(Teppet falder.)

ANDEN AKT ROSENTIDEN

[38] Der er gaaet fjorten dage. Scenen forestiller en havesal med aaben dør i baggrunden mod en stor veranda omslynget med grønt. Møblerne gammeldagse, hvidlakerede. Paa den ene side frempaa gulvet et flygel. Mange blomster overalt. **Anna** sidder ved flygelet og spiller diskanten til «Dance macabre» i forceret, nervøst tempo. **Fru Mathilde** kommer hurtig ind, men blir staaende et øieblik og iagttager **Anna**. Hun har et glas med roser i haanden, som hun saa gaar hen og holder foran **Annas** ansigt.

Første scene

Fru Mathilde. Anna.

Fru Mathilde

Se de deilige roserne, du! De er næsten bedre end «Danse macabre» de – ikke sandt? Den er forresten ogsaa vidunderlig! Kom, saa skal vi tage den sammen!

[39] Anna

Aanei – den gaar ikke ordentlig alligevel, den er saa vanskelig.

Fru Mathilde

Lad os bare prøve! – Den er saa rent betagende den musiken! – Men ved du, hvad jeg tror, Anna? Jeg tror, den vilde klinge bedre, hvis du ikke tog den fuldt saa hurtig og ikke saa *forte*. Husk paa – der skal dog være noget vist hemmelighedsfuldt over den – ligesom *udenfor* mennesket, forstaar du – trods det ofte rent brutale i klangen. Aa – lad os prøve!

Anna

Aa nei, ikke nu da, mama! Lad mig slippe, jeg er saa lidet oplagt – jeg aarker virkelig ikke at spille mer. (*Reiser sig og gaar hen til et bord og blader i nogle aviser.*)

Fru Mathilde (*følger hende, stryger hende over haaret*)

Du ser ogsaa lidt bleg ud idag, Anna min. Du er da vel rask?

Anna

Der feiler mig ingen verdens ting, det forsikrer jeg dig – bare lidt hovedpine.

[40] **Fru Mathilde** (*gaar lidt omkring*)

Har du det rigtig godt disse sidste dagene, du? Der er vel ingen ting iveien? Ingenting, som plager dig vel? (*Nærmere, blødere.*) Du ved, jeg vil saa gjerne hjælpe dig, hvis jeg kan.

Anna

Aa nei, kjære dig – jeg er bare lidt træt. Jeg tænker bare, jeg har været formeget paa farten.

Fru Mathilde

Der har været formegen uro for dig, siden du kom hjem. Luftforandringen tager naturligvis ogsaa paa kræfterne. Men – saa har du da ogsaa moret dig rigtig godt.

Anna

Aa, ja.

Fru Mathilde

Statsraadinde Mørk fortalte mig just igaar, at de skulde paa en kjøretur til Grytefossen imorgen, og at du –

Anna (*heftig*)

Aa – fru Mørk med alle sine arrangementer!

Fru Mathilde

Det var vist slet ikke hendes idé. Det var Erik Rein –

[41] **Anna**

Aa ja, han gjør jo, hvad fru Mørk vil –

Fru Mathilde

Saa? – Jeg trodde, du likte saa godt fru Mørk. Hun er da altid saa elskværdig mod dig.

Anna

Ja – ja da. Men – men hun er naa saa aktiv bestandig – og saa har hun en saadan maade til at faa det, som hun vil. – Jeg er forresten svært glad i fru Mørk, jeg, og Inga er saa «dekorativ», hun, og Valborg er saa sød, det er hun virkelig.

Fru Mathilde

Du – Anna?

Anna

Ja, hvad er det?

Fru Mathilde

Tror du, det er noget i det, som fru Mørk slog paa igaar, at Erik gjør af Valborg, du?

Anna

Det ved jeg virkelig ikke, mama.

Fru Mathilde

Det er jo igrunden et ganske pent parti. Valborg er, som du siger, sød og flink ogsaa. Og ^[42]Erik er jo saa prægtig. – Apropos du, han fortalte netop igaar, at den lille gutten nede hos Sven's er blevet saa daarlig igjen. Du skulde ikke have lyst til at gaa derbort en stund idag, vel? Tage med dig noget godt og prøve at more ham lidt?

Anna

Nei, ikke idag da. Jeg er virkelig saa træt saa!

Fru Mathilde (*iagttager hende*)

Kanske vi burde snakke til doktoren?

Anna

Uf – nei. Kjære, bryd dig ikke noget om det, mama. Jeg blir nok bra igjen. Jeg skal love dig at gaa til Svens imorgen.

Fru Mathilde

Men – den turen da?

Anna

Det er det samme. Jeg bryder mig ikke spor om Grytefossen.

Fru Mathilde *(som før)*

Og saa kommer vi jo til at gjøre disse udflugterne om igjen, naar frk. Sidonie kommer. Det er sandt – skrev hun nogen bestemt dato i sit sidste brev?

[43] **Anna** *(ligegyldig)*

Nei – hun gjorde ikke det heller.

Fru Mathilde *(slaar om)*

Der er en ting, som er lidt vanskelig for mig om dagen, du, og som jeg havde lyst til at snakke med dig om. Synes du, jeg skal sende væk Halfdan gartnergut? Jomfruen siger, han er kommen i slet selskab, og –

Anna *(bryder ud)*

Aa nei, mama da! Kan jeg ikke faa slippe at høre om alle disse tingene paa gaarden. Huf, alle disse ulykkerne og –

Fru Mathilde

Nei – nei, min ven. *(Med undertrykt følelse.)* Men du skjønner nok – jeg havde jo tænkt det, at naar du kom hjem – og just i saadanne tilfælder –.

Anna *(reiser sig hurtig og stiller sig bag morens stol)*

Vær ikke vond paa mig, mama – søde mama! Jeg skal nok blive snil og hyggelig – det er bare denne

hovedpinen, ser du – du skal se –

Fru Mathilde (*varmt*)

Det vil du nok, Anna min!

[44] **Anna**

Ja – for jeg kan jo saa godt forstaa, hvor vanskeligt og ensomt du har det, siden papa døde. Han kunde jo hjælpe dig med alt dette store stellet, han.

Fru Mathilde (*med en overgang, nølende*)

Ja, ja – naturligvis –

Anna (*griber sig i det*)

Aa – jeg husked ikke paa det – det var vel ikke saa greit, for han var jo saa meget syg? Kanske han ikke var saa praktisk heller – mere kunstnernatur – ikke sandt?

Fru Mathilde

Ja – det var han vist.

Anna (*vedblir*)

Det maatte være deiligt for dig med den musiken ogsaa. – Men nu kommer jo Sigfrid hjem snart. Han vil da kunne være til nytte for dig.

Fru Mathilde (*udbryder*)

Sigfrid – barnet mit – om bare Sigfrid kunde hjælpe sig selv! (*Tjeneren kommer ind med breve og aviser paa et brev.*) Brev til dig fra Schweiz, Anna.

[45] **Tjeneren**

Der er nok en gut ude, som venter paa svar paa det brevet til fruén fra hotellet.

Anna (*uden at aabne sit brev*)

Hvem er *det* fra, du?

Fru Mathilde

Det er fra ingeniør Lützow. Han spørger, om jeg er hjemme i formiddag. *(Til tjeneren.)* Sig budet, at ingeniør Lützow er velkommen.

Anna

Uf – jeg behøver vel ikke at være tilstede vel? Jeg vilde saa gjerne ned og bade.

Fru Mathilde *(uvilkaarlig)*

Du! *(Tager sig i det.)* Nei – gaa du kun ned og bad. *(Det ringer, hun farer sammen.)*

Tjeneren *(med et kort)*

Unge doktor Rein spørger, om herskabet tager imod.

Fru Mathilde

Vær saa god – lad ham komme ind.

Tjeneren

Og saa skulde jeg sige fruén, at skolelærer Haslerud er ude og gjerne vilde tale med fruén. Jeg bad ham gaa ind paa kontoret.

[46] Fru Mathilde

Naa – ja – nu kommer jeg straks.

(Tjeneren gaar.)

Anden scene

Erik Rein. *De forrige.*

Erik

Jeg kommer indom for at høre lidt nærmere om turen imorgen, og om fruene ikke selv vilde være med denne gangen?

Fru Mathilde

Nei tak, Erik, ikke imorgen. Vi er jo dog ikke badegjester vi heroppe, ved De, saa vi skal ikke leve saadan bare ferieliv heller.

Erik

Men De, Anna, De blir da med? Der blir ikke andre end etatsraad Bangs – og saa Mørks naturligvis.

Anna *(stivt)*

Nei tak. Jeg er virkelig noksaa træt dagen, og jeg har ogsaa lovet mama at besøge Sven's lille gut imorgen!

Fru Mathilde

Ja – nu faar jeg nok ud til min skolelærer. Jeg synes, du skulde tage med imorgen, jeg, Anna. *(Gaar.)*

[47] Tredie scene

Anna. Erik Rein.

(Pause)

Anna *(ved havedøren konverserende)*

Det er deiligt veir ude idag!

Erik *(følger hende)*

Ja – ualmindelig vakkert.

Anna *(tager et portræt, som staar paa flygelet)*

Her har jeg faaet et nyt fotografi af min schweizerveninde – er det ikke nydeligt?

Erik

Aa jo – jeg synes forresten, næsen er svært stor –

Anna

Familien er egentlig fransk, emigrantfamilie, – hun kommer snart herop nu. Jeg tænker ud i august.

Erik

Saa? (*Nærmere.*) Anna?

Anna (*vedblir*)

Det skal blive forfærdelig morsomt. Jeg haaber, Sigfrid kan blive hjemme saa længe og faa nogen af sine venner hid –

[48] **Erik**

Anna – nu kommer Deres mor snart igjen –

Anna (*vender sig mod ham*)

Ja, hvad saa?

Erik

Vil De slet ikke høre paa mig, Anna? *Kan* De ikke forstaa, det er *stygt* af Dem, De ikke vil være med paa den turen imorgen.

Anna

Stygt! Der er da ingen, som lider noget for det!

Erik

Det kan De slet ikke være sikker paa. Viggo Bang vil vist blive meget skuffet, han f. eks.

Anna

Ja, naturligvis, men jeg antager alligevel, at han staar det over.

Erik

Anna – hvad gaar der af Dem disse sidste dagene? Jeg kjender Dem jo ikke igjen mere. (*Blødere.*) Vi havde det jo saa deiligt.

Anna

Har De det ikke deiligt fremdeles da?

[49] **Erik** (*slaar om*)

Jeg? – Aa jo.

Anna (*konverserende*)

Jeg synes, det maa være svært morsomt at være badelæge.

Erik

Ja, det har sine behageligheder. (*Med en overgang.*) Far reiser bort imorgen, mindst for 14 dage, og da kan jeg ikke komme af flekken, saa det blir den sidste turen, *jeg* kan være med paa. – Det samme kan det ogsaa være – ikke for det.

Anna

Ja, det kan jeg da saa godt forstaa!

Erik

Hvorledes det?

Anna

Man kan jo have det lige morsomt, om man ikke er med paa turer.

Erik

Anna – der ligger noget under. (*Bedende.*) Nu kommer Deres mor straks. Og jeg har ikke faaet talt med

Dem paa mange dage.

Anna (*tier*)

[50] **Erik**

Det er ikke *min* skyld –

Anna

Nei – man kan jo som bekjendt ikke være to steder paa én gang.

Erik

De mener – De tror – at jeg –

Anna (*paataget rolig og høflig*)

Ja, jeg mener bare, at De jo ikke kan være baade hos Mørks og her paa én gang.

Erik

Hos Mørks! Ja, statsraaden skulde jo have massage hver dag – det ved De saa godt. – Men siden den baadturen i fredags har De været saa kold og afvisende, at –

Anna (*afbryder*)

Aa – lad os ikke snakke om *den*!

Erik

Jo, det var da iallefald Dem, som stod for ordningen *der*.

Anna (*vender sig heftig imod ham.*)

Jeg?

[51] **Erik**

Ja, det første, De gjorde, det var jo at vinke paa Viggo Bang for at faa ham ved siden af Dem i baaden.

Anna (*indigneret*)

Hvad er det, De siger?

Erik

Var det ikke saa?

Anna

Nei, jeg vinkede aldeles ikke. Det kunde nu heller aldrig falde mig ind at vinke paa lille Viggo Bang! Men forresten havde De det jo meget morsommere, De og Valborg foran i baaden, ganske alene. Og siden da dere hjalp hinanden saa pent med den kaffe-kogningen derude paa skjæret.

Erik

Ja, det er sandt det, Valborg Mørk var meget snillere og hyggeligere den dagen end De.

Anna

Ja, saml De Deres skønne minder!

Erik (*nærmere med en pludselig overgang*)

De sad yderst ude paa skjæret, ganske alene. De havde lyseblaa kjole og stor, hvid straa hat med ^[52] hvide fjær. Og bag Dem begyndte himlen at blive gul og rød og violet. Og De sad ganske stille og saa udover. Og med engang kom et solstreif over Dem, og Deres hele skikkelse blev ligesom oplyst og stod i guld mod himmel og hav –

Anna

Jeg! – Saa – De mig?

Erik

Nei da. Jeg stod langt bag, jeg, og blaaste i ilden og fik sur røg i øinene og blev baade sodet og svart for at faa istand den deilige kafeen! Vi havde naturligvis ikke øie for naturens skjønhed, hverken Valborg eller jeg, og ikke havde vi tid til at sidde ude paa det yderste skjær og tage os ud med solglorie om os –

Anna (*med flammende øine*)

Erik – De har ikke *lov* til at snakke saa stygt. Jeg sad ikke derude for at tage mig ud, det ved De saa godt. Hvorfor siger De saant – hvorfor er De saa grusom mod mig?

Erik

Nei, kjære – kjære, jeg er ikke grusom. De maa ikke være vond paa mig. Jeg mente det jo ikke – jeg mente det ikke, Anna.

[53] **Anna**

De skulde vide, hvor ondt jeg havde det, da jeg sad der alene, De! Jeg trodde ikke nogen – *nogen* brydde sig om mig – jeg følte mig saa forladt –

Erik

De – Anna!

Anna (*vedblir*)

Og jeg lovede mig selv, at jeg aldrig skulde være med paa nogen tur mere i hele livet –

Erik

Anna!

Anna

Ja?

Erik

Akkurat det samme lovede jeg mig selv derborte, hvor jeg stod og strævede med veden for at faa den til at brænde –

Anna

Bare for det?

Erik

Hvad mener De?

Anna

Fordi det var saa – saa kjedeligt med den raa veden?

[54] **Erik**

Tror De nu, hvad De selv siger?

Anna (*sagte*)

Nei.

Erik (*nærmere, varmt, tager hendes haand*)

De ved godt, Anna, at jeg bare har været med at faa istand disse turene for at være sammen med Dem – det ved De godt. Og jeg synes, disse sidste fjorten dagene har været saa deilige og saa lyse og stralende, som jeg aldrig *havde* tænkt mig det i mit liv – endda jeg havde tænkt mig, det skulde blive deiligt – men saa med en gang saa –

Anna (*ser paa ham og siger stille*)

Ja – men det synes jo jeg ogsaa – Erik.

Erik

Er det sandt? Er det sandt? Holder du af mig? Jeg mener – elsker du mig virkelig, Anna?

Anna

Erik – *skjøn*te du ikke det da, Erik?

Erik (*overstrømmende slår armene om hende*)

Nei, jeg *kan* næsten ikke tro det – *du* – Aa, jeg har altid tænkt fra jeg var ganske liden gut, at den som

[55] **Anna** (*river sig løs*)

– Hys – der kommer mama! Sig ingenting – sig ingenting!

Fjerde scene

De forrige. Fru Mathilde siden tjeneren.

Fru Mathilde (*hurtig, lidt nervøst*)

Jeg blev nok opholdt –

Anna (*snaksom*)

Jeg kommer nok alligevel til at være med paa den turen, mama. Ved du, at gamle doktor Rein skal reise bort, og Erik kommer til at være ganske alene ved badet en lang stund –

Tjeneren (*kommer ind med et kort*)

Statsraad Mørk er ude.

Fru Mathilde (*nervøst*)

Sig, at jeg ikke tager imod – nei – lad ham komme ind.

Erik

Kanske jeg faar lov at slippe ud af havedøren?

[56] **Anna**

Og jeg – mama?

(Fru Mathilde gjør tegn til, at Anna kan følge Erik ud, og i det samme de er vel ude af havedøren, kommer statsraad Mørk.)

Femte scene

Fru Mathilde. Statsraaden.

Statsraaden

Goddag, naadige frue – er jeg saa heldig at træffe Dem.

Fru Mathilde

De er en sjelden gjest paa denne tid af dagen, hr. statsraad. Vil De ikke sidde ned? Hvordan gaar det med Deres badekur?

Statsraaden (*bukker*)

Efter dr. Reins forsikring – storartede resultater! De kjender *min* mening om de norske badesteder. I udlandet – naa – ja. – Dette skjønnne veir stemmer mig dog forsonligere, og jeg benytter det til at gjøre Dem et lidet formiddagsbesøg, kjære frue, for i ro at faa en passiar med Dem. Det er nemlig en enkelt sag, som –

Fru Mathilde

Er der noget, som jeg kan være Dem til tjeneste med?

[57] Statsraaden

Aa – jeg vil ikke egentlig sige – men – Maaske forstyrrer jeg fruen – maaske De skal kjøre ud?

Fru Mathilde

Nei langtfra, – jeg er – det er fuldstændig beleiligt for mig.

Statsraaden

Saa gaar jeg lige løs paa sagen. Fruen ved, vi nu snart har valget her i amtet – og her i Deres bygd skal der vælges nu paa mandag – ikke sandt?

Fru Mathilde (*smiler*)

Kjære hr. statsraad – spørg mig ikke om valgene, jeg er saa rent udenfor –

Statsraaden (*alvorlig*)

Men De interesserer Dem da for vore valg, for partiet, kjære frue?

Fru Mathilde

Ja – jovist – det gjør jeg jo – naturligvis det gjør jeg.

Statsraaden *(som før)*

Og De vil uden tvil gjerne gjøre Deres for at frembringe det forønskede resultat. Her har hvert individ sit ansvar.

[58] **Fru Mathilde** *(spøgende)*

Behøver jeg at gjøre statsraaden opmerksom paa, at jeg ikke har stemmeret?

Statsraaden *(som før – debatterende)*

Vi kan jo ikke gaa til at give kvinderne stemmeret, kjære frue. Kvinden er endnu ikke moden – saadan i sin almindelighed da – til at kunne paatage sig – til at bebyrdes med denne – denne borgerpligt. Vi har jo desuden for tiden nok med stemmeretsudvidelser forøvrigt. – Ja, jeg forsikrer Dem, frue, at faar vi ikke flertal ved valgene iaar, vil der ikke stanses, førend hver slubbert, hver drukkenbolt, hver landeveisstryger i dette land snart faar en ligesaa stor indflydelse paa landets hele administration som baade De og jeg!

Fru Mathilde *(ler)*

Jeg! De forsnakker Dem, hr. statsraad!

Statsraaden *(som før)*

Som folk i vor stilling, mener jeg. Og De, som allerede efter de nugældende stemmeretsregler har en mængde folk under Dem, i Deres brød, som har stemmeret –

[59] **Fru Mathilde** *(alvorligere)*

Allesammen – allesammen!

Statsraaden *(fortsætter)*

Saa vil De kunne – ved Deres indflydelse –

Fru Mathilde *(mere og mere nervøs)*

Hvor kan De tro, at jeg har indflydelse paa det omraade, naar jeg selv ingen stemmeret har?

Statsraaden

Men Deres ønsker – eller Deres misnøie. Alle Deres folk ved naturligvis, paa hvilken side De staar?

Fru Mathilde

Det ved jeg ikke.

Statsraaden

Ser De. – For ikke at spilde totalt hele min sommer ved dette badested, hvor man ialfald *aandelig* gaar tilgrunde, havde jeg tænkt, jeg skulde have paataget mig at holde et – et mindre, politisk foredrag – saadant ganske nøgternt, populært her i nærheden. Men – hm – min læge mente, at min helbred – kort [60] sagt – jeg blev nødt til at frafalde mit forsæt. Men jeg har nu været saa heldig *(trækker en del brochurer op af lommen)* at forskaffe mig en del eksemplarer af prof. Stens brochure – hvad, De kjender den ikke? Den er aldeles udmerket. Og jeg vilde bede Dem om tilladelse til at sørge for dens udbredelse her paa Deres eiendom – ja her i Deres eget hus?

Fru Mathilde

Naturligvis – som De ønsker.

Statsraaden

Den fører en argumentation i marken, som maa virke overbevisende. Får^u jeg lov? *(Rækker hende et eksemplar.)*

Fru Mathilde

Tak – jeg skal –

Statsraaden

Morgenavisen omtaler den meget rosende i sin leder idag – meget varmt endog. *(Blader ivrig i de nykomne aviser paa Bordet.)* Men – der har De jo morgenavisen. Det er mig en glæde at kunne gjøre Dem opmærksom paa den ypperlige fremstilling af situationen, som De der vil finde. Undskyld, frue – jeg ser, De holder

baade svenske [61] og danske aviser. Vil De tillade mig – ministeriet dernede i Danmark gaar jo netop gennem en meget slem krise. Ja, havde vi anledning til at benytte de kampmidler – jeg tager vel ikke Deres tid, frue?

Fru Mathilde *(har halvt reist sig)*

Nei – det var bare – jeg syntes, jeg hørte en vogn. *(Man hører det ringe. Tjeneren kommer straks efter med et visitkort.)* Ingeniør v. Lützow spørger, om fruén tager imod?

Fru Mathilde

Ja. *(Til statsraaden.)* En god, gammel ven, som De kanske ved. Hr. v. Lützow var hovedingeniør her ved gruberne for nogle aar siden.

Statsraaden *(i daarligt humør)*

Saa maa vi jo afbryde vor interessante samtale. Men, har jeg saa fruens tilladelse til – *(Viser paa brochureerne.)*

Fru Mathilde *(nikker; i det samme kommer Lützow ind. Han er høi med mørkt haar og knebelsbart og et par vakre blaa øine. Lidt formel i sit væsen. Han gaar hurtig hen til fru Mathilde og kysser hendes haand).*

[62] Sjette scene

Fru Mathilde. Statsraaden. Lützow.

Fru Mathilde

Godag, hr. v. Lützow – velkommen herop til Norge igjen! *(Presenterer.)* Ingeniør v. Lützow – Statsraad Mørk.

Statsraaden

Forhenværende – om jeg maa bede! Glæder mig at gjøre Deres bekendtskab. Maaske ingeniøren ogsaa skal styrke sine nerver her ved dette – hm –

Lützow

Nei, jeg kom herop fra Tyskland i forretninger – for fjorten dage siden. – Jeg havde den fornøielse paa dampbaaden at træffe fru statsraadinden og Deres to døtre.

Statsraaden (*distract*)

Glæder mig – glæder mig.

Fru Mathilde

Vil ikke herrerne tage plads? (*Hun peger paa en plads paa hver side af sig.*)

Statsraaden

Tak, jeg tror, jeg vil anbefale mig, frue. Jeg vilde gjerne – (*Viser paa brochurerne.*)

[63] **Fru Mathilde**

Ja – det er jo sandt. – Vil De ikke tage mine nye aviser med Dem – aa, De har meget mere glæde af dem end jeg. (*Til Lützow.*) Statsraad Mørk er passioneret politiker og en af vore mest fortjente agrar-tingmænd.

Statsraaden

Forhenværende – jeg ber, kjære frue! Ja – farvel – farvel. – (*Kommer tilbage.*) Omforladelse, endnu et. Skulde fruene faa anledning til at bringe brochuren paa bane – nogle vink – lidt reklame skader visselig aldrig – og en god sag – De ved, valgene mandag – farvel. – (*Gaar.*)

Syvende scene

Fru Mathilde. Lützow.

(*De sætter sig, der blir en liden pause.*)

Fru Mathilde

Tak for Deres to billetter. Jeg kunde ikke svare paa den første, da jeg jo ikke vidste, hvor De var reist hen.

Lützow

Jeg skulde undersøge nogle gruber her for et tysk kompani. Og da jeg saa, at Anna – frøken Anna – maa jeg vel nu sige –

Fru Mathilde

Aa – nei da, hr. Lützow.

[64] **Lützow**

At hun netop kom hjem fra udlandet, vilde jeg heller vente –

Fru Mathilde *(nikker)*

Pause.

Lützow *(ser sig om i stuen)*

Hvor det er længe siden nu. – Og De har haft meget – meget at gaa igjennem siden sidst.

Fru Mathilde *(som før.)*

Lützow

De har ikke skrevet ofte. Jeg har faaet saa lidet at vide om Dem – og Deres.

Fru Mathilde

Aa – jeg har da skrevet.

Lützow

Ja – i begyndelsen noksaa ofte. Men – senere, da – da De fik det mere ondt – og –

Fru Mathilde

Det sidste aar inden – inden Axels død var saa forfærdelig svært. Og siden – ja, jeg skrev da til Dem og fortalte Dem det altsammen.

[65] **Lützow**

Ja, det gjorde De. Og jeg har takket Dem for det. Men de sidste aar har De været svært taus. Det er to aar nu til november, siden jeg fik Deres sidste brev.

Fru Mathilde

Det var lige efter Anna var reist. (*Pause.*) De skrev heller ikke.

Lützow

Naar De ikke skrev, kunde jeg heller ikke skrive.

Fru Mathilde

Hvorfor ikke?

Lützow

Vilde ikke, mener jeg. Jeg kunde jo aldrig vide.

Fru Mathilde

Hvad kunde De ikke vide?

Lützow (*reiser sig nervøst og gaar omkring i stuen*)

Jeg kunde jo tænke mig, at mine breve ikke længere var velkomne. Hvorfor skulde de egentlig være det?

Fru Mathilde

Hvorfor skulde de *ikke* være det?

[66] **Lützow**

Fordi – aa fordi – alting kan jo forandres her i verden – med tiden –

Fru Mathilde

Ja, det var just det, *jeg* ogsaa tænkte – og med mere rimelighed, synes jeg.

Lützow

Hvad tænkte De, fru Mathilde?

Fru Mathilde

Jeg tænkte – jeg trodde, De kanske var saa optaget – at De kanske – jeg kunde jo ikke vide. De levede i en helt ny kreds – og De –

Lützw *(smiler, sætter sig)*

Jeg forstaar. De tænkte, at jeg vilde forlove mig – finde mig en hustru dernede.

Fru Mathilde

Ja – det vilde jo være naturligt – rimeligt, vilde det ikke det?

Lützw

Jo – kanske.

(Pause.)

Fru Mathilde *(slaar om)*

Hvorledes har de havt det? Har De været frisk? Lever Deres mor endnu og har det godt?

[67] Lützw

Tak, min gamle mor lever endnu dernede i det sleswigske. Min søster er hos hende. Jeg har havt en stilling i nærheden, som De ved.

Fru Mathilde

Ja – det var jo derfor, De reiste.

Lützw *(alvorlig)*

Aa – det var nu ikke bare derfor, jeg reiste.

Fru Mathilde

Og har *De* havt det godt?

Lützow (*ser paa hende*)

Nei – jeg har ikke havt det videre godt. Jeg har længtes tilbage til Norge.

Fru Mathilde (*afledende*)

Hvor hyggeligt vi havde det, mens De var her. De var saadan hjælp for os. Det blev ligesom lysere i stuen, naar De kom ind.

Lützow

De ved, hvor megen pris jeg satte paa Deres gjestfrihed.

[68] **Fru Mathilde**

Og tænk – al den deilige musik – vore deilige trioer. Det blev altsammen forbi, da De reiste.

Lützow

Spilte Deres – spillede godseieren ikke meget efter – senere? –

Fru Mathilde

Axel spillede ikke en eneste gang, efter De var reist.

Lützow

Og De selv? – De spillede da saa deilig.

Fru Mathilde (*ryster paa hovedet*)

Nei – jeg læste meget heller – naar jeg kunde. Forresten blev Axel straks – han blev straks saa meget daarligere.

(Pause.)

Lützow

Kom ingen af Deres slegtninge herved og hjælp Dem – var hos Dem i den tid?

Fru Mathilde (*ryster paa hovedet*)

[69] **Lützow** (*bryder ud*)

Kjære, kjære ven – hvor De har havt det ondt!

Fru Mathilde

Ja, mange tider har det været svært mørkt. Og jeg har været forfærdelig træt. Især *træt* – bagefter. Jeg mener – for mens det staar paa – der er saa meget andet –

Lützow (*i stigende bevægelse*)

Fru Mathilde – De ved aldrig, hvor jeg har beundret Dem – Deres fine, taalmodige væsen, Deres klogskab, Deres opofrelse –

Fru Mathilde

Aa, sig ikke saadant! –

Lützow (*vedblir*)

Og saa var det denne idelige forvandling hos Dem. Det var som altid at møde noget uventet. Men altid lige skjønt. Der var en spænding over mig, naar jeg gik herop: Hvordan vilde hun være idag? Havde De læst noget – eller var det – [70] det nogen musik, som særlig havde glædet Dem og optaget Dem sterkt – det var, som De blev løftet op af en indre fryd, ingen kunde tage fra Dem. – Men sommetider – da kunde De se ud, som om De stod paa tærskelen til askesens kolde, hvide land, og porten i næste øieblik vilde lukke sig bag Dem. Da turde jeg ikke følge. De gjorde mig bange. – Men kom De saa en anden gang mod mig, knuget, forpint, træt, hjælpeløs – da – da var det, som jeg maatte –

Fru Mathilde (*bedende*)

Aa nei, lad os ikke tale mere om det.

Lützow (*som før*)

Jo, jeg maa tale om det nu. De *skal* vide, at jeg har gaaet omkring dernede og havt Deres billede med mig i mit hjerte – med mig i al min gjerning. Det var, som om Deres hele væsens nærhed slog ring

omkring mig, hvor jeg færdedes. Jeg kom til at lægge en høiere maalestok saa alt, hvad jeg paa, paa alt, hvad der rørte sig omkring mig. Det var, som om glansen fra Deres klare øine skinnede saa dybt, saa *fordringsfuldt* ind i mit eget sjæleliv, at jeg idelig stilledes for min samvittigheds domstol som for et opgjør, jeg *maatte* underkaste mig. – Hvad ^[71] *det* betyder i en mands liv, tror jeg, ingen kvinde helt forstaar. – Og min tak – og mine ønsker om at kunne hjælpe Dem, og min længsel! – Jeg syntes, jeg *maatte* straks herop igjen – staa ved siden af Dem – her, hvor jeg vidste De gik og ofrede Dem til blodet for – for at opfylde – for at være, som De fordrede af Dem selv, De skulde være. Hys – De behøver ikke at se saa forskrækket ud! Jo, jeg ved, det var saa. Tror De jeg var blind og døv?

Fru Mathilde

Aa – hr. Lützow!

Lützow (*heftigere*)

De *skal* ikke kalde mig hr. Lützow. – Og da var det vel sommetider, som jeg *maatte* gjøre det – komme herop og tage Dem i mine arme, ja – og bære Dem bort med mig. Som om alt, hvad der var bare af simpel ridderlighed i mig, *bød* mig at gjøre det ogsaa! (*Bedende.*) De skal ikke vende Dem bort! Gjør det ikke! De *maa* komme ud af denne – denne selvdisciplin, der er nærved at indkapsle Dem – førend det blir forsent – for Dem – for mig! – Nu skal De høre! Se paa mig – aa, vend Dem ikke bort, – jeg ber Dem saa bønlig – De *har* længtes efter mig, ^[72] fru Mathilde – det nytter Dem ikke at negte det – jeg *ved* De har – der *var* noget i Deres øine, da jeg reiste –

Fru Mathilde (*med en overgang, stille*)

Ja.

Lützow (*blødt*)

Fru Mathilde, De skal nok sige, at jeg har været sterk og flink, – at jeg ikke *da* sagde til Dem: Kom med mig – læg det trætte hoved ind til min skulder, ind under min vinge – jeg skal verne og dække for hele Deres liv med al den kraft, at den ømhed, jeg eier –

Fru Mathilde (*som før*)

Ja.

Lützow

Mathilde – nu skinner Deres øine!

Fru Mathilde (*dækker dem wilkaarlig; taler med tilkjæmpet fatning*)

Hvorfor siger De alt dette? – De maa ikke – hvorfor gjør De det? Det er jo forbi nu. – Jeg er ogsaa blevet ældre. Alting blir jo nu anderledes her, meget lysere. Anna er kommet hjem. Nu skal jeg rigtig leve for børnene. Aa, jeg synes, at jeg skylder dem saa meget – saamegen ^[73] – saamegen erstatning for – for alt, som var ondt og trist. – De maa ikke snakke om dette nu – ikke sandt? – Lad os være glade, fordi vi kan mødes igjen – som gamle, gode venner –

Lützow (*med tilkjæmpet ro, ser frem for sig*)

Jeg kan ikke gjøre for, at jeg holder saa meget af Dem – at jeg holder saa forfærdelig meget af Dem.

Fru Mathilde (*sagte*)

Dersom De vidste, hvor godt – hvor taknemmelig, jeg er –

Lützow (*heftig*)

De skal ikke bruge det ord – det taaler jeg ikke! (*Reiser sig og bøier det ene knæ foran hende.*) Fru Mathilde, hør paa mig – jeg –

Fru Mathilde

Hys – reis Dem – der kommer nogen! – Det er fru Mørks stemme i entreen –

Lützow

Jeg maa faa lov at komme igjen – ikke sandt? De vil høre paa mig? Naar – naar?

Fru Mathilde (*nervøs*)

I eftermiddag – i aften –

^[74] **Lützow** (*hurtig*)

Ja – jeg kommer. Jeg mødte rigtignok Mørk imorges, som næsten tvang mig til at love komme til dem iaften – men det er det samme –

Fru Mathilde (*ligeledes*)

Da *maa* De gaa der.

Lützow

Hvorfor?

Fru Mathilde

Jo, – det er det bedste. Men imorgen formiddag skal jeg være hjemme.

Lützow

Ja, ja, som De vil. Paa denne tid?

Fru Mathilde

Ja.

Lützow

Maa jeg? (*Han peger mod havedøren.*)

Fru Mathilde (*nikker*)

Han kysser hendes haand og gaar hurtig ud.)

[75] Ottende scene

Fru Mathilde. Statsraadinde Mørk.

Fru Mørk

Goddag, kjære fru Krabbe! (*Kysser hende.*) Jeg kommer saamen lige ind, da jeg hørte, De var hjemme. (*Ser sig om.*) Tjeneren sagde, hr. v. Lützow var her –

Fru Mathilde

Ja – han var her – netop i dette øieblik. Han gik ud gennem haven. Han er jo gammel kjendt her paa gaarden, ved De.

Fru Mørk

En ualmindelig distingveret mand, De! – Jeg mødte ham imorges. Det lod virkelig til at glæde ham at træffe os igjen. Han var saa elskværdig straks at melde sig hen til os iaften.

Fru Mathilde (*rolig*)

Jasaa – men vær saa god at sidde ned, fru Mørk.

Fru Mørk

Ja – *De* kjender naturligvis hans hele ungdomshistorie – ikke sandt?

[76] **Fru Mathilde**

Jeg? – nei, jeg ved ikke, hvad *De* –

Fru Mørk (*afbryder*)

Jeg traf nemlig en dame paa dampbaaden opover, som var intim med hans søster. Og hun fortalte mig, at han, som ganske ung, havde elsket en ung pige, en tysk, fornem kusine. Men hun foretrak fætteren, stamherren til det store familiegods, *De* ved. Hr. Lützow skal nok have været helt fortvilet. Og det var derfor, han kom herop og tog den posten ved gruberne her. Men saa forstaar man ogsaa bedre hans noget blaserte, tilbageholdende væsen, ikke sandt? (*Fortroligere.*) Jeg tror, det var derfor han og Inga ligesom kunde saa godt sammen nu paa reisen. Hun har jo ogsaa havt *sit* at gennemgaa. Der var intriger, og *De* ved – mødre, som ikke skyr noget middel – ja, jeg siger det til *Dem*, fru Krabbe, for *De* er saa fin og diskret. Og nu er hun jo fuldstændig over *det*. Men, ja – hvad var det nu jeg skulde fortælle. Jo – det er nemlig det merkelige, skal jeg sige *Dem*, at denne fætterten altsaa, dernede i Tyskland, som nu har godset og titelen, har ingen børn, saa hvis noget tilstøder ham, saa blir vor Lützow arving til det hele store fideikommis!

[77] **Fru Mathilde**

Jasaa – jasaa, det var jo interessant. (*Slaar om.*) Jeg kan da hilse fra *Deres* mand. Jeg har ogsaa havt visit af ham.

Fru Mørk

Ja, Gud – *De* maa ikke blive forfærdet – jeg haaber virkelig, jorden eller gjødselen eller, hvad det nu var, kommer godt og vel paa sin rette plads med tiden – men i dette øieblik saa jeg en skikkelse, fabelagtig

lig Vilhelms, borte ved Deres drivhuse! Der var sikkert en tre, fire forskellige individer, plus hest, kjerre, samt i baggrunden to havepiger samlede omkring ham i andægtig taushed, deriblandt Deres gartner – jeg kjendte *ham* paa hatten – den er saa underlig «suggestiv» ved sin form og kulør – jeg maa altid tænke paa, at den vist har været med Nansen ved Nordpolen! Ja – hvad var det nu, jeg vilde sige – jo, der staar Vilhelm lyslevende og holder ganske bestemt et lidet politisk foredrag à la folkemøde! Ha, ha! Jeg fik da heldigvis forpurret *det* i større skala – ja, er De ikke enig med mig? De gjør Dem heller ingen idé om Vilhelms nervøsitet foran og efter den slags opvisninger, folkemøder, mener jeg. – Sover ikke om natten, farer op, tænder lys, skriver i notisbogen – slukker, vaagner, tænder atter lys, skriver, vælter lysepladen af bare iver, naar han faar [78] en idé. – Nei, det har jeg, ved Gud, nok af ellers her i livet. – Imidlertid maa De være saa elskværdig, kjære fru Krabbe, at lade Deres eiendom tjene som et slags politisk jagtrevier for Vilhelm, stakkar! Saadan lidt à la kaptein Ekdals mørkloft i «Vildanden»! – Ja undskyld sammenligningen – ha, ha, ha! A propos Deres eiendom – jeg kommer virkelig ogsaa herop idag for at benytte mig af et af deres elskværdige tilbud, søde fru Krabbe! – De har jo saamange deilige roser i deres have, og der er en familie ved badet, som reiser i eftermiddag –

Fru Mathilde (*reiser sig hurtig*)

Ja, med den største fornøielse – det er jo netop rosentiden. (*Ringer.*)

Fru Mørk

Kjære fru Krabbe. De forkjæler os virkelig allesammen – det er jo i grunden *for* galt. (*Tjeneren kommer.*)

Fru Mathilde

Aa Ludvig, vær saa snil at tage hid de roserne, gartneren bragte ind imorges. – Det er sandt, fru Mørk, jeg maa virkelig takke Dem for Deres elskværdighed mod Anna – De gjør jo ogsaa mig en stor tjeneste ved at følge de unge paa deres udflugter.

[79] **Fru Mørk** (*med selvfølelse*)

Ja, jeg vil jo ikke altid sige, det morer mig. Men jeg anser det virkelig som min pligt. Vilhelm siger altid til mig: «Gud, Sofie, at du gider være generaltante for hele badet.» Men jeg er nu saa gammeldags, at jeg finder, en mor bør følge sine døtre – ikke sandt?

Fru Mathilde

Jo – naturligvis – (*Tjeneren kommer med en buket roser, som fru Mathilde leverer fru Mørk.*)

Fru Mørk

Tusind tak. Nei, for nogen vidunderlige roser, hvor de dufter – og saadan en masse! Ja, kjære fru Krabbe – (*kysser hende.*) De er virkelig *for* elskværdig – Gud, Vilhelm siger altid til mig: «Fru Krabbe er virkelig en af de faa damer i dette land, som fylder en stilling.» Og mig skjæmmer De jo rent bort. Men, ja – nu maa jeg nok afsted – farvel – tusind tak! – (*Gaar.*)

Niende scene

Fru Mathilde. Anna.

Fru Mathilde blir et øieblik staaende ganske stille med lukkede øine. Saa sætter hun sig i en lænestol, tager Lützows billet op af lommen, glatter den forsigtig ud og fører den til sine læber, men griber sig i det og krøller den heftig sammen i sin haand. Blir saa siddende med haanden for øinene. **Anna** kommer ind fra haven og staar et øieblik foran hende, uden at moderen merker det.

Anna

Sover du mama?

[80] Fru Mathilde (*reiser sig hurtig*)

Nei, hvor du skræmte mig, barn – er du allerede der igjen?

Anna

Ja, det var fort gjort at bade.

Fru Mathilde

Har du sprunget for hurtig op ad bakken? Du ser saa hed ud!

Anna (*stryger sig over ansigtet*)

Nei da – men det er saa varmt ude – og

Fru Mathilde

Og hovedpinen? Men – hvad er der iveien? Du ser saa rar ud – ler du, eller graater du, kjære ven!

Anna (*gjemmer hovedet hos hende*)

Aa – mama –

Fru Mathilde

Hvad gaar der af dig, kjære?

Anna

Mama – jeg er blevet forlovet.

[81] Fru Mathilde *(med en overgang)*

Hvad er det, du siger?

Anna

Jeg er blevet forlovet med Erik Rein – aa, du maa ikke være vond! – Men mama, hvorledes er det, du ser ud – kjære, det er da ingen ulykke, kjære? –

Fru Mathilde *(med udbrud)*

Aa – vent lidt – snak ikke mer – jeg *aarker* ikke mer *idag!* *(Sætter sig i en lænestol og gjemmer ansigtet i hænderne.)*

Anna *(paa knæ foran hende)*

Idag – kjære mama – hvad har det været for noget idag da? Er det Sigfrid – er der noget leit med Sigfrid? *(Brister i graad.)*

Fru Mathilde *(tager sig sammen)*

Nei, nei, – det var bare – saa, saa – kom nu og sæt dig her hos mig – saa skal vi snakke sammen – kjære, lille Anna min – hvad er det, du fortæller? Forlovet – kan du ikke skjønne, at det er umuligt for mig at samle det. Naar var det – nu – idag?

[82] Anna

Mama, Erik og jeg holder saa forfærdelig meget af hinanden – det har været, førend jeg kom hjem –

Fru Mathilde *(heftig)*

Hvad er det, du siger? Har du været forlovet, førend du kom hjem – jeg forstaar ikke –

Anna

Nei – nei – jeg mener bare, at vi altid har været saa glade i hinanden. – Og det var derfor, jeg har havt det saa ondt i de sidste dagene – for jeg trodde, han var begyndt at bryde sig om Valborg – og –

Fru Mathilde

Og jeg har ikke vist nogen ting – ikke skjønt nogen ting – og alt det har du gaaet med alene!

Anna (*med overbevisning*)

Jeg kunde da ikke snakke til *dig* om *det*, mama!

Fru Mathilde

Min egen lille pige – hvad har man en mama for, naar hun ikke kan hjælpe der, hvor det gjælder ens hele liv! Jeg havde saavist troet, jeg skulde faaet staa ved siden af dig og passet [83] paa dig og støttet dig – og ikke ladet dig gaa hen og bestemme saadan over – over hele din fremtid, uden at jeg havde – du ved jo ikke engang selv, hvad du gjør – saa ung, som du er! (*Med heftighed.*) Jeg er vond paa Erik – han har ikke lov til at komme og – og overrumple et ungt barn – jeg havde ikke ventet det af ham.

Anna

Men mama da – jeg kjender dig ikke igjen. – Erik overrumple mig – jeg har aldrig i mit liv hørt saant!

Fru Mathilde (*roligere*)

Jeg synes, Erik skulde ventet –

Anna

Hvor kan du sige noget saa grusomt? Og saa skulde jeg gaaet her og sørget mig ihjel – og han skulde gaa paa sin kant og bare tænke sort om mig og tro, at jeg ikke brydde mig om ham! (*Ler.*)

Fru Mathilde (*alvorlig*)

Aa, man sørger sig ikke saa let ihjel i din alder, barnet mit. – Du er bare saa altfor, altfor ung.

Anna *(afbryder)*

Du var jo ikke mere end 18 aar, da du blev gift – *gift* mama! – Og jeg er bare forlovet, [84] jeg, – og du har da vist aldrig angret paa, at du blev saa tidlig gift.

Fru Mathilde *(forvirret)*

Aa, nei – angret paa – men, du ved –

Anna *(triumferende)*

Og tænk, hvis du ikke havde giftet dig med papa dengang, saa havde det kanske aldrig blevet noget af!

Fru Mathilde *(som før)*

Nei kanske – *(Lidt strengt.)* Men et egteskab er en saa alvorlig og vanskelig ting – og du ved – du kan tro det, Anna, der er mange egteskaber, som ikke er lykkelige.

Anna *(afbryder)*

Ja, det *kan* nok være, skjønt folk bruger vist ikke saa mange høitidelige lidelser nutildags, som da du var ung, ser du. Du kan da forresten ikke negte det, at der er en masse lykkelige egteskaber – fra din tid ogsaa. Jeg synes, alle de ældre, jeg kjender, ser ud til at have det meget godt, jeg! Du og papa var da forfærdelig glade i hinanden – og onkel Herman og tante Ida, de ser da saa inderlig fornøiede ud, endda tante Ida [85] næsten altid er sygelig – og se nu Mørks f. eks. – de har det jo saa morsomt sammen, saa, endda de ligesom er oppe og disputerer bestandig – og tænk, onkel Fredrik, som hele sit liv sørger over tante Gusta, endda han ikke var gift med hende mere end et eneste aar – det har du selv fortalt! – Og saa maa du nu huske paa, at Erik er –

Fru Mathilde *(indtrængende)*

Er du *sikker* paa dig selv, Anna? Tror du – at du ved – hvad virkelig kjærlighed er?

Anna *(lader sig glide ned paa en lav stol foran moderen i sofaen og lægger armen paa hendes knæ. Men hovedet er bortvendt, saa moderen kan ikke se hendes ansigt. Ser frem for sig med et lyst smil og nikker sagte for sig selv)*

Ja, jeg tror nok, *jeg* ved det, ja. – Kanske *du* har glemt det lidt, du mama!

Fru Mathilde

Jeg?

Anna (*vedblir at se lyst og drømmende frem for sig og taler blødt, som om hun oplevede noget paanyt*)

For det *er* rart, at der er et menneske, som – ja, en ved ikke selv, hvordan det gaar til – men som faar en saan magt over en, at naar han bare kommer ind i stuen, eller en møder ham paa [86] veien – eller en er ude i selskab med hinanden – saa – med én gang er *alting* blevet anderledes, – solen og menneskene og træerne og luften og alting! Da bryder du dig ikke om noget andet mere, lægger ikke merke til nogeting mere. For du *ser* ligesom ikke andet end ham i hele verden, skjønner du!

Fru Mathilde (*stryger hende over haaret*)

Ja – det skjønner jeg nok.

Anna (*vedblir*)

Og saa kan der komme nogen ganger, hvor man synes, han *ikke* ser saa blidt paa en, og ikke snakker til en, og ikke tager notis af en, saan. Og da – aa, da gjør det saa ondt i hjertet. Det blir ligesom saa tungt, alting. Man aarker næsten ikke at gaa, eller puste, eller nogeting.

Fru Mathilde (*ser frem for sig*)

Det er sandt.

Anna

Men naar *det* er noget, som en bare har gaaet og indbildt sig, fordi man selv har været saa urimelig og saa dum, og han saa siger – naar jeg skjønner, han er forfærdelig glad i mig – og han saa kommer og – nei, det kan ikke beskrives!

[87] **Fru Mathilde** (*wilkaarlig revet med*)

Er ikke den følelsen saa lykkelig, tror du, fordi den er saa sterk og saa varm, at den tager os med magt og løfter os – flytter hele vor sjæl og tanke *bort* fra os selv, *helt over* til det menneske, som vi elsker? *Det* er nok livslykkens hemmelighed.

Anna

Jo, men saa *er* han ogsaa anderledes, naar han er alene sammen med mig end med nogen anden. Da har han noget i sit ansigt og i sine øine, som er saa fint og sødt – og saa *dybt*. Han ser aldrig saan ud ellers.

Fru Mathilde *(som før)*

Nei, det udtryk er ligesom gjennemglødet. Det skjønneste et menneske eier. For det er sjælens betroelse. Der er bare én, som faar det at se –

Anna

Ja – og stemmen du – den er jo ganske forandret, ogsaa. Og alt, hvad han siger, ved du, at han bare siger til *dig*. Fordi han vil, at du skal vide *alting* – alt hvad der har været godt for ham og ondt for ham og saadant – i hele hans liv.

[88] **Fru Mathilde** *(som før)*

Ja – saa er det.

Anna *(straalende glad, vender sig helt om til moderen)*

Jeg skal sige dig en ting, mama. *Akkurat* saan var Erik mod mig idag!

Fru Mathilde *(tager sig sammen, varmt)*

Ja saa, du. Det var jo deiligt.

Anna

Der ser du, du skjønner det altsammen godt, du ogsaa, naar du bare faar tænkt efter, – fordi det er saa længe, siden du var ung selv –

Fru Mathilde

Synes du, jeg er saa gammel, Anna?

Anna *(kjærlig)*

Nei! Du er slet ikke gammel, saan, kan du skjønne. Det mente jeg nok ikke, for du er da endnu saa pen og saa vakker og saa ungdommelig, at jeg er ganske stolt af dig. – Valborg fortalte netop igaar, ar det var nogen ved badet, som havde set os sammen, og som trodde, vi var to søstre. Men det er bare anderledes, [89] ser du, med kjærlighed og saant. – – Nei, der kommer onkel Fredrik op over havetrappen – kys mig, mama, og sig, at du er glad, fordi jeg er glad – saa –

Fru Mathilde

Men saa taler vi ikke om dette, Anna, før Eriks far kommer tilbage.

Tiende scene

De forrige. **Professoren.**

Professoren

Puh – saa varmt det er idag. Goddag, goddag, Mathilde! – Goddag, lille Anna!

Anna (munter)

Saa det var hid du skulde, onkel Fredrik! Hvem kunde nu ogsaa tænke *det*, at du skulde *saa* langt ivei! Du skulde bare seet ham, mama, hvorledes han bar sig ad! Da jeg gik stien opover, saa jeg ham gjennem træerne i alléen, meget høiere oppe, end jeg. Men saa – pludselig stod han stille midt paa landeveien – stod og saa og saa – op i luften – paa skyerne paa fuglene – kanske paa ingen verdens ting! Saa gik han lidt igjen – en – to – tre skridt eller saa – *der* stod han igjen – med stokken [90] op til næsen – stille paa pletten – saa op i luften – saan holdt han paa! – *Tænk, er* du virkelig her, nu, onkel Fredrik!

Professoren

Du, din lille næsevise – hvorfor kom du ikke bort til mig, saa havde jeg havt nogen at følges med –

Anna (ler)

Jeg var *saa* bange for at forstyrre dig i alle funderingerne dine, ser du. Jeg tænkte, det kanske kunde gjælde et helt kapitel i din næste bog. (*Ser paa moderen.*) Og saa vilde jeg gjerne skynde mig hjem ogsaa.

Professoren

Og jeg vil forresten nedlade mig til at fortælle, at jeg blev *meget* forsinket, fordi jeg mødte fru Mørk heroppe. Vi maatte jo udveksle en det komplimenter. (*Ler.*) Ved du, hvad hun altid minder mig om, fru Mørk, du! Om en saadan rigtig lun, lubben, koselig flue – livlig og trivelig – sum – sum – sum. Befinder sig vel overalt – nyder solskinnets i vinduerne, inspicerer verdensbegivenhederne oppe fra lysekronen, og deltager med god appetit i alle husets maaltider. Sum, sum, sum. (*Faar en idé*) Nei, men har du seet en saadan flue, naar den endelig, godt og vel, har [91] faaet kravlet sig op paa den anden side af en – en – en – melkeskaal, som den uforvarende er dumpet op i? Saadan vaad, forpjusket – vingerne sammenklæbede,

isch! – Men *saa* – en, to, tre, – lidt pudsen, lidt benstrækning, en energisk kraftanstrengelse og vips – er den lige god igjen! – Lige tør, alt vel, fuld vigør, vaagne interesser, god appetit – sum – sum – sum – sum –

Anna (*ler*)

Ha – ha – ha –

Fru Mathilde (*ler ogsaa*)

Ja, fru Mørk er virkelig en lykkelig frue.

Professoren

Flue mener du. – Men (*ser paa Anna*), hvorledes er det *du* ser ud! Du ser jo ud, som du har forslugt dig paa alle solstraalerne paa veien – de titter jo frem baade af næse og øine og mund paa dig! – Men, se her Mathilde, jeg har et telegram til dig. Budet kom efter mig her ved haveporten.

Fru Mathilde (*nervøs*)

Telegram – aa, hvad er det nu! (*Læser.*) Fra Sigfrid. Han kommer imorgen. (*Stanser.*) Imorgen formiddag.

[92] **Anna**

Nei – allerede imorgen formiddag, det var da morsomt!

Fru Mathilde (*som før*)

Ja, jeg har ventet ham hele ugen. – Vil du ikke sidde ned, onkel?

Professoren

Du ser, jeg kommer haveveien du, sans façon, – ja, det var – ja tusind tak for de deilige roserne igaar! Jeg vilde gjerne – ja sandt at sige –

Anna (*ler*)

– Har du givet dem bort, og –

Fru Mathilde *(som før)*

Vil du have flere roser? – Kjære, der er jo en masse – Anna!

Professoren

Ja, ja, tak du – ser du, der er en liden pige ved badet –

Anna *(ler)*

Nei, onkel Fredrik – begynder du at kurtisere de *aller* yngste damer dernede, det er forgalt –

[93] **Professoren**

Du er en liden tøsseper er du – hvad gaar der af dig, siger jeg! Stakkars du, min lille veninde er lam, og saa taalmodig –

Fru Mathilde

Anna, spring ud efter en saks og en kurv, saa skal vi følge onkel ud i haven selv! *(Anna gaar.)* Undskyld, onkel, jeg har bare en besked at give. *(Sætter sig ved skrivebordet og skriver et par ord. Ringer. Anna kommer med en kurv i haanden og en enorm havehat paa hovedet. En lignende har hun i haanden.)*

Anna

Se her –

Fru Mathilde

Gaa saa ud med onkel. Jeg kommer straks efter. – *(De gaar. Tjeneren kommer. Fru Mathilde leverer ham brevet.)*
Vær saa snil at bringe dette ned paa hotellet til ingeniør v. Lützow straks. Der behøves ikke noget svar.
(Tjeneren gaar.) En liden stund for mig selv maa jeg da vel kunne faa! *(Anna ind i fart.)*

Ellevte scene

Anna

Skal vi ikke sige det til onkel, synes du?

Fru Mathilde (*aandsfraværende*)

Hvilket, barnet mit?

[94] **Anna**

Det om Erik og mig, skjønner du vel?

Fru Mathilde (*tager sig sammen. Kjærlig*)

Aa, lille ven – vent heller – jeg synes da, jeg maa snakke med Erik først.

Anna

Ja, det er kanske bedst. Men – kom nu mama. (*Sætter den anden havehat paa hendes hoved.*) Lad os nu skynde os ud i haven. Du skal vær's'go være med at plukke roser, du ogsaa!

(Teppet falder.)

TREDIE AKT HØISOMMER

[95] Dagen efter. Scenen forestiller den lille, lyserøde salon i anden etage fra 1ste akt. **Fru Mathilde** sidder i morgendragt ved skrivebordet med regnskaber. **Jomfruen** staar ved siden af hende med sin regnskabsbog i haanden.

Første scene

Jomfruen

Saa er det grønsæbe 4 kr. Flyndre 2 kr.

Fru Mathilde *(skriver)*

Flyndre – 2 kr. – saa. Er der ikke mere?

Jomfruen

Og saa, om fruhen vil huske at skrive 3 kr. til snedkeren for at gjøre istand køkkenbordet; det betalte jeg idag. Resten har fruhen her i bogen. *(Leverer bogen.)*

[96] Fru Mathilde *(skriver)*

Saa tak – det var bra.

Jomfruen

Fruhen har vel hørt det, at Andreas i Bakken har brukket benet sit igaarftes, han havde været ved møllen? Og konen hans har jo netop faaet den ottende, nu for fire dage siden – og rigtig daarlig er hun ogsaa –

Fru Mathilde

Forvalteren var her netop, det er altsammen ordnet. Men – det er sandt, De kan lade børnene spise middag her, saalænge moren ligger.

Jomfruen (*blir staaende*)

Ja – aassen ulykken kan være ude!

Fru Mathilde

Aa, jomfru, vær saa snil at se efter, om vinduerne er aabne i Sigfrids værelse. – De ved, man kan ikke stole rigtig paa Jenny.

Jomfruen

Ja, tænk – vi som snart har Sigfrid her. – (*Gaar.*)

1971 Anden scene

Fru Mathilde. Professoren.

Fru Mathilde lægger regnskaberne sammen og gaar urolig op og ned paa gulvet. Ser paa sit uhr, ser ud af vinduet, gaar saa atter op og ned. Lytter. Der kommer nogen op over trappen. Det banker. Professoren kommer ind.

Professoren

Goddag, Mathilde. Hvordan gaar det med dig? Du ser lidt bleg ud. Ja, du har vel haft en daarlig nat, stakkar.

Fru Mathilde

Jeg – nei, – hvad mener du?

Professoren

Ja, jeg vidste jo heller ikke noget om dette igaar middag, da jeg var heroppe. Hermans brev til *mig* laa paa bordet, da jeg kom tilbage.

Fru Mathilde

Hvilket? – Jeg forstaar ikke, hvad det er for et brev, du snakker om. Jeg har ikke faaet noget brev fra Herman – hvad er der paafærde – Sigfrid – er Sigfrid syg eller – (*i en anden tone*) hvad er det *nu* med ham?

Professoren

Kjære barn – Sigfrid er frisk som en fisk. (*Ærgerlig.*) Det var bedre, om han ikke var fuldt [98] saa frisk, havde jeg nær sagt. Nei, at du ikke har faaet brevet endnu. (*Nøler, ser paa hende.*) Det er – det er letsindigheder, du – pengesorger – ugreier, forstaar du.

Fru Mathilde (*lettet*)

Pengesorger – saa det er det nu igjen? Jeg blev saa bange –

Professoren

Ja – ja, som jeg siger dig – hm – ja – hele hans levevis – det er alvorligt nok forresten. Herman skriver – ja, han er naturligvis rasende – han havde jo forstaaet at skjule alting, denne – denne springfyr!

Fru Mathilde

Sigfrid er saa sorgløs og tankeløs – og alle disse studenterfønelserne – og – (*Tier pludselig og holder hænderne for øinene.*)

Professoren (*ryster paa hovedet*)

Det er hele hans karakter, som synes –

Fru Mathilde (*sterkt*)

Han er en egoist, og hans karakter er baade svag og let. Det har han arvet efter sin far.

[99] Professoren (*ser forskrækket paa hende*)

Ja, det har du kanske ret i. Men –

Fru Mathilde (*afbryder med en pludselig beslutning*)

Lad mig én gang faa lov til at tale helt ud, onkel!

Professoren

Barn, du er saa bleg. Sæt dig ned – sæt dig ned. Saa. (*Sætter sig ved siden af hende og tager hendes haand, men hun trækker den lempelig til sig og ser stivt frem for sig, mens hun taler, først rolig, siden i stigende bevægelse.*)

Fru Mathilde

Det er i disse dagene, som om hele mit liv samler sig sammen for mig. Som om jeg pludselig staar alene, høit oppe paa en bakke og ser helt tilbage og langt frem, og skal tage bestemmelsen over hele min skjæbne. *(Stanser.)* Jeg har gaaet saa alene disse sidste to aarene. Sigfrid og Anna borte. Det blev ligesom at gaa og vente – vente, der *skede* jo ingenting. *(Vender sig mod ham.)* Og nu kommer det alt paa en gang! Ved du, Anna er forlovet!

Professoren

Anna! – hvad siger du – med hvem?

Fru Mathilde

Med Erik Rein. *(Bittert.)* Og jeg havde ikke anelse om det engang! *(Roligere.)* Hun er jo netop [100] kommen hjem. Jeg havde troet, at det skulde blive saa godt – og nu mister jeg hende.

Professoren

Du mister hende da ikke. Du kan jo staa ved siden af hende – leve med i hendes lykke.

Fru Mathilde *(heftig, reiser sig)*

Jeg er da ogsaa et *menneske*, onkel. Jeg maa da ogsaa engang have noget helt for mig selv!

Professoren *(ser paa hende. Lidt strengt)*

Men en mor – hendes liv er da bundet til børnene.

Fru Mathilde *(afbryder)*

Ved *du*, hvorledes mit liv har været indtil nu? Har du seet det begynde og gaa videre? Jeg *vil*, at du engang skal se helt det, som er sandt.

Professoren

Kjære barn – tal bare ud.

Fru Mathilde *(pludselig mod ham)*

Sig mig, er *du* ogsaa af dem, som synes et ødelagt og forspildt liv, det kan være ligesaa bra som ethvert andet – som det, der er aldrig saa lykkeligt?

[101] Professoren

Jeg forstaar vist ikke rigtig, hvad du mener.

Fru Mathilde

Jeg mener: Naar et meneske mister sit liv, det synes folk er noget forfærdeligt. Men naar ens *livslykke* blir dræbt – det regnes ikke engang med. Det er ligesom en liden biting det!

Professoren

Kjære barn, hvad kalder du *livslykke*?

Fru Mathilde (*i stigende oprør*)

Forstaar du ikke, hvad jeg mener? Tag et menneske og spørg, om dets livsskjæbne har været lykkelig eller ulykkelig. De fleste vil svare: ikke lykkelig, heller ikke ulykkelig. For livet er ikke anderledes her paa jorden. Men, ser du, dybest inde er der alligevel stor forskjel. Ligesaa stor som – som naar du spiller den samme melodi paa et rent instrument – eller paa et, som er skjærende falsk! Du ved nok forskjellen paa *det*. – Aa, jeg har tænkt saa meget over det, onkel, og det *er* sandt: Hvis det inderste, dybeste i ens livsoplevelse er sundt og lykkeligt, da blir *alt* harmonisk. Selv *sorgen* blir da harmonisk – forstaar du ikke det? Men er det – det centrale punkt i vort liv *mørkt* – en lidelse, en ^[102]bitterhed, en løgn! – Om du *bagefter* aldrig saa meget prøver – om du vil tage den vakreste musik i verden – der blir ikke en ren tone, alt blir bare skurrende, skurrende falsk – saa du kan *skrige* ved det! (*Stanser, gjør en bevægelse, siger behersket.*)
Saadan var *mit* liv. –

Professoren

Du er bitter.

Fru Mathilde

Jeg *blir* bitter imellem. Der er noget herinde, som vælder op i mig, som –

Professoren (*afbryder*)

Mathilde –

Fru Mathilde (*roligere, sætter sig ned*)

Jeg var jo ikke mere end 18 aar, da jeg blev gift, onkel.

Professoren (*tager hendes haand*)

Ja, jeg husker det nok. Din far skrev – jeg var jo i udlandet de aarene. Men jeg trodde, det var dit eget valg, din vilje –

Fru Mathilde

Jeg var jo saagodtsom hjemløs i mit eget hjem, da mama var død og papa saa hurtig giftede ^[103] sig igjen. – Aa – jeg synes, det er saa længe siden, at jeg husker det ikke mere! – Saa kom dette med Axel. Jeg havde jo seet ham, fra jeg var barn. Naar han kom med sin deilige violoncel, var det jo altid fest i huset. Vakker var han, livlig og munter. Musiken havde jeg levet med hele mit liv, var opdraget til at betragte den som det ædleste og skønneste i verden. (*Stanser.*) Det var naturligt, at jeg trodde, at alt maatte blive godt. Papa vilde ogsaa saa gjerne. Og jeg – jeg var jo uerfaren som et barn! (*Stanser. Med udbrud.*) Aa – Gud! –

Professoren

Spar dig selv. Duk dig ikke ned i disse bitre minder.

Fru Mathilde (*roligere*)

Udadtil saa alt ganske pent ud i begyndelsen. De første maaneder tilbragte vi jo i Italien. Saa meget skjønt. Og siden – Axel syntes, jeg var vakker. Han bar mig vist paa hænderne, som man kalder det. Men saa kom forhindringer. Sigfrid blev født. Et aar efter Anna. Jeg blev sygelig og daarlig. Huset blev kjedeligt. Axel maatte gaa ud alene. De kom da saadan lidt efter lidt – de gamle vaner – og de gamle venner! De dukkede ligesom frem fra krogene. Jeg husker den første aften, da jeg *forstod*, at han kom – ^[104] at han kom *drukken* hjem! Jeg havde ikke skjønt det før – ikke saadan. – Aa, forstaar du, at slikt er en fortvilelse – en nedværdigelse!

Professoren

Mit stakkels barn – mit stakkels barn!

Fru Mathilde

Saadan gik det nedover. Hvad der før var undtagelse, blev lidt efter lidt regel.

Professoren

Og din far? Herman?

Fru Mathilde (*bittert*)

Hvad vilde du, *de* skulde gjøre? Axel passede jo saa nogenlunde sine advokatforretninger. – Vi havde et nydeligt hus. Reiste ogsaa meget, som du ved. Penge havde vi jo nok af.

Professoren

Og da I saa flyttede hid?

Fru Mathilde

Axel var selv glad ved at komme fra byen. Efter sin fars død fik han jo meget at staa i her. Og jeg begyndte at haabe og tro paa bedre tider. Det varede ikke længe. Han begyndte snart at søge omkring efter selskab. Ensomt var her dengang, ^[105] men nogen fandt han da, som vilde mere sig. Musikken tjente ligesom til foranledning. Aa (*smiler*), du skulde hørt de violiner og seet dem, der spillede! – Og jeg maatte jo spille med! – Snart blev det dog Axel *for* simpelt. Han taalte aldrig det, man kan kalde *ukultiveret raahed*. – Men mangelen paa fast arbejdstid, ensomheden her øged ligesom hans trang til stimulans. Og saa begyndte han at drikke i smug. Det blev snart mine dages hovedbeskjæftigelse og opgave at finde de flasker, han gjemte, og gjemme dem igjen, saa han ikke kunde finde dem! (*Smiler bittert.*)

Professoren

Tal ikke mer om dette, Mathilde.

Fru Mathilde

Al denne *løgn*, som fulgte med, var næsten værst.

Professoren

Hvorledes?

Fru Mathilde

Alting skulde jo gjemmes væk. Alle skulde bringes til at tro noget andet end det, som var. Folkene – børnene – børnene mest. Aa, al den løgn og forestillelse, kan den ikke tilslut ødelægge et menneskes sjæl!

(Trykker haanden mod hjertet.) Aa – jeg har aldrig talt om dette før! Naa ja – saa gik det nedover og nedover. Du kjenner resten. [106] Men efter Axels død kom der breve fra Kristiania. Han havde en anden kone der, og et par børn!

Professoren (forfærdet)

Mathilde! (Pause.) Gud har jo hjulpet dig over det. – Og saa havde du dine børn.

Fru Mathilde (nikker, siger langsomt og sterkt)

Onkel – hvordan *kan* et menneske leve, hvis han ikke tror, der er noget høit og rent og helligt *over* denne jord! (Slaar over.) Børnene, ja, mens de var smaa. Men jeg turde jo ikke andet end sende dem væk, gang paa gang. (Stanser; siger med en pludselig fattet beslutning.) Men saa kom det nye ind i mit liv. Og da syntes jeg pludselig, at *det* var det, som jeg havde gaaet ventet paa alle aarene.

Professoren

Hvilket nyt? Hvad mener du?

Fru Mathilde

Der kom et godt, fint menneske, onkel, som gav mig de eneste lyse, sorgfrie stunder, som jeg havde havt paa mange aar. Det var ingeniør von Lützow, som du har hørt tale om. Han kom her ofte og spillede med os. De aftener var Axel som forvandlet, og da han reiste – (Stanser.)

[107] **Professoren**

Og da han reiste?

Fru Mathilde (ser frem for sig)

Jeg trodde aldrig, det skulde været *saa* ondt.

Professoren

Hm – hm. (Staar op og gaar et par slag frem og tilbage paa gulvet, sætter sig.) Og saa, Mathilde?

Fru Mathilde

Han var reist tilbage til sit hjem i Slesvig – (vender sig pludselig mod ham og ser ham ind i øinene) *men han kom*

igjen, igaar.

Professoren *(ser uvist paa hende)*

Ja saa? Ja – ja. Men – hvad mener du, Mathilde?

Fru Mathilde *(med tvungen ro)*

Han har ikke glemt mig. Han har nu ventet i to aar. Han har holdt af mig hele tiden. Han kommer herop senere – i formiddag – jeg ved ikke, hvad jeg skal svare ham. Alt gaar ligesom rundt for mig. Der hænder saa meget – Anna – Sigfrid – *(griber ham i armen)*. – Aa, onkel, jeg synes mangengang, jeg er saa træt – ligesom hjemløs. Jeg vilde saa gjerne hvile – have et sted for mig selv, hvor jeg kunde hvile! *(Brister i graad.)*

[108] Professoren *(stryger hende blødt over hovedet)*

Ja, vor skjæbne – vort livs skjæbne du – den er som en rindende strøm. Vi sætter vor baad paa den, og tror, vi skal kunne styre selv – ro os i land, naar vi selv vil. Den flyder jo saa sagte og jevnt – i begyndelsen. Men det er, som hver af vore handlinger, hver af vore oplevelser gaar ind i den som skjulte tilløb. Vandet vokser lidt efter lidt. Strømmen blir sterkere og sterkere. Vi behersker ikke længer farten – bæres afsted – altid videre – hurtigere –

Fru Mathilde

Ja – *det* er det forfærdelige!

Professoren *(fortsætter)*

Men har vi saa nogen i baaden, som vi engang har paataget os ansvar for – det er *dem*, vi maa føre sikkert frem – saavidt vi kan raade for det.

Fru Mathilde

Ja – du mener?

Professoren

Du har dine børn, Mathilde.

[109] Fru Mathilde *(tier, siger saa hurtig og urolig, som talte hun med sig selv)*

Jeg har ligget vaagen inat. Tænkt frem og tilbage. Fra først af viste jeg tanken fra mig, kjæmpede mod den som mod en fristelse. Men – jo mere jeg tænkte – hvorfor skulde jeg da ikke have lov til at gribe lykken, fordi den kom sent? Jeg gjør ikke børnene nogen uret ved det. Anna har jo fæstet sig ved en anden – og Sigfrid kanske netop *dette* vilde være godt for ham –

Professoren (*ryster paa hovedet*)

Jeg er bange, dine børn vilde begynde med at anse den mand, der træder i deres afdøde fars sted og – paa en vis maade da – tager dig fra dem, som en retmæssig fiende.

Fru Mathilde

Tror – du – det?

Professoren

Børn kan være noksaa haarde og ubarmhjertige i, hvad der engang staar for dem som ret, ser du. Vi kan ikke dømme dem for det heller. – Livet er jo som en tæt skog du, stamme ved stamme. Man ser ikke længer frem for sig end did, man selv er kommen. Hver ny ^[110] dag blir som et træ, der fældes – og *saa* vidt skimter man videre. – Derfor er de unges terræn saa snevert, du; de gaar rundt og rundt paa den lille plet af livet, som de kjender selv – forstaar intet udenfor.

Fru Mathilde

Skal vi, som er naaet længer, gaa tilbage til de unge, fordi de forlanger det?

Professoren (*efter en liden pause*)

Kanske *han* ogsaa blir jaloux paa *dine* børn – vil forlange alt for sig – og da –

Fru Mathilde

Du træffer godt, onkel! (*Vender sig pludselig mod ham.*) Du forstaar ikke alt, som er spart op i et liv som mit – ubrugt – som børnene ikke engang kan tage imod – ikke behøver! (*Stanser.*) *Hans* børn! (*Med en overgang.*) – Onkel, hvad forlanger du af mig?

Professoren

Ikke mer end du forlanger af dig selv. Det er jeg vis paa. (*Det ringer, man hører larm nedenunder.*)

Fru Mathilde

Der er Sigfrid! *(Gaar.)*

[111] Tredie scene

Professoren *(staar stille og ryster paa hovedet)*

Ja stakkar – og endda ved hun ikke *alt*. Den Sigfrid – skammeligt! Hvordan skal det gaa?

*En tjener kommer ind med thebret. Der tændes paa maskinen. Han gaar. I det samme kommer **Fru Mathilde** tilbage, fulgt af **Anna** og **Sigfrid**. Den sidste er en slank, smuk mand med buftet, lyst haar, blaa, vakre, lidt matte øine og et straalende smil. Under det følgende skjænker **Anna** the, byder om kopper, etc.)*

Fjerde scene

Sigfrid *(omfavner moderen)*

Lad mig nu sige endnu engang rigtig ordentlig goddag til dig, Mutterchen. Du ser rigtig frisk og rask ud. Fin og pen, som du pleier. Ja – her har du mig da endelig – hel og holden!

Fru Mathilde

Ja, det var ikke for tidlig, gutten min –

Sigfrid

Goddag, goddag, onkel Fredrik. – Ja – jeg kunde nok kommet et par dage før, mama, men da Halvard Jensen reiste hjem samme dag som jeg – han havde ogsaa eksamensfag igjen – og han inviterede mig, syntes jeg da gjerne, jeg kunde gjøre en liden afstikker til Moss. Jeg traf flere [112] kamerater dernede. Hele kvartetten var samlet. Og du kan tro, vi sang. Og saa har han en aldeles storartet seilbaad! Og to meget smukke søstre! I næste uge har vi dem her allesammen til regattaen.

Anna

Aa, vi har saamen nok af smukke damer her ved badet, ogsaa – for ikke at tale om min ringe person!

Sigfrid

Ja, lad mig se paa dig. Slet ikke saa værst! Du har virkelig kvikket dig betydelig dernede i Schweiz.
(Omfavner hende lidt.)

Anna (*ler*)

Tusind tak, lille vigtigper!

Sigfrid

Mama, jeg har naturligvis mange hilsener fra onkel Herman og tante, de reiser nok tilfjelds i disse dagene, allesammen.

Fru Mathilde

Jasaa – ja – onkel Herman har nok forresten skrevet selv. (*Ser paa professoren.*)

Professoren (*kræmter*)

Ja, han skrev til mig – jeg havde brev fra ham om nogle affærer. – (*Drikker sin the.*)

[113] **Sigfrid** (*lidt forceret munter*)

Affærer – jasaa – hvilke affærer? Var det *mine* kanske? Aa, lad mig slippe affærer med det samme jeg er kommen hjem! Ikke sandt, mama? Alvorlige forretninger til imorgen. Var det ikke den store Cæsar, som sagde det, du?

Fru Mathilde

Jo, *jeg* vilde nok helst slippe, Sigfrid!

Sigfrid (*hurtig*)

Det er rigtig deiligt at være hjemme igjen! Saa pent her er ogsaa!

Anna

Ja – se dig om – se dig om, Sigfrid!

Sigfrid

Nei – sandt for dyden er det den gamle læsehybelen vor, som er blevet saa fin da! Aa nei, du Anna – her har vi svedet og strævet og jukset og løiet –

Anna

Ja – *du* saa – det er bare saan guttemanér det!

Sigfrid

Jasaa, saa *det* er det. Men du kan nu ikke negte, du var med paa at narre kand. Strømberg. ^[114] Nei – nei, husker du, dengang vi sprettede op stoltrækket og lagde sne indi stolpuden hans, det var vi to om det, bassen min!

Anna (*ler*)

Ja, du –

Sigfrid

At se hans miner – eftersom han begyndte at skjønne, hvorledes det var fat – det var penge værd!

Fru Mathilde (*smiler*)

Fy, for nogle uskikkelige børn!

Sigfrid (*oplivet*)

Det er sandt – paa Moss traf jeg ogsaa en gammel ven af dig, onkel Fredrik, amtmand Balle. Han blev saa blid, da han hørte, jeg var din nevø, saa –

Professoren (*brummer lidt*)

Sigfrid

Han gjorde souper for os unge, du – høist aimabel. Champagnen flød. Og kvartetten sang for ham igjen, kan du tro. Han var gammel sanger selv, den amtmanden. De er fanden til gemytlige fyrer, de gamle sangerne! Var ikke du sanger i din tid, du ogsaa, onkel?

^[115] **Professoren**

Aa nei – nei – ikke saadan.

Fru Mathilde

Og med de sidste eksamensfag gik det altsaa godt, Sigfrid?

Sigfrid

Jo, Gudskelov! Men, det kneb med filosofien. Huf, for noget satans vrøvl den ogsaa er, den filosofien, onkel Fredrik! Men jeg fik da en pen femmer. Halvard Jensen fik seks for anden gang, han!

Professoren

Ja, I er nogle haabefulde spirer, I derinde.

Sigfrid

Det er ikke i *den* ager, jeg skal gro og bære megen frugt – hundrede fold – hvor staar det? Aa, om forladelse, det er sandt, ikke vær saa trybel for *det* da, kjære mama! Nu skal jeg begynde paa jussen med godt mod og et godt udvalg af byens allerflinkeste manuduktører – det skal nok gaa.

Fru Mathilde (*stryger ham over hoved og ansigt*)

Aa, om du kunde blive lidt mere fornuftig! (*Ser alvorlig paa ham. Han vender sig forlegen bort.*)

Professoren

Ja – nu faar jeg nok se at komme ned til mine badepligter, jeg.

[116] Anna

Halsetørklædet dit onkel, – du gjør mig saa mange bekymringer, saan som du ser ud – og den lille pigen, du ved –

Professoren (*hvisker til hende*)

Er det ikke dig, som kommer og gjør os bekymringer – hvad *hører* jeg om dig! Kunde du nu ikke slaaet dig til ro hos din mor en stund og ikke saadan –

Anna

Nei, jeg kunde ikke det, onkel Fredrik. Vær nu hyggelig mod mig. *(De omfavner hinanden.)*

Sigfrid

Hvad er det med Anna? Gjør Anna dig sorger, da skal hun faa med mig at bestille.

Professoren *(ser et øieblik paa ham)*

Hvis *du* ikke gjør mig flere sorger end Anna, vil det berolige mig meget. *(Sigfrid vender sig forlegen om.)* Ja, saa farvel, allesammen!

Fru Mathilde

Jeg følger dig ned. *(Til Sigfrid, idet hun atter stryger ham over hovedet.)* Vi faar nok faa os en ordentlig passiar siden, vi to, Sigfrid. *(De gaar.)*

[117] Femte scene

Anna. Sigfrid.

Sigfrid

Naa – her er ugler i mosen. Er det saan en skal tages imod, naar man kommer hjem og ikke har været hjemme paa et halvt aar! – Hvad er der paafærde, du?

Anna

Spørg ikke mig. Men jeg kan jo gjætte mig til det.

Sigfrid

Naa – syng ud!

Anna

Mama er bekymret for dig, fordi du morer dig saa meget og – bruger saa mange penge og – Du *skulde* ikke det, Sigfrid! Du skulde gjøre alt for at glæde mama, som ikke har andre end os – og du skulde jo ligesom være familiens hoved du! – Ja, det er et deiligt hoved!

Sigfrid (*ryster paa sit vakre haar og bøier hovedet ned i søsterens fang*)

Ja – er det ikke det, kanske? Se selv, om det ikke er!

Anna

Engang graat mama ogsaa, da hun snakkede om dig –

[118] **Sigfrid**

Gjorde hun det? Graat mama? Ja, hvad er det nu for greier? Onkel Herman har vel sladret af skole. Kjære – har du hørt noget om det, at det er ondt for penge her – det er ikke nogen saanne ubehageligheder, vel? – Jeg trodde nok, at vi var meget vel funderede, naar jeg skal sige min mening.

Anna

Ja – jeg har ikke merket noget til, at mama har nogen saanne vanskeligheder – men en ung gut, som du –

Sigfrid

Ung gut – aa nei, pas dig selv du!

Anna

Jeg bruger sandelig ingen penge!

Sigfrid

Nei, det er saamen heller ikke noget at takke dig for! – Derinde i Kristiania, ser du, der gaar pengene af sig selv. (*Slaar om.*) Du kan tro, vi havde en fælt morsomt studenterkomedie oppe i samfundet i vinter. Jeg var primadonna – lyserød silkekjole – udringet og bararmet og friseret med top, akkurat saan som du nu. – Alle syntes, jeg var *saa søt* – byens fiddamer og hele societeten var der. Nu skal du høre en vise, jeg sang! (*Springer til pianoet og synger et vers af en revuwise.*)

[119] **Anna**

Det er nok ikke alle studenter, som lever som du. Du skulde gjøre som Erik Rein. Han bare læste han, saa han kunde blive fort færdig.

Sigfrid

Hver sin smag, sagde Kristen Vintapper! – Naa, du har det godt, du. Gaar i mamas skjorter og lader dig dægge for. – Men nu vil *jeg*, død og pine, ogsaa glemme mine sorger og bedrøvelser og fraadse af Ægyptens kjødgryder! – Nei, det er sandt, hvorledes lever Melpomene – hende faar jeg saagu' holde mig gode venner med. (*Gaar hen og ringer.*)

Anna

Du kunde jo umage dig ned og sige goddag til hende, jo!

Sigfrid

Nei, om jeg gjør! Hun umager sig nok herop, naar det er mig, det gjælder.

Anna

Ja, du har nok altid passet paa at være kjælebarnet, du! (*En pige kommer.*)

Sigfrid

Aa, bed jomfruen være saa snil at komme op lidt da! (*Pigen gaar. Sigfrid strækker sig paa en chaiselongue.*) Nu skal du se, vi har hende straks.

[120] Sjette scene

De forrige. Jomfruen.

Sigfrid (*reiser sig halvt og rækker hende haanden*)

Se, der har vi jo Melpomene i egen høie person! – Goddag, jomfru! Aassen har De det – stræver og kaver og maser og har alskens mørke bekymringer?

Jomfruen (*med kjøkkenforklæde og rød i ansigtet*)

Aa jo, – og De da? – Jeg faar da ønske studenten velkommen hjem til Fyrisheim igjen! Men jeg har liden tid, for jeg staar midt oppe i en stor syltegyde –

Sigfrid (*reiser sig op igjen og lægger armen spøgende om hendes skulder*)

O, Melpomene, fagre muse – hvorledes er det, du behandler vort dyrebare modersmaal?

Jomfruen

Aa, jeg er rigtig saa kjed af den tituleringen Deres, saa! Men kjæk og flink ser studenten ud. (*Ser beundrende paa ham.*) Og lige munter bestandig. De blir vel hjemme hos vors en stund naa? – Stakkars mamaen Deres har rigtig længtet saa – og da De nu ikke kom hjem til pintsen –

Sigfrid (*ryster hende*)

Nei, vil De nu tie stille med det! – Vær nu hyggelig, jomfru, hører De!

[121] **Jomfruen**

Ja, nu skal jeg være hyggelig og gaa ned til syltegryden min, ellers sætter det sig fast i bunden for mig.

Sigfrid (*tager hende under armen og holder hende fast*)

Naa, naa, min kjære jomfru, – læg merke til, at jeg *ikke* siger min kjære Melpomene – lad mig saa til belønning faa høre, hvad De trakterer til middag med idag?

Jomfruen

Suppe med *Schylien*.

Sigfrid

Sherry – bon!

Jomfruen

Flyndre. Kalvesteg med salat –

Sigfrid (*afbryder*)

Agtværdigt, men kjedeligt. – Maa fugtes vel.

Jomfruen

Og saa caramelpudding, for det ved jeg, studenten er glad i! Men – slip mig naa, Sigfrid, er De snil!
(Gaar.)

[122] Syvende scene

En Pige. Anna. Sigfrid.

Pigen

Unge dr. Rein er nede og spørger efter frøkenen.

Anna *(efter et øieblik betænkning, tager Sigfrid under armen)*

Siggen min, jeg skal betro dig en stor hemmelighed. – Jeg er – *(De gaar snakkende ud af døren.)*

Ottende scene

Scenen staar et øieblik tom. Saa kommer Fru Mathilde ind. Hun er omklædt i en enkel formiddagsdragt. Hun ringer. Tjeneren kommer.

Fru Mathilde

Jeg er ikke hjemme for nogen i formiddag uden for ingeniør von Lützow. De kan vise ham herop, naar han kommer. *(Tjeneren gaar. Fru Mathilde gaar til vinduet og staar og ser ud. Hun er saa optaget, at hun ikke lægger merke til, at der bankes to gange paa døren. Først da Lützow er kommen ind i værelset og staar lige bag hende, vender hun sig om. Hun har vanskeligt for at beherske sin store bevægelse.)*

Lützow

Jeg skræmte Dem vist. Jeg bankede to gange paa. De var saa optaget.

Fru Mathilde *(rækker ham haanden med en forlegenhed, der gjør hende lidt formel trods ordene)*

Jeg trodde, De kom op alléen. Jeg stod og ventede paa Dem.

[123] **Lützow** *(ligeledes)*

Jeg har været henne paa et besøg paa gamle tomter ved gruberne.

Fru Mathilde

Traf De gamle bekendte? Vil De ikke sidde ned? *(De sætter sig.)*

Lützow

Forvalter Stensrud var der fremdeles, og et par nye ingeniører. Driften udvides der som overalt. Ellers var alt uforandret. Det var underligt at komme ind i mit gamle logis. Mine – det vil sige, vertindens møbler stod der endnu paa den vante plads. *(Nærmere.)* Alting fra før, fra vort samvær her, kom igjen saa levende for mig – fru Mathilde!

Fru Mathilde

Fire-fem aar er et langt stykke af et menneskeliv. *(Tvinger sig til at smile.)* Man kan næsten blive gammel paa en saadan tid.

Lützow

Har *De* nogen følelse af det? Da tror jeg ikke, *De* er oprigtig mod *Dem* selv. *De* ser yngre ud nu end for fire aar siden.

Fru Mathilde

Aa nei, nei! – Jeg har faaet mange graa haar.

[124] Lützow *(smiler, blødere)*

Jeg kan ikke se dem. *(Bøier sig hen mod hende.)* Men *De* behøver ikke briller for at opdage *mine*. *(Viser ved tindingen, hvor hans haar er meget graat.)* Saa det er nok mig, som er blevet gammel, kan *De* se.

Fru Mathilde *(smiler ogsaa og løfter haanden som for at stryge ham over hovedet. Tager sig i det og knytter hænderne i fanget)*

Ja, *De* er virkelig blevet lidt graa.

Lützow

Hvorfor har *De* taarer i øinene? *(Griber hendes haand.)* Synes *De* lidt synd i mig, fordi jeg er blevet gammel og graa? Jeg bryr mig ikke om det. *(Spøgende.)* Jeg tror nok, *De* faar bære ansvaret for nogle af de graa haarene ialfald!

Fru Mathilde

Jeg vilde nok heller kunne gjort Dem lidt godt!

Lützow

Saa kunde De bedt mig komme før.

Fru Mathilde

Jeg? – Det *kunde* jeg da ikke.

Lützow

Dersom De vidste, hvordan jeg gik og ventede dette sidste aaret, ventede et bud – paa et ord fra [125] Dem! – Jeg synes, en saadan længsel som min maatte finde frem over hav og strand og naa helt ind til Deres hjerte!

Fru Mathilde (*ser pludselig paa ham, uvilkaarlig*)

Da tror jeg vist, den mødte *min* paa veien.

Lützow (*med udbrud*)

Mathilde – hvorfor lod De mig gaa saalænge dernede med ensomheden og savnet?

Fru Mathilde (*ligeledes*)

Tror De ikke, *jeg* ved, hvad ensomhed vil sige?

Lützow (*tager begge hendes hænder og beholder dem i sine*)

Lad os ikke snakke om det, som *var*. Tænk ikke paa det mere. Hvorfor har vi lidt saa meget – begge to? Men nu er jeg kommen, og De faar mig ikke bort mere, Mathilde!

Fru Mathilde

Lützow – De *maa* ikke tale saa. De faar mig til at sige, hvad jeg ikke *vil* – ikke *maa* sige. Aa, det er meget lykkeligere for Dem at reise – at komme ud af den – den illusion, at De – at jeg –

[126] **Lützow** (*heftig*)

De mener ikke, hvad De siger. Hvorfor jager De mig bort? Og *De* siger, at De har længtes efter mig. Jeg forstaar Dem ikke!

Fru Mathilde *(med tiltvungen ro)*

De maa jo huske paa – jeg sagde Dem det jo igaar – at jeg skylder børnene at leve for dem. Jeg maa ikke tænke paa mig selv. *(Overvældet.)* Aa – dersom De bare vidste!

Lützow

Dersom *De* bare vidste! De vilde ikke sidde saadan og vække angsten op i mig. Jeg *vil* ikke miste Dem mere. De har ikke lov til at vise mig bort. Har ikke jeg tjent for *min* Rakel, jeg ogsaa? Hør paa mig – *send mig ikke bort igjen!* *(Bøier sig paa knæ foran hende.)*

Fru Mathilde *(holder ansigtet et øieblik i hænderne. Bøier sig pludselig frem, lægger hænderne paa begge hans skuldre og siger blødt)*

Lützow – Fritz – jeg *kan* ikke sende dig bort!

Lützow

Sig det engang til – Mathilde!

Fru Mathilde *(sterkt)*

Du maa ikke reise fra mig, Fritz – for da tror jeg, at jeg maa dø!

[127] **Lützow**

Nei – jeg vil nok ikke mere reise fra dig. – Jeg elsker dig.

Fru Mathilde

Og jeg elsker dig.

Lützow

Ser du, hvor naturligt og simpelt det er, at du kan lægge dit trætte, lille hoved ind til mig – og jeg kan stryge min haand over det – og det er, som alting pludselig var kommet til ro, og livet var kommet ind i den rette gjænge –

Fru Mathilde

Ja – jeg synes, alting er blevet saa stille. Som jeg er løftet op i en verden, hvor der ingen ønsker og ingen længsler er mere. For alt er saa opfyldt. Jeg maa lukke mine øine. Væk mig ikke. Hold armene omkring mig, saa jeg ved, du er her.

Lützow

Mathilde – er ikke livet værd et øieblik som dette – *vi to!*

Fru Mathilde

Fritz – jeg siger Fritz – det er saa let. Jeg har saa mange gange sagt det for mig selv. Deilige Fritz!

[128] Lützow

Aa, de vidunderlige, straalende øinene, du har! Lad mig faa lov at kysse dem. – Fortjener jeg kanske ikke det? Husk, – fire samfulde aar, – fire lange vintre og fire lange somre! – Jeg vil se paa dig nu. Jeg vil *hvile* mig ved at se paa dig. – Som vingskudt har jeg været i hele mit følelsesliv dernede. Passede mit arbejde. Var sammen med mennesker. Men alt blev mig ligesom saa uvedkommende. – Der er da ikke noget i verden, som naar op mod det at savne et menneske, som *lever!* Forstaar du ikke det? Netop fordi en ved, at det menneske lever og aander og *er* et sted langt borte, hvor en ikke kan komme – er sammen med mennesker, som en ikke kjender, som en ikke taaler at tænke paa skal se hende – se hendes skjønhed og ynde, og kanske –

Fru Mathilde

Aa, Fritz! – Skjønhed og ynde – nei, du ved da godt –

Lützow (*spøgende*)

Vil du ikke overlade *mig* at bedømme den ting?

Fru Mathilde

Men, du maa ikke indbilde dig andet, end at jeg er gammel! – Jeg er –

[129] Lützow (*ler, lægger haanden over hendes mund*)

Ti stille, hører du!

Fru Mathilde (*gjør sig fri*)

Snart 39 aar!

Lützow

Forførdeligt! Men jeg – jeg er saadan en ung, flot, bedaarende kavaler jeg, naturligvis!

Fru Mathilde

Ja, det synes jeg, du er. Jeg synes, du er ung og vakker. Du har de vakreste, blaa øine, Fritz – der er saadant mandigt udtryk i dem paa samme tid – og din pande – (*Kysser ham paa panden.*)

Lützow

Giv mig dine hænder. Saa. Nu har jeg dem for hele livet og slipper dem ikke mere. Og dine læber.

Fru Mathilde

Jeg forstaar det ikke. Det er, som jeg er forvandlet – overflyttet. Jeg stod altid udenfor. Der var mørkt og koldt. Jeg stod foran porten til riget. Derinde var lys og varme og glæde. Jeg saa det gennem sprækken, naar døren blev aabnet – for de *andre*. Der kom en glans ud derfra. ^[130] Jeg synes, den maatte blænde deres øine. – Og nu er *du* kommen, saa langt bortefra, da jeg trodde, du var reist for bestandig. – Og du lukker op døren – og jeg staar inde hos dig.

Lützow

Mathilde – min hustru!

Fru Mathilde (*staar et øieblik stille og ser paa ham*)

Din hustru. Hvor det klinger underligt i mine øren. Som en velsignelse.

Lützow

Min deilige, fine hustru!

Fru Mathilde

Fritz – det er, som jeg maa folde mine hænder over det dyrebare ord som over noget helligt.

Lützow (*blødt*)

Elskede!

Fru Mathilde

Altid sammen. Aldrig skilles. (*Pludselig angst.*) Fritz – du maa ikke angre paa det!

Lützow

Men barn – ven – se ikke saa paa mig!

[131] Fru Mathilde (*som før*)

Du maa ikke gjøre dette for at være barmhjertig mod mig – fordi du ved, at jeg har havt det saa ondt –

Lützow (*smiler*)

Men – kjære –

Fru Mathilde

Jeg er saa bange, du vil blive skuffet, at du vil angre *bagefter* –

Lützow

Mathilde – tal ikke saa!

Fru Mathilde (*i heftigt oprør*)

Nei, lad mig sige det ud! Er du vis paa, at der ikke er blevet noget afstumpet hos mig – noget brutalt – paa bunden? Du kjender jo mit liv. Aa, det var saa mange aar! Du ved, hvor meget forfærdeligt jeg har været oppe i – hvor meget stygt og ondt jeg har seet. Og hvordan jeg har maattet kjæmpe og være haard og lyve og skuffe og forstille mig. Sligt kan hænge ved – det *maa* trække ned i længden, uden at en er sig det selv bevidst! – Aa, jeg har ofte været saa ræd for mig selv, at jeg aldrig mere i verden kunde blive *ren*! – Ser du, jeg elsker dig saa høit. Jeg ^[132] synes, du er det herligste, som findes. Jeg vilde, den kvinde, der skulde være din, hun skulde være det fineste og reneste og skjæreste i verden – og *jeg*! – (*Brister i graad.*)

Lützow

Mathilde –hør mig – du *skal* tro mig. For mig er du idealet af den kvinde, jeg har drømt om. Og tror du, noget menneske, som ser dig, kan faa en tanke paa noget, der ikke er fint og nobelt og kvindeligt rent? Jeg tager dig helt ind til mig – *med alt dit!*

Fru Mathilde (*inderligt*)

Tak, du elskede! (*Med en overgang*). Ja, jeg kommer nok til at bringe dig op i mange vanskeligheder, stakkels Fritz! Du ved – børnene – Sigfrid – jeg maa jo ikke – (*Stanser.*)

Lützow (*blødt og roligt*)

Tror du, *jeg* vil tage dig bort fra dine børn? Er det noget nyt for mig, at Sigfrid og Anna eksisterer? Hvad mener du?

Fru Mathilde

Nei – nei – det er jeg saa vis paa, men –

[133] Lützow

Og jo lykkeligere vi selv er, jo varmere og lysere vil hjemmet blive for dem ogsaa – ikke sandt?

Fru Mathilde

Fritz – jeg tror ikke, du rigtig forstaar. For de er jo ikke længer hjemme paa den maade, som da du var her sidst, de er jo ikke *børn* længere.

Lützow

Ikke det – nei, Sigfrid er vel inde i byen – han skal vel blive student med tiden?

Fru Mathilde

Sigfrid er student. I sommer har han faaet andenekamen.

Lützow

Sigfrid – student! og andenekssamen. Det kan jeg ikke sætte mig ind i – jaaaa – ja, fire aar – han er nu?

Fru Mathilde

Han er 19 aar. Han kom hjem nu idag. Han skal studere jus. Og siden –

Lützow (*reiser sig og driver omkring, afbryder*)

Er han allerede 19 aar! En voksen ung mand. Nei, hvor tiden gaar!

[134] **Fru Mathilde** (*med vanskelighed*)

Ja, naar man ser paa børnene, ser man først, hvor tiden gaar. Anna er 18 – og er blevet forlovet.

Lützow (*urolig*)

Anna forlovet! – Naar – med hvem?

Fru Mathilde (*som før*)

Med Erik Rein – du husker ham nok. Det kom over mig igaar, efterat du havde været her.

Lützow

Nei, hvilke forandringer paa disse fire aar! Anna var jo i kort kjole, med lang flette ned ad ryggen, og Sigfrid i slyngelalderen. – Du har havt meget at staa i, Mathilde! Jeg kan ikke tænke mig dig med disse voksne børn – du, som selv er saa ung! (*Nærmere.*) Men nu maa vi tænke mest paa os selv – ikke sandt? Nu er det først og fremst vi to, som skal leve og være lykkelige.

Fru Mathilde

Ja. – Men ikke *bare* først og fremst – vel?

Lützow (*hurtigt og bedende*)

Jo – jo idag. Vor lykkes festdag, *den* hører da os to til, den har vi da lov til at eie for os selv alene!

[135] **Fru Mathilde** (*gjentager*)

Vor lykkes festdag. *Lykke!* – Fritz, faar jeg lov at sige det?

Lützow (*bevæget*)

Sig det.

Fru Mathilde (*hvisker*)

Gud velsigne dig, Fritz!

Lützow

Mathilde! – Hvad er det?

Fru Mathilde (*er pludselig bleven urolig, ser paa uhret paa kaminen*)

Det er bare – jeg ser, klokken er saa mange. Hys – der er de allerede i haven –

Lützow (*rolig*)

Ja – hvad saa?

Fru Mathilde

Saa maa du gaa. (*Tager sig sammen.*) Nei, hvorfor skulde du det. Kan du ikke bli til middag? – Men det er sandt, Sigfrid er jo netop kommen – saa det vilde ikke bli hyggeligt – jeg – (*Stanser forpint.*)

Lützow (*bestemt, tager blidt hendes hænder*)

Ja, ja, det er bedst jeg gaar.

[136] **Fru Mathilde** (*klynger sig til ham*)

Saa kommer du straks igjen – iaften – ikke sandt?

Lützow

Tror du ikke det blir det fornuftigste, at jeg venter til – til f. eks. imorgen? Nu er her jo saa fuldt i huset, som du siger. Da vil jeg heller være alene dernede i hotellet med min lykke, for – (*stanser*) – du vil vel ikke – foreløbig synes du vel ikke, at vi –

Fru Mathilde (*hurtigt*)

Nei, nei – nei, ikke endnu. Det er umuligt. Du forstaar –

Lützow (*med et pludseligt udbrud, lidenskabeligt*)

Men *min* er du – min egen *skal* du blive! (*Løfter hende i veiret.*) Jeg bærer dig bort! Jeg deler dig ikke med nogen – ikke med nogen anden i hele verden! – Hører du? (*Roligere.*) Saa vær ikke vond. Se ikke saa forskrækket ud. Jeg skal nok være snil og fornuftig. Nu gaar jeg – farvel, Mathilde!

Fru Mathilde (*overstrømmende*)

Jeg forskrækket – *nu* – hvor kan du tænke saadant? Aa Fritz! (*Holder ham fast i frakkeknappen.*) Gaa ikke *rigtig* endnu! Faar jeg lov at se lidt paa ^[137] dig først. For naar du er gaaet, er jeg saa bange, det skal blive borte fra mig igjen. (*Angst.*) Jeg *tør* ikke slippe dig!

Lützow

Du skjælver jo ganske – du kan jo være saa tryg. Se – jeg kysser dine øine, jeg kysser dine læber. Jeg bøier mig ned og kysser dine fine, smaa hænder. Synes du ikke nu, at jeg har slaaet tryllekredsen om dig som den, der hører mig til – som elsker mig – og som jeg elsker, du ved ikke hvor høit. Farvel! (*Lützow gaar. Fru Mathilde staar ved vinduet og ser efter ham.*)

(Teppet falder.)

FJERDE AKT DET SKUMRER

[138] *Der er gaaet fjorten dage. Scenen forestiller den store havesal fra anden akt. Dørene til verandaen staar aabne. Det er eftermiddag. Sigfrid ligger paa en chaiselongue i det borteste hjørne af stuen og sover. En avis er faldt paa gulvet ved siden af ham.*

Første scene

Fru Mathilde. Sigfrid.

Fru Mathilde *(kommer hurtig ind fra venstre, ser sig opmærksomt om og opdager endelig Sigfrid. Hun gaar hen til ham. Han vaagner øieblikkelig og griber efter avisen)*

Nei, men Sigfrid, ligger du og sover midt paa lyse dagen?

Sigfrid *(reiser sig af sin liggende stilling, men blir siddende træt og slap paa chaiselonguen)*

Nei, jeg sover ikke. Jeg har bare faaet denne fordømte hodepinen min igjen.

[139] **Fru Mathilde** *(lidt strengt)*

Jeg synes, du kom sent nok ned til frokost idag. Saa du maa nu vel være udhvilt efter ballet igaar. – Hvorfor *skal* ogsaa alle fornøielser vare saa længe?

Sigfrid *(gjesper)*

Aa ja – det blev lidt sent. Vi havde os et lidet «Nachspiel» dernede paa hotellet. Halvard Jensen og et par andre regattakamerater. Du kan skjønne, han maatte jo fugte sin førstepræmie –

Fru Mathilde *(i sterkt udbrud)*

Aa, Sigfrid – hvad *skal* jeg gjøre med dig!

Sigfrid

Aa, vær saa snil ikke at tage saa paa veie for den sags skyld, da, mama! Jeg er saa lei af det, saa. Uf, dere damer er da ogsaa saa rent umulige! Jeg er saamen ikke værre end alle andre «glade sjæle».

Fru Mathilde

Aa – glade sjæle!

Sigfrid (*reiser sig pludselig. Hen til hende*)

Jeg skal sige dig noget, jeg –

[140] **Fru Mathilde**

Hvad er det?

Sigfrid

Jeg *taaler* ingenting, skal jeg sige dig. Bare jeg drikker en pjofter eller to, saa er jeg kaput. Det er det skammelige, ser du. *Forstaar* du?

Fru Mathilde

Hvad mener du?

Sigfrid

Jeg mener, *det* er en stor ulykke at være født med. Meget større end *du* skjønner – for en ung mand i min stilling. Og det er ikke *min* skyld –

Fru Mathilde

Saa maa vi ikke tale, Sigfrid.

Sigfrid

– For det er nedarvet, det – skjønner du det?

Fru Mathilde

Sigfrid!

Sigfrid (*mere dæmpet*)

Jeg har af og til derinde hørt lidt om, at min far ogsaa var en af de «glade sjæle» i sin ungdom. Sligt nedarves. Det kan du selv spørge alle videnskabelige autoriteter om.

[141] Fru Mathilde (*griber ham i armen*)

Men Sigfrid da – hvordan er det du snakker!

Sigfrid (*vedblir*)

Og hvad har jeg saa havt for et hjem her hele min opvekst?

Fru Mathilde

Du har havt et godt hjem. Baade jeg – og din far. – Du ved saa godt, hvor glade vi har været i dig –

Sigfrid

Aa ja – ja vist, det er nok sandt. – Men tænk paa det, mama, det *var* ikke et hjem saan som en *gut* trænger det, ser du. Ingen far til at tage sig af en, og snakke med en – og give en raad. – Lidet hjemme var jeg ogsaa i de vigtigste aarene. Da lod dere mig seile min egen sø! –

Fru Mathilde

Hvor tør du sige saadant til din mor! Og netop i de aarene, din far var saa syg – til døden.

Sigfrid (*blødere, kjærligt*)

Det er ikke noget at se saa fortvilet ud for, kjære mama! Men naar du skjænder – jeg maa da *engang* faa lov at forsvare mig. Jeg er jo **[142]** munter og glad af naturen og vil gjerne være sammen med kamerater paa sang og moro. Saa (*kjærtegner hende,*) du skal bare ikke tage dig saa nær af det. Det er noget, jeg nok skal komme over med alderen – «den glade ungdom» ser du. Jeg vilde bare, du skulde forstaa, at det ikke er saa greit for mig. *Arvesynd* ja. Men (*kysser hende*) jeg er bedrøvet over det. Jeg vil prøve ikke at gjøre dig sorg – jeg *vil*.

Anden scene

De forrige. Anna.

Anna (*kommer ind fra havedøren*)

Er du der, Sigfrid. Nu maa du komme og hjælpe mig. Snart har vi Mørkene, saa skal vi drikke *five o' clock tea* i haven, og saa ved du, vi skal have alle kranserne færdige, som skal hænges om søilerne paa verandaen – og alle de kulørte lygterne skal hænges op. Det maa gøres idag, for imorgen rækker vi det ikke altsammen –

Sigfrid

Gud bevare mig – slig energi!

Anna

Naar Erik kommer, vil jeg gjerne have det værste fra mig.

[143] **Sigfrid**

Saa skal *jeg* kjøres iver!

Anna

Du kan faa Valborg til at hjælpe dig.

Sigfrid

Hm – kanske du vil arrangere et parti?

Anna

Nei – ved du hvad – en nittenaaring som dig!

Sigfrid

Aa – aa – aa – du foregaar mig jo med et godt eksempel! Naa, ja – det eneste heldige ved den ting er da, ialfald foreløbig, at vi nu endelig engang skal faa en ordentlig, stor fest her paa gamle Fyrisheim igjen! Ja, jeg skal more mig paa ballet imorgen! Saa kan *du* sværme med Erik, du –

Anna

Aa, din skrækkelige vigtigper! – Vi bryr os ikke om, hvad han siger, mama! – Du, jeg mødte Lützow dernede ved badet. Han sagde, han kom op iaften.

Sigfrid (*grættten*)

Skal vi nu have ham her igjen! Uf, jeg synes, det gaar noget ofte paa –

[144] **Anna**

Jeg synes, Lützow er forfærdelig hyggelig og snil, synes jeg – men –

Sigfrid

Aa, ikke saa lidet overlegen da. Forresten liker jeg ham ogsaa godt, det er ikke for det – naar vi bare ikke faar *for* meget af ham.

Anna

Ja – sandt at sige, saa haaber jeg virkelig ikke, han vil holde paa med at komme herop *hver* dag. Det er jo frygtelig morsomt, naar dere spiller. Men (*indsmigrende*) – du kan nok skjønne det, mama, at vi gjerne vil have dig mere ordentlig for os selv i denne tiden. Og vi to, vi har da *saa meget* at snakke om –

Sigfrid

Se saa – nu kommer det: Erik og jeg, og jeg og Erik! Uf – det er jeg sgu' saa lutelei af, saa!

Anna

Du kan jo gaa din vei.

Sigfrid

Ja – det gjør jeg ogsaa. Jeg tager mig en tur i haven, jeg – adjø saa længe!

[145] **Anna** (*raaber efter ham*)

Du skal værsgo indfinde dig til theen om en liden stund – hører du det, Sigfrid!

Tredie scene

Fru Mathilde. Anna.

Fru Mathilde har taget en avis i haanden, men sidder med den i fanget uden at læse.

Anna (staar bag hende)

Gamle doktor Rein kom tilbage igaaftes.

Fru Mathilde (hører ikke, svarer ikke)

Anna

Mama, hører du ikke, jeg snakker til dig?

Fru Mathilde

Nei, vennen min – jeg tænkte paa noget andet.

Anna (stødt)

Jeg synes, du er saa distrahit i det sidste, saa. Og du gir dig næsten aldrig tid til at høre paa mig, heller!

Fru Mathilde (stille, kjærlig)

Nei, men Anna da, det *er* da ikke saa.

[146] **Anna** (formildet)

Jo, *imellem* saa. Det er det, jeg fortæller, at gamle dr. Rein kom hjem igaaftes.

Fru Mathilde (hurtig)

Nei, gjorde han det. Har han været nede ved badet?

Anna

Ja, en tur imorges, sagde Erik. Du, Erik fortalte ham det straks igaaftes.

Fru Mathilde

Hvilket?

Anna

Kjære dig, om forlovelsen naturligvis. Og Erik sagde, han var blevet ganske straalende. Og nu er Erik og jeg frygtelig spændte paa imorgen, skjønner du. Onkel Fredrik skal jo holde talen. Jeg tænker, mange skal blive forundrede!

Fru Mathilde

Aa – den festen, du! Det er ikke frit for, at jeg angrer paa, at dere fik overtalt mig til dette. – Bare nu alting maa gaa godt! Jeg kjender jo egentlig ingenting til alle disse Sigfrids kamerater, han har faaet inviteret – disse seilerne og –

[147] **Anna**

Aa, de er vist svært hyggelige, de. – Du mama, ved du, hvad Erik og jeg snakkede om idag?

Fru Mathilde

Nei?

Anna

Aa, vi snakkede om det, at det skulde blive forfærdelig morsomt, om vi kunde komme ind og bo i Kristiania en stund til vinteren. Kunde ikke det gaa an, mama? Du har selv snakket om det, dengang jeg kom hjem.

Fru Mathilde (*uroelig*)

Ja, sæt dig nu ikke det for fast i hovedet, barnet mit.

Anna (*ivrig*)

Jo, ved du hvad, mama! Nu vil du vel ikke gaa fra dine egne ord, vel?

Fru Mathilde

Nei – nei vist – men man kan jo aldrig –

Anna

Jo, mama det *kan* man rigtig. Det er jo det, som skal trøste mig for hele den lange tiden før jul, da vi skal være her alene! Du – jeg er [148] rigtig glad for, at frøken Sidonie kommer i september. For da er Erik reist – og saa gaar da tiden, mens hun er her. Vi kan kanske faa hende overtalt til at blive her hele oktober ogsaa – kanske endnu længere.

Fru Mathilde *(som før)*

Nei – nei, kjære – det maa du endelig ikke skrive noget om –

Anna

Aa nei, det skal jeg forresten gjerne lade være. Det kan godt hænde, at det ikke passer saa godt nu heller. Vi har jo saa meget andet at tænke paa. Erik snakker om, at vi kanske kunde have bryllup næste aar, næste høst. Og da har vi tusinde ting at ordne og bestemme, vi to, mama!

Fru Mathilde *(stryger hende over haaret og ser hende kjærlig ind i øinene)*

Min lille ven, – det gaar saa fort for dig, alting. – Men – nu faar vi tænke paa noget mere nærliggende. Har du ordnet med theen i haven?

Anna

Ja – jomfruen og Ludvig dækker dernede.

(Inga og Valborg Mørk kommer ind fra verandaen.)

[149] Fjerde scene

De forrige. Inga og Valborg Mørk.

Valborg *(til Anna, viser paa sin kjole)*

Faar jeg lov til at komme et øieblik op paa værelset dit og taa et par knappenaale? – Jeg hang i en væmmelig nypetorn paa veien – se hele kantebaandet!

Anna

Ja kom du – det skal være fort gjort! *(De gaar.)*

Femte scene

Fru Mathilde. Inga.

Fru Mathilde

Sæt Dem ned saalænge, Inga. Kommer ikke Deres mor herop?

Inga *(rømmer sig)*

Jo, tak, mama kommer senere. Hun skulde hvile lidt. Mama siger selv, hun er saa mat idag, fordi papa endelig vilde afsted paa folkemøde.

Fru Mathilde

Er Deres far reist paa folkemøde?

Inga *(rømmer sig)*

Ja, der kom nok en saan indtrængende anmodning. Han kommer hjem igjen imorgen. ^[150] Papa tager det jo som sin pligt. Men mama siger, at disse 36 timer vil øde alt, hvad de 6 ugers badekur har samlet af kræfter for papa.

Fru Mathilde *(smiler)*

Saa? – Men der har vi jo onkel professor – og smaapigerne!

Sjette scene

Professoren kommer ind fra havedøren. Valborg og Anna ind. De unge piger taler hurtig, næsten i munden paa hinanden.

Valborg

Nei, Inga, gid, du skulde se for en yndig, lyserød kjole, Anna skal have paa sig imorgen!

Inga

Nei – er den kommen nu? Aa, kan ikke jeg ogsaa faa se den?

Anna

Du faar jo se den i morgen jo! – Lad os heller gaa ud i haven. Valborg siger, din ogsaa er saa nydelig!

Valborg

Ja, der er saa meget *chiffon* paa Ingas. Jeg har bare nogle blonder paa min! – Alle de nye journaler har *chiffon* –

Inga

Aa, blonder er ligesaa pent! – Men, hvordan skal vi faa friseret os imorgen – sig mig det?

[151] **Anna**

Jeg gjør det altid selv, jeg. Du ved vel, at nu skal haaret sættes forfærdelig høit?

Valborg

Det kommer an paa, om det passer til ens ansigt, synes jeg – *(De gaar alle tre ivrig passiarende ud i haven.)*

Syvende scene

Fru Mathilde. Professoren.

Professoren *(ser efter dem. Ler barnslig)*

Saadanne pigebørn, du, de er ligesom stemte i C dur! Der er ingen fortegn. Bare enkle, klare linjer! – Naar vi er gamle, staar vi i 7 kryds! Og endda med kvadrater og dobbeltkryds – baade paa kryds og tvers, havde jeg nær sagt! Næsten umuligt at læse, du –

Fru Mathilde *(ser ogsaa efter dem)*

Ja, Anna er som en hel liden fin scherzo i denne tiden! *(Med en overgang.)* Men, lad mig faa snakke med dig onkel, inden fru Mørk kommer. Siden kommer jo ogsaa Lützow og Erik. Har du talt med gamle Rein? Om Sigfrid, mener jeg?

Professoren

Ja. Jeg gjorde, hvad du bad mig om. Han vilde komme op senere iaften, sagde han. Forresten [152] lod

det til, at han var forberedt – at han vidste –

Fru Mathilde *(smertelig)*

Naturligvis. Han var jo ogsaa den eneste, som kjendte forholdene her –

Professoren *(nøgende)*

Ja, han mente, det var meget en – en medfødt disposition – hos Sigfrid –

Fru Mathilde

Jeg ved, hvad du vil sige – arv, ja! *(Gjemmer ansigtet.)*

Professoren

Men han saa det ikke haabløst.

Fru Mathilde

Ikke haabløst?

Professoren *(mod hende, tager begge hendes hænder)*

Det er bedst, du faar det *alt* at vide, inden han nu kommer –

Fru Mathilde

Alt – hvad mener du?

Professoren

Jeg tror ikke rigtig, du har forstaaet – ligesom ikke forstaaet – som er naturlig nok, ja. ^[153] Men, ser du, Herman skrev – hm – jeg har ikke villet pine dig med det – og nu i denne tid. Men, du ved – du ved, – at naar en ungdom lever, hvad man kalder lidt vildt – ser du, der hører én ting til med, foruden vin –

Fru Mathilde *(griber ham i armen, ser næsten vildt paa ham, som om hun ikke forstaar)*

Ah – du *maa* ikke! *(Kaster sig ind til ham.)*

Professoren (*klapper hende, beroliger hende*)

Hys, Mathilde, kunde du ikke tænke dig det ogsaa? Du ved jo – i en stor by. Den slags fristelser lurder i hver krog –

Fru Mathilde

Ogsaa det – ogsaa *det!* Nei, jeg *kan* ikke holde ud at tænke paa det! Sigfrid, mit barn, – min vakre, rene, lille gut! – Aa Gud! (*Hulker krampagtig.*)

Professoren

Du maa prøve at være sterk og modig. Hør nu paa, hvad jeg har at sige dig – hvad dr. Rein raadede os til med gutten din.

Fru Mathilde (*beholders sig*)

Saa – ja – hvad sagde han?

[154] **Professoren**

Han sagde, at Sigfrid jo aldrig havde været sterk. At hans nervesystem ved dette liv, hele atmosfæren derinde i den store by, sandsynligvis var meget svækket. At det nu gjaldt en eneste ting: At gjøre ham sund og sterk. Saa kunde han, hvis han virkelig satte sin vilje ind paa det og med en utrættelig energi og omsorg *ved siden af sig*, komme helt ud af det.

Fru Mathilde

Aa, – trodde han det. – Gudskelov!

Professoren

Men da maatte jussen opgives. Han burde tilbringe hele dette aar i ro hos dig paa Fyrisheim. Sammen med din skogassistent være meget ude i skogen, sætte sig saan lidt ind i det hele. Derpaa vilde han foreslaa et par aar paa en forstskole i en liden tysk eller fransk by – og *altid* med sin mor ved siden af sig. Ialfald disse første aarene.

Fru Mathilde (*tier*)

Professoren

Du siger ingenting?

[155] **Fru Mathilde** (*efter en pause, langsomt*)

Hvad skal jeg sige, – *du* ved jo, hvorledes det hele staar.

Professoren (*ser paa hende*)

Du, som har stridt og kjæmpet saa tappert, du skulde vel fortjene, at der kom – at der engang kom en sagte, mild vaarvind og bar dig ud i solskinnet. Indunder blomstrende æbletrær – ja. (*Med en overgang.*) Og saa sættes du atter svære opgaver – stilles foran saa store valg –

Fru Mathilde (*hurtig*)

Valg? Du siger det saa underlig. Hvad mener du? Jeg forstaar dig ikke.

Professoren

Nei, du faar bære over med mig, din gamle onkel, barn! Husk paa, hvor mit liv har været forskjelligt fra dit. Veien, *jeg* skulde gaa, laa ligesom altid saa tydelig og aaben foran mig. Ikke til at tage fejl af. Om vandringer nok sommetider var tung. Da jeg mistede tante Gusta, byggede jeg i mine tanker en bro over til hende, der hvor hun *nu* er. *Der*, paa den anden side, finder jeg hende – og min *Gud*. Alt andet er bare min tjeneste henede, saalænge der er brug for den, ja.

[156] **Fru Mathilde** (*sterkt*)

Og *jeg* har netop bygget broen over til min livslykke *her* paa jorden, onkel! Lad mig komme derhen – og jeg synes, *alt* staar i sol og glød! At nye kræfter – ogsaa til alt *mit arbejde* da vil vokse frem i mig af sig selv! (*Stanser, roligere.*) Jeg *tror* paa min lykke nu, onkel – prøv ikke paa at tage den troen fra mig! (*Det ringer, hun farer sammen.*) Aa, der kommer nogen – lad os gaa. Jeg maa samle mig lidt, inden Lützow kommer iaften. (*De gaar ud i haven.*)

Ottende scene

Anna. Erik.

I det samme de er forsvundne ud havedøren, kommer Anna ind den samme vei, forsigtig speidende. Løber saa hen og aabner døren til høire ud til entréen, hvorfra Erik kommer hurtig ind. De springer lige i hinandens arme.

Anna

Jeg skyndte mig ind, da jeg saa dig opover alléen. De er alle ude i haven. Jeg maatte vel faa lov at se paa dig først!

Erik

Ja, glad skal jeg være, naar alt dette hemmelighedskræmmeri er over! Tænk imorgen aften skal jeg svinge dig i en lystig vals for alles øine, og kanske give dig et kys midt paa gulvet til og med!

[157] **Anna**

Ja, du tør bare prøve!

Erik

Faar jeg det nu da? (*Kysser hende.*)

Anna

Du – var din far saa fornøiet?

Erik

Ja, *det* kan du vel skjønne! Han kommer herop senere i aften.

Anna

Uh – jeg gruer!

Erik

Du da – tøsseper!

Anna

Aa, – jeg er saa spændt paa imorgen! Tænk, jeg laa saa længe, inden jeg fik sove igaaftes!

Erik

Jeg tror, jeg er ligedan jeg. Ved du, hvad jeg gjorde inat – for jeg fik heller ikke sove, ser du –

Anna

Nei – hvad gjorde du?

[158] **Erik**

Naar jeg vaagner saan midt paa natten, og det saa med engang staar for mig alt dette deilige, jeg lever i – ja – jeg er simpelthen for lykkelig, du – jeg kan slet ikke sove igjen!

Anna

Du søde Erik!

Erik

Da det saavidt begyndte at lysne, *maatte* jeg op, klædte mig paa og gik mig en herlig tur i skogen heromkring. – Jeg listede mig endda helt ind her i haven og stod længe og saa op til dit nedrullede gardin.

Anna

Nei, – om jeg havde vidst det!

Erik

Det var saa vidunderlig vakkert ude. Fuglene begyndte at synge. Solen skinnede paa løvet og blomsterne, der var fulde af dug. Og alting duftede saa friskt. Saa tænkte jeg: Nu ligger hun og sover saa sødt og saa rolig, – men snart maa lyset og fuglesangen vække hende. Saa staar hun op og slaar vinduet op og ser selv saa lys og saa lykkelig ud, som en rigtig sommermorgen – men da er *jeg* borte! *Det* tænkte jeg.

[159] **Anna**

Aa – om jeg havde vidst det!

Erik (*ler*)

Ja, det er det sørgelige det, du, at vi ikke altid ved, naar blomstene dufter stærkest (*ler*), for saa vilde vi skynde os at aabne vinduerne –

Anna (*ler ogsaa*)

Men nu sover vi, mens solen og herligheden skinner – og *du* staar udenfor –

Erik

Og *skinner* ja – det er ogsaa sandt!

Anna

Men kom, nu faar vi nok gaa ud til de andre. Vi drikker the i haven – og saa binder vi mange kranser til verandaen! (*De gaar ud i haven.*)

Niende scene

Fru Mathilde. Fru Mørk.

(*Kommer sammen ind fra haven.*)

Fru Mørk

Ja, jeg synes, det vilde være saa rasende interessant at faa se denne fine, hjemmelavede dessert, som deres jomfru er saadan mester i, inden jeg nu gaar hjem! Inga forsikrede mig, det var et rent syn.

[160] **Fru Mathilde**

Jeg skal følge Dem ud i det ydre anretningsrum, hvor vi nok finder hende.

Fru Mørk

De behøver ikke at uleilige Dem selv, kjære, søde fru Krabbe! Jeg kan jo veien. (*Ser sig om.*) Her er saa koseligt overalt her paa Fyrisheim; det slaar mig, hver gang jeg kommer her. Men lidt trist om vinteren, siger hr. von Lützow. Apropos, De ser ham vist rigtig ofte heroppe hos Dem – ja, som rimeligt er – en saadan gammel ven af huset!

Fru Mathilde

Ja, De ved jo –

Fru Mørk

Naturligvis – *jeg!* Men folk – folk som ligger ved bad, de har jo intet andet at bestille end at snakke om hinanden! Og saa er det jo saa, De ved, at de faa herrer, der findes, de spiller jo altid en stor rolle. (*spøgende*) Man *er* lidt jaloux paa Fyrisheim dernede, det vil jeg sige Dem rent ud! Først tager man vor unge doktor – og saa hr. von Lützow! Og en saa fuldstændig anneksion! Man ser jo saagodtsom ikke de to herrer dernede mere.

Fru Mathilde

Aa – jeg synes dog Erik Rein er meget optaget med sine badegjester.

[161] Fru Mørk

Gud, ja meget pligtopfyldende! Det skal virkelig fremholdes. Men, De ved – folk kjeder sig. Og om aftenerne – i kursalonen! – Det er jo ingen sag for os. Vi nyder jo vore naboer paa Fyrisheim. Men – ja vi siger jo altid, smaapigerne og jeg, at deres lille Anna besidder en ganske *speciel* attraktionsevne. Vi forstaar bare ikke, hvem hun foretrækker. Valborg paastaar, det er doktoren, Inga derimod mener, det er den interessante ingeniør, som vil gaa af med seiren! Men jeg – (*spøgende*) ja, søde fru Krabbe, der *er* en tredje version – mere tør jeg ikke sige.

Fru Mathilde

En tredje version – jaaaa?

Fru Mørk

Skal jeg være indiskret?

Fru Mathilde (*med kjølig ro*).

Bør man egentlig lade sig afficere af, hvad folk siger – synes De?

Fru Mørk

Men, det vil jeg sige Dem, jeg staar *altid* paa Deres parti.

[162] Fru Mathilde (*som før*)

Er det *mig*, man angriber?

Fru Mørk

Angriber Dem? Nei, kjære Dem. Men De forstaar nok – i Deres fremskudte stilling. Man paastaar, der skal deklarerer *to* forlovelser paa ballet imorgen! – Hvad siger De til det?

Fru Mathilde *(som før)*

Jeg finder, det er en underlig idé.

Fru Mørk

Ja, ikke sandt? Men med *mig* kommer man ingen vei. Jeg paastaar nei og nei og nei. Jeg, som ved, hvilken kjærlig og rørende mor De er – ja, hvem kan forstaa det bedre end jeg! Man lever jo for sine børn, naar man selv blir ældre. Ja, jeg ved nok, De er nogle aar yngre end jeg, men i vor alder –

Fru Mathilde

Ja – ja vist. – Men, skal vi ikke – *(mod døren)*.

Fru Mørk *(tager hende under armen og taler sagte og fortrolig)*

Ved De, hvad jeg altid tænker stille for mig selv? Fra Krabbe har følt fra sin egen ungdom, [163] hvad det vil sige at faa stedmor! Og nu – i dette tilfælde, en fremmed, flere aar yngre end hende selv! Nei, ikke sandt – der har jeg nok Deres fulde tilslutning? Derfor var jeg ogsaa saa ligetil at nævne det. Bare som et bevis paa, hvordan folk er!

Fru Mathilde

Menneskene burde lade hinanden i fred. *(De gaar ud til venstre.)*

Tiende scene

Professoren. Lützow *(kommer ind fra haven)*.

Professoren

Jeg trodde, min niece var herinde. Jeg synes, jeg saa hende gaa herind sammen med fru Mørk for et øieblik siden. Kanske de er gaaet længere hen i haven. *(Vil gaa.)*

Lützow

Vent et øieblik, hr. professor. Jeg maa tale et ord med Dem først. Jeg er i en meget vanskelig situation.

Professoren

Er De ogsaa paa det rene med det, hr. Lützow, at situationen er saa pinlig, saa indviklet –

[164] Lützow

De mener?

Professoren

De siger det jo selv. Og naar en mor har voksne børn, og det et barn som Sigfrid, der maa lægge beslag paa alle hendes tanker, saa –

Lützow *(afbryder)*

Undskyld, hr. professor. Jeg er ikke kommen herop for at forøge Mathildes vanskeligheder, men heller prøve paa at hjælpe hende over dem. Det var ingen sag, hvis det stod paa det. Men jeg har i dette øieblik modtaget et budskab fra Tyskland, der er saa overvældende, saa pludseligt, at det har bragt mig helt ud af fatning, det tilstaar jeg.

Professoren

Er der skeet noget nyt?

Lützow

Min fætter, der, som De ved, eiede familiens store fideikommis, er pludselig død af slag efter et ulykkestilfælde, et benbrud for en tid siden. Godset kommer nu til at gaa over til mig. Derfor, forstaar De, maa jeg øieblikkelig reise herfra – dampbaaden gaar i imorgen aften. Og jeg maa absolut have en samtale med Mathilde iaften. De maa hjælpe mig at faa det ordnet. De undskylder ^[165] – jeg er fuldstændig fortumlet – al denne ungdom og uro – jeg trænger til at samle mig og tale med hende. Der *maa* jo nu, ogsaa for *hende*, blive store forandringer. Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal faa sagt hende det varsomt nok. *(De gaar under samtale ud af hovedøren. Straks efter kommer Sigfrid og Valborg løbende op over havetrappen og ind.)*

Ellevte scene

Sigfrid. Valborg. Senere Inga.

Sigfrid

Jeg skal nok finde det, jeg! Mama sagde, det laa i ryddekurven her i hjørnet.

Valborg

Det er nok bedre, jeg leder efter det. Hvad skjønner De Dem paa sligt noget!

Sigfrid

Aa jeg! Jeg er saa praktisk og nyttig til at god gjerning saa: – Lad mig lede! *(De farer bort til ryddekurven. Sigfrid kaster nøster og garn af alle farver udover gulvet. Valborg tager dem op og bombarderer ham med dem. Han kaster igjen. De kommer i slagsmaal og tilslut fanger han hende og gir hende et flygtigt kys paa kindet. Hun returnerer det med et smeldende ørefigen. Latter og hvin.)*

Sigfrid

Au – au!

Valborg

Ja, det har De godt af – De er rigtig uskikkelig og uopdragen, er De!

[166] **Sigfrid**

Hvem var det, som begyndte at kaste?

Valborg

Det var bare, fordi De gjorde det saa uryddigt i Deres mors fine stue – fy, for en uartig gut!

Sigfrid

Kalder De mig «gut», tager jeg et kys til!

Valborg

Ja, dersom De bare vover, saa sladrer jeg paa Dem baade til min mama og Deres mama, og saa tænker

jeg, De faar Deres velfortjente skjændepræken!

Sigfrid

Velfortjent, jaaaa! – Nei, skjænd bider ikke paa mig, skal jeg sige Dem!

Valborg

Nei – der maa vist haardere konfekt til!

Sigfrid

Pas Dem – nu kommer jeg efter Dem!

(De løber efter hinanden bag stole og borde og kaster nøster, som de finder paa gulvet, paa hinanden.)

Valborg *(tilslut andpusten forskanset bag et bord)*

Aa, lad være, lad være – vær heller hyggelig da – vær heller snil da! – Ved De, hvad folk siger om Dem nede ved badet idag?

[167] **Sigfrid**

Nei – det interesserer mig ikke, hvad man siger i en saadan ravnekrog.

Valborg

Uf, hvor væmmelig vigtig De er! Mored De Dem godt paa regattaballet igaar?

Sigfrid

Storartet! – Hvorfor var ikke De der forresten?

Valborg

Fik ikke Lov. Akkurat som Anna – hun fik jo heller ikke lov. Og nu har jeg hørt, at det gik noksaa – noksaa flot til!

Sigfrid

Det var et udmerket pent bal. Meget smukke damer, helt fra Kristiania.

Valborg

Men bagefter da? – Var der ikke et vist muntert drikkelag bagefter i hotellet? Folk, som bodde over salonen, fik ikke sove –

Sigfrid (*lader meget let*)

Jasaa, – beklager meget de gamle jomfruer!

[168] **Valborg**

Det var ingen gamle jomfruer. Men De er nok temmelig letsindig De, student Krabbe, De skulde værsgo være fornuftig. Ved De, hvad folk siger?

Sigfrid

Uf, – lad mig være fri for folk! Og dersom De begynder at holde moralpræken, saa skal jeg –

Valborg (*hopper rundt bordet, som hun fremdeles forskanser sig bag*)

Folk siger det, – folk siger det, – at De gjør Deres mor saamange bekymringer og saa megen uleilighed, at hun maa skaffe Dem en stedfar for at holde styr paa Dem – hvad siger De til det?

Sigfrid (*stopper op, pludelig rasende*)

Stedfar – for fanden – undskyld – er de bleven knagende, splitterne gale alle de snerpete gamle sladderjomfruerne nu! Ja, de tør bare komme med sine giftige tunger – jeg skal lære dem sladder, jeg – stedfar – ja det skulde bare mangle –

Valborg (*ganske betuttet*)

Aa nei da – tag det ikke saan da! Uf, det var jo bare spøg jo. – Og saa dumt af mig, at sige saant noget saa – kjære – det var da ikke noget at bryde sig om – jeg sagde det bare for at ærte Dem, jeg.

[169] **Sigfrid** (*roligere*)

Det er ikke sandt altsaa. Det var forresten en dum spøg – undskyld – men ens mor –

Valborg

Det er naturligvis bare det, at folk ser, hvormeget Lützow er her.

Sigfrid

Lützow – er det Lützow?

Valborg

Ja, naturligvis er det ham. Nogen tror forresten, det er Anna, han skal forloves med.

Sigfrid *(brister i latter)*

Nei, dette er *for* morsomt! *(Alvorligere.)* Men alvorlig talt, jeg tror nok, mama har andre ting i sit hoved nu om dagen end at tænke paa kjærlighed og sligt for sig selv – i *hendes* alder! Nei – lad den fugl flyve! – Og jeg skal have den ære at betakke mig for nogen introduktion af en stedfar her i huset. – Som skal komme her og blande sin næse oppi alle mine affærer – og mamas med! Nei, – lad os være fri! Men mama skal da faa vide, hvad folk kan finde paa; sligt kalder jeg umoralsk, jeg!

[170] Inga *(i havedøren)*

Valborg og student Krabbe, hvad blir det af dere? Vi venter saa paa garnet saa, ellers blir vi ikke færdige. Mama er alt gaaet.

Valborg og Sigfrid

Nu kommer vi. Her har vi nøstet. *(Alle ud i haven.)*

Tolvte scene

Fru Mathilde. Lützow.

Det begynder at skumre lidt. Fru Mathilde og Lützow kommer ind fra haven. De er i dyb samtale. Urolige, oprevne begge to. De ser sig hurtigt om. Hun lægger armen om hans hals, og han tager hende om hovedet og kysser hende. De sætter sig ned.

Fru Mathilde *(holder et øieblik haanden for øinene)*

Jeg er aldeles overvældet, Fritz. Det er, som jeg ikke aarker mere. At nu denne store forandringen for *dig* ogsaa skulde komme nu!

Lützow

Jeg synes selv, det nu kommer som en ulykke. Og det har mit hele liv ligget mine tanker saa fjernt. Min fætter var jo yngre end jeg.

Fru Mathilde

Og nu maa du reise allerede imorgen?

[171] **Lützow**

Du forstaar – jeg maa det.

Fru Mathilde

Og vi skal have fest – bal! Og jeg skal gaa alene her. Om bare de andre vidste det altsammen. Aa, hvor det er pinligt med denne fortielse – denne evige forstillelse!

Lützow

Det er jo kun, fordi du selv har ønsket det –

Fru Mathilde

Ja. Jeg ved det. Jeg *maatte* jo. Annas forlovelse og saa *vi* – nei det var jo umuligt – ikke sandt?

Lützow

Jo, – jeg forstaar dig naturligvis. Men det er, som du siger, *særdeles* pinligt – især nu, da jeg maa afsted (*heftig*) og næsten maa stjele mig til at faa snakke lidt med dig. Ikke kan faa sagt dig et ordentligt farvel engang! Altid bare dele dig og dele dig med alle andre og leve paa smuler –

Fru Mathilde (*afbryder*)

Aa, Fritz, snak ikke saa. Du gjør mig saa ondt!

[172] **Lützow**

Ja, hvad skal jeg sige. Kan jeg ikke blive fortvilet? Nu har jeg gaaet her i hele eftermiddag med alt dette

nye paa sinde og ikke kunnet faa dig et øieblik for mig selv, – bare for al denne uro omkring!

Fru Mathilde

Aa, det vil jo nok blive bedre – ganske anderledes – senere – naar bare –

Lützow

Ja, nu reiser jeg jo foreløbig –

Fru Mathilde *(som ind i en ny tankegang)*

Ja, nu reiser du jo fra mig! Hvordan skal det gaa. Jeg, som nu har seet dig hver dag!

Lützow *(lidenskabelig)*

Tror du, *jeg* gjerne reiser! Kan du ikke tænke dig, at jeg er hungrig efter at se dig, have dig for mig selv! Jeg, som gaar her og ved, jeg eier en skat saa stor, som nogen har den i verden. Og saa kommer de alle og vil tage den fra mig!

Fru Mathilde *(inderlig)*

Og tror du ikke, *jeg* skulde give meget for, at jeg kunde være hos dig en stund – et sted ^[173] langt borte, hvor ingen var, som vi kjendte. Vi to alene?

Lützow

Drømmer ikke jeg ogsaa om et saadant sted!

Fru Mathilde *(vedblir)*

Hvor der var ganske stille omkring os, Fritz, saa vi havde god tid og kunde lade ordene falde langsomt eller hurtig, som de kommer. Ikke som nu, sidde og tænke: Hvorlænge – hvormange er klokken – hvem kommer? – Aa, jeg synes, jeg har saa meget, saa mange tanker og følelser, som jeg har gaaet her i alle disse aar og samlet op til dig – bare til dig. Som ingen kunde forstaa, og ingen brydde sig om uden du!

Lützow

Jeg *skal* faa det altsammen! Nu kommer jeg snart igjen – og –

Fru Mathilde (*klynger sig til ham*)

Ja – hvad har du saa tænkt – sig –

Lützow (*med en overgang*)

Naar jeg kommer igjen – ja, saa vil jeg tage dig med mig, saa hurtigt det lader sig gjøre. Og flyve med dig ned til et varmt, sollyst land, langt, langt ^[174] borte. Og der vil jeg sætte dig stille ned, under skyggen af en stor, deilig palme! – Kom – saa reiser vi med det samme!

Fru Mathilde (*revet med, spøgende*)

Vi faar vel ikke rømme saa rent heller! Men jeg tror, at hvis du sagde, at jeg *skulde* – saa er jeg bange, jeg gjorde det.

Lützow (*som hun*)

Ja – kom da – skynd dig –

Fru Mathilde

Ja lad os! (*Med en overgang*). Hvor barnagtige vi er, Fritz! Men, naar du sidder saadan her ved siden af mig, saa husker jeg ingenting mere af, hvad der er ondt og vanskeligt. Jeg er saa lykkelig, ser du. Jeg blir ganske munter og letsindig. Glemmer, at der er andre til end os to i verden.

Lützow

Ja, men det er det heller ikke. Ikke nu. Du behøver ikke at se saa forskrækket ud. Alle andre er os uvedkommende i denne tid. Senere blir det anderledes. Naar vi kommer tilbage fra vor flugt til solens land.

^[175] **Fru Mathilde**

Ja, men hvordan skal jeg kunne reise bort! (*Med udbrud.*) Jeg *kan* jo ikke reise bort, Fritz!

Lützow

Hvad er din mening?

Fru Mathilde

Anna – alt herhjemme – og –

Lützow (*reiser sig heftig*)

Du tænker da ikke paa at opgive vor bryllupstur. Det kan da ikke være dit alvor!

Fru Mathilde

Du maa ikke se saa vond ud – du *maa* ikke!

Lützow (*stryger haanden over øinene*)

Vond – nei. Men du forskrækker mig bare saa. Jeg maa da vel have lov til at forlange *noget* for mig selv. Du har da vel ogsaa forpligtelser ligeoverfor *mig*!

Fru Mathilde (*bedende*)

Kald det ikke saa! Men jeg vil jo bare saa gjerne gjøre, hvad der er rigtigt, ser du. Anna *kan* jo ikke være alene her – og –

[176] **Lützow** (*afbryder*)

Saa faar du sende hende bort. Til din brors for eksempel.

Fru Mathilde

De er ikke engang hjemme. Og jeg tænker, hun vil blive ganske ude af sig. Saalænge Erik er her ogsaa. Og nu, om en maaned, venter hun en veninde fra Schweiz, som er bleven inviteret hid paa besøg.

Lützow (*koldt*)

Er der ikke endnu flere grunde?

Fru Mathilde (*uden at opfatte hans tone*)

Og saa er det Sigfrid, Fritz. Jeg har jo fortalt dig alt dette forfærdelig pinlige om Sigfrid. Og hvad dr. Rein har sagt.

Lützow (*bittert*)

Du kan da vel ikke foreslaa, at vi skal tage Sigfrid med os paa vor bryllupsreise?

Fru Mathilde (*smertelig*)

Fritz!

Lützow

Ja, hvad vil du, vi skal gjøre?

[177] **Fru Mathilde** (*sagte*)

Jeg tænkte, *du* skulde vide raad.

Lützow (*sætter sig hos hende, bestemt*)

Sigfrid faar være her paa Fyrisheim, mens vi er borte.

Fru Mathilde

Alene. Nei, det gaar ikke an!

Lützow

Saa faar du se at faa ham i huset til gamle dr. Rein.

Fru Mathilde (*grundende*)

Sigfrid ved jo endnu ingenting. Han tror, at han skal tilbage til byen efter ferierne. Jeg tænker, han blir aldeles fortvilet, naar jeg siger ham, hvad der er blevet bestemt. – Og naar saa ikke jeg engang er hjemme og kan gjøre alt for ham her –

Lützow (*afbryder*)

Han har da vel saavidt hjertelag og forstand, at han kan finde sig i *nogen* smaa ubehageligheder til gjengjæld for al den sorg og bekymring, han gjør dig?

[178] **Fru Mathilde** (*forsøger at berolige sig*)

Ja – ja kanske. Kanske for en stund. Men Fritz – *maa* du til Tyskland til vinteren?

Lützow (*med fasthed*)

Jeg kan ikke lade den store eiendom skjøtte sig selv hele det første aaret, det forstaar du nok. Min onkel og nu senere min fætter var godseiere med liv og sjæl, med stor pligtfølelse og med gamle, nedarvede, patriarkalske traditioner. Jeg vil behøve at min energi, alle mine evner for nogenlunde at kunne fylde pladsen efter dem – for med ære, baade i navn og gavn at kunne gaa ind i rækken og verne om slegtens arv og aand. Det maa du ogsaa indse og *støtte mig i*, Mathilde!

Fru Mathilde

Ja – ja, jeg kan jo forstaa det. At du har en stor følelse af ansvar og – (*med udbrud*) men, hvad *skal* vi gjøre?

Lützow (*med ro og eftertryk*)

Vent lidt. Det *maa* jo kunne ordnes. Hør nu: Sigfrid maa blive hos doktoren hele denne vinter, siden det nu er arbeidet her paa Fyrisheim og disse skogturene, som særlig skal gjøre ham godt. Men saa kan han jo komme ned til ^[179] os paa besøg – til julen f. eks. Næste sommer tilbringer vi et par maaneder heroppe – og derefter sætter vi ham i en forstskole i en tysk liden by ikke langt fra os. Saa, om et par aar er han færdig og myndig. Da overtager han Fyrisheim, og alt er i orden.

Fru Mathilde (*roligere*)

Aa – hvis det *kunde* lade sig gjøre! Det høres jo saa fornuftigt, naar du siger det. (*Inderlig.*) Det har bestandig været saa ondt for mig at skulle bestemme alting selv, ser du. Jeg har altid tænkt mig det saa deiligt, at nogen kunde tage omsorg for mig og sige: Nu skal du gjøre det, nu skal du gaa did eller did – eller – nu skal du hvile dig og have det godt.

Lützow

Og altid har du bøiet dig for andre – aldrig turdet rette ryggen din og sige: Dette maa jeg have for *min egen* skyld.

Fru Mathilde (*i stor uro; hører ikke*)

Nei, det gaar ikke an, alligevel! Sigfrid vil aldrig finde sig i det! – Med hans natur – nei, det vil aldrig gaa godt. Sigfrid kommer til at gaa tilgrunde! (*Med udbrud.*) Fritz, jeg kan ikke gjøre det for *min samvittigheds skyld*!

[180] **Lützow** (*springer op og gaar paa gulvet*)

Fru Mathilde (*ser forfærdet paa ham, gjemmer ansigtet i hænderne og graater stille*)

Lützow (*efter et par slag op og ned af gulvet sætter han sig ved siden af hende i sofaen og tager hendes hænder fra ansigtet og beholder dem i sine*)

Mathilde – elsker du mig?

Fru Mathilde (*smertelig*)

Hvad mener du?

Lützow (*behersket og blødt*)

Jeg spørger dig, om du elsker mig. Jeg synes, du ser alt, som er *imod* os og vor kærlighed, og intet af, hvad vi to dog skylder hinanden – og os selv.

Fru Mathilde (*ser paa ham*)

Hvor kostbar jeg blir dig, Fritz!

Lützow

Snak ikke saa. Jeg vidste jo, vi maatte kjæmpe os frem til vor lykke – *vor* lykke, Mathilde, vort nye liv, dit og mit. Men saa *maa* der ogsaa kjæmpes, og noget af det gamle *maa* falde. Vi *maa* begge være villige til at ofre noget. Forstaar du?

[181] **Fru Mathilde** (*smiler*)

Ofre!

Lützow (*vedblir*)

Der *er* noget af et offer i dette, at binde sig til et menneske og sige: dit navn er mit, dit hjem er mit. Især for en kvinde, der staar som du, og er vokset fast til et sted og alle dets forholde. Men du *maa* jo huske paa, at selv om ikke dette nye var skeet for mig, saa vilde jeg aldrig have kunnet finde mig i at træde ind i forholdet til dig og til dine børn, her paa Fyrisheim, som et appendiks, der er kommet bagefter og beder om at faa være med, mens de andre gaar foran.

Fru Mathilde

Hvorledes kunde du tænke?

Lützow

Ja, tænk selv over det, og du vil se, at jeg har ret. Uden at du har været dig det bevidst, har du forestillet dig det saa. Jeg kommer her som fremmed, udenfra, og knytter mig fast til dit liv, dit hjem, din slegt. – Men *saa* kunde det ikke blive, ser du. Ikke for min skyld, og kanske endnu mindre for din egen. Du er for klog til ikke at forstaa mig – respektere mig her. Havde jeg opgivet min stilling dernede og flyttet herop ^[182] til Fyrisheim med dig, saa havde det for det første været, fordi jeg ikke vilde forlange et saadant offer af dig som at reise herfra, naar jeg ikke havde noget bedre at byde dig – og for det andet, fordi jeg var vis paa, at min uddannelse og mine kundskaber ogsaa vilde have kommet dig og dine tilgode, og gjort min stilling her udholdelig for mig. Men nu er jo alt forandret. Nu maa *du* som min hustru følge mig til *mit* hjem og tage *mine* nye pligter op som dine. Det maa blive det første og største for dig. Alt andet maa komme i *anden* række.

Fru Mathilde (*sagte*)

Børnene?

Lützow

Ja – ogsaa børnene.

Fru Mathilde (*ude af sig selv, i stigende bevægelse*)

Kom her, sæt dig nærmere. (*Lægger sin haand over hans øine.*) Sigfrid var kommet sent hjem inat. Jeg talte strengt til ham. Saa blev han vred og heftig – skyldte paa sit hjem, sin far – paa *arv*, bebreidede *mig* – (*Stanser*)

Lützow

Dig – *dig!* (*Reiser sig heftig og gaar op og ned.*) Den lømmel!

^[183] **Fru Mathilde**

Sig ikke det! – det er jo – (*Stanser*).

Lützow (*tier*)

Fru Mathilde

Saarede jeg dig – sig!

Lützow (*haardt*)

Skal vi lade være at tale om fortiden?

Fru Mathilde (*sagte, forskrækket*)

Ja. (*I sterkt udbrud.*) Aa, jeg er saa ulykkelig! (*Gjemmer ansigtet.*)

Lützow (*staar et øieblik stille. Bøier saa med en pludselig overgang knæ for hende, tager hendes hænder og siger ømt og varmt*)

Tilgiv mig. Vær ikke vond paa mig. Jeg er haard og brutal mod dig. Mod *dig*, som jeg skulde verne og hjælpe. Jeg skal være snil. Ikke forlange mere for mig selv, end jeg synes, jeg *maa* – ogsaa for din skyld, forstaar du. – Mathilde, elskede. Fremtiden maa blive lys og god for os, som har lidt saa meget. For dig, som har gaaet en martyrs korsgang gennem alle dine ungdoms aar. Tro du mig – vi *maa*, vi *skal* finde en udvei, saa ingen skal lide derunder, og din saare, forpinte pligtfølelse kan komme til ro. Aa – om [184] jeg kunde lægge mine hænder paa dit syge hjerte, saa alle de varme, sterke følelser, det eier, ikke skulde behøve at kjæmpe mod hinanden og fortære hinanden indbyrdes! Om jeg kunde aande forglemmelse over dine trætte, skræmte øine, saa de kunde straale klare og lyse for os alle, som elsker dig, og som trænger dig for vor lykke og for vor fred. Du, som er skabt til at brede lys og velsignelse over alle dem, der hører dig til. Ogsaa mig – ogsaa *mig*.

Fru Mathilde (*bøier sig over ham og siger stille, men med undertrykt lidenskab*)

Aa Fritz – du gjør mig saa lykkelig. Dine ord klinger som den deiligste musik i mine øren. Jeg tror, at *alt* kan blive muligt, naar *du* vil det og tror det. Naar du ser paa mig – der er som en varm strøm om dig. Og mit hele væsen bøier sig mod dit, og min vilje smelter ind i din. Da forstaar jeg dette, at en kvinde kan glemme alt, hvad der ligger bag hende og bare lade sig drage hen mod den mand, som hun har givet sin kjærlighed – saa han kan gjøre med hende, hvad han vil, danne hende i sin haand som et villigt ler – saa hun glæder sig ved at *lyde*. Dette skrækkelige, som jeg har kjæmpet imod – *hadet*. Ikke tal – vær et øieblik stille! Lad mig faa lov at se paa dig, mætte mine øine paa dig, førend du gaar – og jeg blir alene. (*Urolig.*) Er klokken mange? Maa du gaa? Aa, ikke saa hurtig, [185] vent bare lidt. Lad mig have dig lidt, stille foran mig – *saa* –

Lützow

Hvad er det – dit ansigt blev med engang forandret?

Fru Mathilde *(reiser sig, stryger haanden over ansigtet)*

Det var *virkeligheden*, som kom igjen, ser du. Al sorgen – alt naget! Alt dette derinde, som indbyrdes ødelægger og fortærer hinanden, som du siger. – *(Med en overgang.)* Maa du straks gaa ned til hotellet?

Lützow

Ja, jeg har mange breve at skrive. Og desuden, nu blir der jo ikke mere for os iaften.

Fru Mathilde *(stille)*

Nei.

Lützow

Farvel da, saalænge. Jeg ser dig imorgen. *(Gaar mod døren til høire.)*

Fru Mathilde *(følger ham)*

To gange, Fritz! Husk, du har lovet ogsaa imorgen aften – lige før du reiser!

Lützow

Men kan du? – har du tid?

[186] Fru Mathilde

Om jeg kan! Spørger du om det? Jeg fløi nok fra selve kongen, jeg, om han var her –

Lützow *(tager hende ind til sig, i sterk bevægelse)*

Sov godt inat. Drøm lyst om vor lykke. Hvis du elsker mig, som jeg elsker dig, *skal* alt blive godt.

Fru Mathilde

Jeg elsker dig, Fritz. *(Han gaar.)*

Under de sidste repliker er det blevet lys sommerskumring, og maanen kaster en bred lysstribe ind ad den aabne verandadør.

Fru Mathilde staar et øieblik stille, saa gaar hun raskt ud i haven, hvorfra man nu hører lystige stemmer.

(Teppet falder.)

FEMTE AKT

DE USKREVNE LOVE

[187] Scenen i forgrunden forestiller et mindre kabinet, lidt dæmpet oplyst og smukt dekoreret med palmer og blomstrende planter. I baggrunden en dør aaben til balsalen. Tilhøire dør ind til spisesalen. Tilvenstre to døre. Det er en stund, før ballet begynder. Flere piger overalt beskæftigede. **Tjeneren** tænder lysekronen i salen.

Første scene

Stuepigen (kommer hurtig ind fra høire)

Er Ludvig der? Ludvig, jeg skulde sige fra fruén, at frakkerne til studenten endda hænger i entreen, og der ligger ingen børste i toiletten, der herrerne ska ta tøie' af sig –

Tjeneren (i døren fra balsalen)

Kan jeg være allestedsen paa en gang, kanske? Jeg fik jo besked om, at her skulde tændes naa paa øieneblikke – klokka er snart 7.

[188] **Anden pige** (bag ham)

Aa har Dere lysekronetænderen? – skynd Dere op paa frøknas værelse, Jenny – jeg hørte, hu ringte!

Tjeneren (til den anden pige)

Her er 'n – pas Dere, saa Dere ikke drøpper af vokse paa møblene!

Anden pige

Aa, jeg har naa tændt her føre Deres tid! (**Tjeneren** vil gaa, hun raaber efter ham.) Ikke er det sat frem glasser paa smaaborda i spisesalen heller ennaa – og ikke er dem tørka –

Tjeneren

Aa, Di har naa vel ti' til aa vente Di aassaa! (Gaar.)

Anden pige *(efter ham)*

Aa, blaas! *(Ud i balsalen, tænder.)*

Anden scene

Fru Mathilde, Jomfruen. Siden Anna.

Fru Mathilde i lyst, elegant toilette og **Jomfruen** kommer fra spisesalen.

Fru Mathilde

– Og bordet er jo udmerket pent.

Jomfruen *(bekymret)*

Bare det blir nok mad! Af fileten faar jeg vist altfor lidet. Og nu stod Karen og svidde en gryte med fugl for mig ogsaa –

[189] **Fru Mathilde**

Aa, der er jo saa mange ting. Ungdommen spiser ikke saa meget, som De tror.

Jomfruen

Om ikke de unge damerne, saa skal jeg svare for Sigfrid og kameraterne hans baade med spisendes og drikkendes –

Fru Mathilde

Aa, siger De det? *(Deres øine mødes.)*

Jomfruen

For *dem* skal nu være svære til aa ture dernere paa hotellet, siger dem.

Fru Mathilde *(med udbrud)*

Aa, jomfru, jeg ønsker saa, at denne aftenen var vel forbi!

Jomfruen

Fruen faar ikke snakke slig. Anna glæder sig jo saa i denne dagen saa. Jeg faar naa se, om jeg kan faa tid til aa komme indenfor døren og bagom skjærmbrette, naar professoren skal holde skaalen for hende og unge doktoren. –

Anna (*staar i døren til balsalen, fuldt paaklædt med et etui i haanden*)

Ja, det faar De sandelig passe paa, jomfru. Og saa skal De raabe hurra, der hvor De staar.

[190] **Jomfruen**

Det faar nok ikke bli *mig* det.

Anna

Melpomene, Melpomene! Gaar De nu? Se først, om jeg ikke er pen da?

Jomfruen

Jo, De er saa fin og vakker iaften, frøken Anna, at jeg synes ikke, en prinsesse paa kongens slot kan være penere! – Men jeg har nok ikke tid til at staa her, jeg, – ellers saa svier Karen den andre fuglegryten min ogsaa! (*Gaar.*)

Tredie scene

Fru Mathilde. Anna. Siden Professoren.

Anna

Mama, – hvad er det, jeg finder oppaa værelset mit. Det er da vel ikke meningen din – du har da vel ikke sat det der, forat jeg skulde have det?

Fru Mathilde

Jo, – naturligvis har jeg det.

Anna

Dette forfærdelig fine perlehalsbaandet, det er jo det peneste, du eier jo –

[191] Fru Mathilde

Jeg har faaet det efter *min* mama ved du. Og jeg har næsten ikke brugt det. Nu skal du have det paa dig idag.

Anna

Men du selv da? Jeg synes, det er forgalt, mama. Aa, hvor jeg husker det godt, fra jeg var liden, naar jeg fik lov til at se i alle skufferne dine. Da kunde jeg ikke tænke mig noget herligere. Nu har jeg ikke seet det paa mange aar.

Fru Mathilde (*fæster det om hendes hals*)

Maatte du nu bære det mange, mange lykkelige dage i dit liv, min lille pige! (*Kysser hende.*)

Anna

Tusind, tusind tak. Naar nu Erik kommer, skal du se, han blir –

Professoren (*som ved de par sidste repliker har staaet i døren til balsalen i fuld festdragt*)

Først kommer nu *jeg!* – Jo, jo, hun er straalende iaften den lille pige. Og, se der ja, med sin bedstemoders halskjæde tror jeg? Lign hende, og lign din mor – det er endnu bedre arv end perler.

[192] Anna

Se paa onkel Fredrik – nei, noget saa elegant! – Men slipset er naturligvis skjævt. Lad mig skynde mig at faa dig istand, inden gæsterne kommer. Har du en knappenaal, mama?

Fru Mathilde

Se her. Jo nu nærmer nok tiden sig. Undres, om Sigfrid er færdig, – han var ikke kommen hjem for en stund siden. (*Gaar ind i balsalen.*)

Fjerde scene

Professoren. Anna.

Professoren

Jo, hun har havt sit svare stræv med mit toilet idag, md. Olsen, kan du tro. Og hendes mand har netop været saa klein disse sidste dagene ogsaa. Hun havde ikke været af klæderne inat, sagde hun. Saa havde hun stasen for mig idag. Tilslut kom hun ind og var kammertjener. Men et saadant høimoderne hvidt slips, ser du, det –

Anna

Se saa. Alt iorden. Md. Olsen kan hvile paa sine laurbær.

Professoren

Ja, netop, ja. Ved du, hvad jeg foreslog hende, da jeg gik herop?

[193] **Anna**

Nei?

Professoren *(ler barnslig)*

Jeg sagde: Sæt Dem nu her en stund, md. Olsen, i min gode, bløde lænestol og tag Dem en rigtig god, lang hvil. Jeg er lidt stolt af, at jeg sagde det, du.

Anna

Ja – kan du huske? Du syntes, md. Olsen var for tyk! – Men, onkel Fredrik *(tager ham under armen)*, hvad vil du nu egentlig sige i din skaaltale for Erik og mig idag?

Professoren

Vil du korrigere kanske?

Anna

Ja da, – altsaa?

Professoren *(ser frem for sig)*

Altsaa. – Jeg vil begynde med at sige: En kærlighedshistories første afsnit, mine damer og herrer – forholdet mellem to saadanne unge, der elsker hinanden og har forlovet sig med hinanden, – det kan lignes med et tomt glas!

Anna

Onkel Fredrik! Glas! Fy! – et tomt glas?

[194] **Professoren**

Et tomt glas, siger jeg. Det kan være et meget fint glas, et meget kostbart glas – men der er ingenting i det!

Anna

Jo, jo, – der er *meget* i det!

Professoren

Ikke modsig mig! Du har at tie stille og lytte til mine ord. Altsaa – et tomt glas, der skal fyldes med ædel vin. Og det skal være den unge mands og den unge kvindes høieste maal, at denne vin kan blive saa egte og uforfalsket – saa kraftig og rig – saa skøn og straalende i farven, – at den blir dem baade en styrkedrik og en livets fryd. (*Afbryder sig selv.*) Ja, ja, – det vilde jeg nok sige ja – og naar man er ung, saa ved man ikke, hvad saadant et glas er for en skrøbelig ting og hvor varlig det maa handles med, – det ved man nok ikke –

Anna

Onkel, – gjesterne kommer. Se der! (*Smiler og gjør tegn til ham.*) Sum – sum – sum!

Professoren (*ligeledes*)

Sum – sum – sum – sum. (*Gjesterne begynder at samles inde i balsalen. **Professoren** og **Anna** gaar derind.*)

[195] **Femte scene**

Fru Mathilde. Fru Mørk.

Fru Mørk

Nei, hvilket fortryllende kabinet! Saa kjøligt og dæmpet. Rigtig et kabinet at sværme i, – nei – men hvad siger *De* om den store nyhed da, fru Krabbe? De kan tro, den vakte sensation ved badet i formiddag!

Fru Mathilde

De mener med hr. Lützow og –

Fru Mørk

Ja, fideikommisset naturligvis. Man fik straks vide det i hotellet. Der var jo en mængde depecher, og der blev telegraferet igjen. Og han selv skal jo reise øieblikkelig. Ja, – saa faar vi ham ikke at se iaften. Det er et tab for Deres fest. Han gjør en saa distingveret figur. Men forresten har vi haft det indtryk af ham, baade Inga og jeg, at der har været noget vist alvorligt og dæmpet over ham i den sidste tid, som om han bar paa et eller andet hemmeligt tryk. – Men nu staar jo verden ham aaben – han bliver jo et glimrende parti!

Fru Mathilde (*med tiltvungen ro*)

Nei, virkelig – tror De det?

[196] **Fru Mørk**

Det antager jeg da, det er jo et umaadeligt gods. Ja – hvad der saadan kan hænde i denne verden – det er jo som en hel roman! Ja, for De ved naturligvis –

Fru Mathilde (*som før*)

Hvilket?

Fru Mørk

At denne dame, denne unge enke, som nu altsaa maa vige pladsen paa godset – det er jo hans gamle flamme! Det er som en nemesis i det, synes De ikke? Hun foretrækker stamherren – og saa blir det den anden, som –

Fru Mathilde

Man behøver jo ikke at antage, det var *derfor* –

Fru Mørk (*afbryder*)

Aa, det er jo saa sandsynligt. Men, hvem ved, romanen kan maaske fortsættes. Nu er jo damen fri – hun skal bo i nærheden. Han har godset – den gamle ungdomskjærlighed, som han vist aldrig har forvundet, kan blusse op igjen. – Hun er naturligvis villig. Man har seet saadant før. Tro De mig, det vil blive enden paa det hele!

[197] Fru Mathilde *(koldt, tvungent)*

De har en levende fantasi, fru Mørk – hendes mand er jo endnu ikke begravet! Men – jeg maa nok – *(Gjør en bevægelse mod døren til balsalen.)*

Fru Mørk

Lad mig først beundre Deres toilette, søde fru Krabbe! Ja, det *er* fortryllende. Og saa ungdommeligt. – Ja, jeg tør jo ikke bruge saadanne farver. Smaapigerne siger altid til mig: ældre damer ser aldrig saa gamle ud, som naar de klær sig ungdommelig. Saadan er de unge jo altid. Men jeg *er* jo ogsaa noget ældre end De. Forresten synes jeg, De ser lidt bleg og træt ud idag, kjære fru Krabbe – rigtig lidt medtaget – dette store selskabet har vist været for meget for Dem at ordne med –

Sjette scene

Fru generalkonsul Holth. *De forrige.*

Fru Mathilde

Der er jo fru generalkonsul Holth. *(En ældre tyk dame i døren fra balsalen. De hilser.)* Hvor morsomt, at De blev saa rask, fru Holth – det lader til, at badene her virker udmerket. *(Hun gaar videre, hilsende paa nye gjester ud i balsalen.)*

[198] Fru Mørk *(til fru Holth)*

Her *er* rigtignok lokale for straalende fester paa Fyrisheim, De! *(Sagtere)* Men af dem har der nok ikke været mange i den nuværende fru Krabbes tid, efter hvad jeg hører?

Fru Holth

Nei – der var jo – De ved –

Fru Mørk

Ja, det var høist interessant, hvad De fortalte mig forleden om forholdene her. Den stakkels fru Krabbe

– at ikke det liv har taget mere paa hende!

Fru Holth

Ja, jeg tænkte det ofte. At hun ikke lod sig skille fra den manden sin, De – nutildags saa –

Fru Mørk

Men Gud, kjære Dem – *skilles* – i *vore* kredse! Saadan skandale. – (*Fortroligere.*) Lützow kommer da ikke her i aften, han reiser med dampbaaden kl. 11. – Ja, de forhaabninger faar hun nok lade fare! Jeg tror virkelig, uden at rose mig selv, at jeg der har hjulpet hende til at faa øinene op. Det var naturligvis Fyrisheim, han vilde have og nu – ja for en merkelig historie, De – hvad der ^[199] kan *hænde* i verden! Vilhelm, min mand, siger rigtignok altid til mig: «Gud Sofie, bare du ser en rød uldtraad paa en grøn busk, saa tror du, det betyder noget romantisk –»

Fru Holth (*afbryder, interesseret*)

Tror De virkelig, hun tænkte paa –

(*Man hører musik fra balsalen, og der danses.*)

Fru Mørk

Ja, Gud – og han *er* da saa bedaarende, naar han vil! Nei, nu maa jeg da virkelig ind og se, hvem smaapigerne danser med. Man ser ikke noget til husets søn – mon han ikke fører op?

(*De gaar ud, professoren og statsraaden kommer ind.*)

Syvende scene

Statsraaden

Som jeg siger Dem – der er en paaviselig moralsk nedgang paa alle kanter. Værre for hvert aar, hvert valg. Jeg kommer nu lige fra folkemøde. Jeg hader sgu' snart politik. Og naar man kommer op i det, slappet og udvandet, efter en saadan fortærende badestedskur – man holder det simpelthen ikke ud! Var det ikke for det, at ens pligt ^[200] – naa. – Hvad der nu, for eksempel blev debiteret af løgn, eller kald dem janussandheder – det var ganske uhyrligt!

Professoren

Ja, kan De huske den kvartetten af Don Juan, De?

Statsraaden *(ser forbauset paa ham)*

Don Juan – operaen, mener De?

Professoren *(uforstyrret)*

Ja – De kjender nok den. Don Juan paastaar, Elvira er vanvittig, og hun, at *han* er en skurk. Saa staar den uskyldige Don Octavio midt imellem dem og synger: *Wem trauet man nun hier!* Dette synes jeg er refrainet paa vort hele aarhundrede – for dem, der staar udenfor de kjæmpende partier – –

Statsraaden *(griber de sidste ord)*

Men det er feigt at staa udenfor partierne. Enhver maa jo med i kampen for sandhed og ret, for folk og fædreland. – *(Tager sig i det.)* Huf – der gaar den igjen denne folkemødefrase! Men – De forstaar – Her er en artikel i morgenavisen idag, som – *(Leder i sine lommer uden at finde den.)* Hvor har jeg nu –

[201] **Professoren**

Ganske sandt – ganske sandt. Men der er andet end politik. – Der sker meget i det stille. Se nu, en symfoni af Beethoven for eksempel, den har efter min mening en større – –

Fru Mathilde, der har staaet lidt nølende i døren, kommer ind.

Fru Mathilde

Er herrerne her? Vil De ikke spille kort, hr. statsraad? Onkel, vil du ikke skaffe statsraaden en whist? – Dr. Rein spiller da –

*Hun passerer **professoren** og rører sagte ved hans arm. Han forstaar, at hun ønsker, at de skal gaa. Han tager **statsraaden** under armen og gaar ind i balsalen.*

Professoren

Ja, De maa til kortbordet, hr. statsraad! Ved De, – de arbejdende, forkavede statsmænd var de eneste, som afdøde biskop Martensen tillod at spille kort! – De kjender hans etik? *(De gaar.)*

Ottende scene

Fru Mathilde. Erik. Sigfrid.

Fru Mathilde gaar hurtig hen og lukker sagte igjen døren ind til balsalen. Aabner den nederste dør tilvenstre paa klem og ser ud. Lukker den igjen. I det samme høres stemmer og uro inde fra spisesalen tilhøre. Hun vender sig om og ser paa dørtærskelen **Erik Rein**, der har **Sigfrid** under armen, som modstræbende og protesterende trækkes med. Han er fuldstændig beruset. I det samme **fru Mathilde** faar øie paa ham, vakler hun tilbage, som om hun har seet et syn, og med et jammerraab er hun nær ved at segne om. Øieblikket efter har [202] hun gjenvundet sin fatning og springer instinktmæssig hen og vrider nøglen i døren til balsalen sagte om. Musiken derfra høres nu mere dæmpet. Den følgende scene spilles meget hurtig.

Fru Mathilde

Sigfrid – aa Gud, aa Gud, – Erik, hvad skal vi gjøre?

Erik (hurtig)

Der er ikke skeet noget galt. Han kom fra røgeværelset, hvor han havde siddet sammen med et par andre. Og da han vilde gaa ind i balsalen –

Sigfrid (river sig løs)

Jeg vil ind og danse. Jeg er den flotteste kavaleren, de har derinde – alle smaapigerne. – Nei, lad mig komme ud igjen – slip mig, Erik, siger jeg! Du skal ikke tro, du mestrer mig –

Fru Mathilde (samlers al sin kraft)

Lad mig, Erik – jeg *kan*. Sigfrid – du er ikke frisk – kom skal jeg hjelpe dig op paa værelset dit, saa kan du hvile lidt. Siden kan du jo komme ned igjen og danse saa meget, du vil. (Lægger hans arm om sine skuldre). Kom nu, gutten min!

Sigfrid (følger hende)

Ja – se det, lille mutter – det er ikke saa farligt, ser du, om man saan kan bli lidt – lidt [203] saan sving – zwingli – ja! Jeg lar mig bare ikke skræmme af saanne vigtigmagere, som den unge mand Erik, skjønner du. – Men *du* har altid været en god mor, du, for mig. – Ja, jeg tænker, du greiede med papa ogsaa, jeg, naar han var saan lidt munter – lidt sving – zwingli af sig. Ja, stakkars dig, jeg skal nok bli en støtte for dig, jeg, stol paa mig, du mama – jeg behøver nok ingen stedfar! (De gaar ud af den øverste dør tilvenstre.)

Fru Mathilde (til Erik, der vil følge)

Nei, nei, Erik – ikke du – det bare irriterer ham, gaa ind til de andre.

Erik (efter hende i sterk bevægelse)

Som du vil. Om jeg kunde gjøre *alt* for dig! – Jeg siger derinde, at det var en sterk næseblødning. (*Gaar tilbage gjennem spisesalen.*)

Niende scene

Lützow. Siden fru Mathilde.

Lützow (*reiseklædt, kommer sagte ind fra venstre, den nederste dør. Han blir staaende usikker*)

Hvor er hun henne? Hun sagde jo – (*Lidt efter kommer fru Mathilde tilbage. Hun er ligbleg og hendes hele ydre som forvandlet, forstenet. Han gaar hurtig mod hende og vil tage hende i sine arme, men farer tilbage, skræmt af hendes forunderlige udseende.*) Mathilde – hvad er der hændt?

[204] **Fru Mathilde** (*bevæger læberne, men faar intet ord frem*)

Lützow (*tager hende i armen*)

Mathilde da – du *skal* sige mig, hvad der er hændt – er nogen syg?

Fru Mathilde

Fritz – det er – det er –

Lützow

Du gjør mig saa angst.

Fru Mathilde

Aa, Fritz. (*Kaster sig skjælvende og hulkende ind til ham, men river sig straks løs.*) Nei, nei, nei – nei – nei – nei –

Lützow

Hvad er det?

Fru Mathilde (*staar og ser stivt frem for sig, taler mekanisk og monotont*)

Der er hændt noget forfærdeligt. Sigfrid har – Sigfrid kom herind nu, for et øieblik siden. Han havde – han var *drukken*. Ganske fra sig selv. Jeg har aldrig seet ham saa. Jeg vidste, at det hændte imellem – ikke

saa sjelden – derinde i byen. Men jeg trodde ikke – jeg skjønte ikke, at han var som *nu*. Jeg *vilde* ikke forstaa [205] det. Jeg har faaet ham op paa hans værelse. Han fulgte *mig* og gjorde, hvad *jeg* sagde. Jeg har jo havt en øvelse i – i at (*stanser*). Jeg ser det – alt det, som *var*, langt bag mig. Jeg ser alt, som nu ligger foran mig. Det er det samme, det er arv efter hans far. Han kan ikke gjøre for det. Men dr. Rein har sagt, han kan reddes. Jeg maa redde ham. Aldrig forlade ham. Ofre alt, – min lykke, min kjærlighed. – Jeg ser det saa klart –

Lützow

Hvad er det du staar og siger? Du ved det ikke selv, du er overnervøs – gjennemrystet. – Kom her, kom til mig – lad mig tale med dig – kom –

Fru Mathilde (*som før, uden at se paa ham*)

Jeg ser det saa klart. Jeg *kan* ikke følge med dig. Jeg *maa* blive her. Jeg *maa* ikke tænke paa mig selv. Jeg skal begynde paa nyt. (*Sterkere.*) Jeg skal bare begynde paa nyt – det er altsammen *forbi*.

Lützow (*oprørt, smertelig*)

Men *jeg*! Tænker du ikke paa *mig*? Du vil da ikke bryde dit løfte til mig – bedrage mig? –

[206] **Fru Mathilde** (*pludselig mod ham*)

Bedrage dig, Fritz. Jeg vilde heller *dø*, end gjøre dig bedrøvet!

Lützow

Men forstaar du da ikke, at du martrer mig, at du piner mig tildøde – –

Fru Mathilde (*klangløst, som før*)

Jeg ser, jeg skulde ikke bragt dig til dette. Jeg havde ikke ret til det. Men det var saa lykkeligt.

Lützow

Hvad mener du? Jeg forstaar dig ikke. Elsker du mig da ikke mere?

Fru Mathilde (*uden at se paa ham*)

Jeg elsker dig over alt i verden. Jeg elsker dig fra dybet af min sjæl. Jeg elsker dig som det lyseste og

skønneste og herligste, der er kommen ind i mit liv –

Lützow

Og endda kan du tænke paa, – hvor *tør* du tænke paa at knuse og ødelægge vore største og helligste følelser! Kom til dig selv igjen, – du ser saadan ud – jeg er angst for dig –

[207] **Fru Mathilde** (*som før*)

Rør mig ikke, Fritz. Hvis du kommer nær ind til mig, glemmer jeg alt andet. Jeg *maa* ikke glemme alt andet. En mor maa ofre alt for sine børn. Det er livets lov. Den kan ikke pruttes med.

Lützow (*rasende, ude af sig selv*)

Dine børn – hvad er dine børn for dig? Den – den mands børn – hvad har du med dem at gjøre!

Fru Mathilde (*i stigende heftighed*)

Ja, ja. Det er sandt. Jeg er bleven mor til dem mod min egen vilje! –

Lützow

Og for dem vil du saa ofre hele dit liv, din lykke, din fremtid – efter alle de lidelsens aar, du har gaaet igjennem –

Fru Mathilde (*i voldsomt oprør*)

Ja, hvor har jeg lidt! Alle aarene har jeg gaaet – kjæmpet og kjæmpet og lært at være taalmodig. Jeg har gaaet her i dette hus med denne – denne fremmede mand. – Jeg har seet hans nedværdigelse, – seet ham brutaliseres, sløves – [208] i slet selskab – last – og saa anger og løfter – og saa last og nedværdigelse igjen! – Har jeg ikke lidt nok? Har jeg ikke maattet trampe paa alt, hvad der var kvindeligt og fint i mig? – Paa min kjærlighedstrang – min lykketrang! Har jeg ikke levet i ensomhed, i udlændighed, – delt skammen – skjult skammen med løgn og forstillelse! Og nu igjen – skal det begynde paanyt. Vil Gud forlange dette af mig? Er der ingen redning? (*Mod ham.*) Fritz – jeg aarker det ikke. Tag mig med dig, Fritz, – hjælp mig, hjælp mig, red mig ud af det – – jeg aarker ikke at begynde paanyt – *alene!*

Lützow

Mathilde – jeg er jo hos dig. Jeg vil ikke forlade dig. Nu ser du alting fra én side. Bestem ingenting iaften. Imorgen, – om nogle dage vil du tænke og føle anderledes, – sundere, – naar jeg kommer igjen,

Mathilde, og henter dig med vor kjærligheds sterke og hellige ret.

Fru Mathilde (*river sig løs. Taler stivt og monotont, ser frem for sig, ligesom hun ikke hører.*)

Jeg stod her. Jeg ventede paa dig. For at sige dig farvel. Saa vendte jeg mig om. Og kom han imod mig. Med det stive, fremmede blik. Med de slappe træk. Og han var saa *bleg*. – [209] (*Heftigere.*) Jeg saa ham. Det var hans far – og det var min lille gut – min deilige lille gut, som jeg havde baaret paa mine arme – som jeg havde prøvet at verne for alt ondt. Han var der – saa nedværdiget – – saa fra sig selv – og saa *bleg*. (*Heftig.*) Men, det var *mest* hans far! (*Med udbrud.*) Aa – jeg trodde, mit hjerte skulde briste! (*Taler igjen som før.*) Men da saa jeg veien for mig – det var som under et lyn –

Lützow

Mathilde – er han saa hurtig blevet dig mere end jeg? Var din kjærlighed til mig ikke sterkere. (*Heftig.*) Du ved ikke, hvad du selv føler i dette øieblik.

Fru Mathilde (*som før*)

Min kjærlighed til dig, Fritz – den er jo *min* den. – Nu er det jo ikke *mig* længere.

Lützow

Men igaar, det er jo ikke længere end siden igaaraftes, da vidste du jo alt, ligesaa godt som nu. –

Fru Mathilde (*som før*)

Det var – jeg *vilde* ikke se. Der maatte nok *mere* til.

[210] **Lützow** (*i lidenskabelig heftighed*)

Jeg ser, hvordan det er. Du behøver ikke at sige mere. Din kjærlighed til mig – den –. Jeg vil sige dig en ting – jeg vil sige dig, hvad det er – du *skal* høre, hvad det er! Det er ikke dit legeme, som er gammelt – det er din sjæl – dit *hjerte*, som er gammelt!

Fru Mathilde (*mod ham*)

Fritz – du dræber mig.

Lützow (*støder hende fra sig*)

Ja, hvordan tør du ogsaa behandle mig, som du nu gjør! Hvem gir dig ret til det? Har du da ingensomhelst følelse af *ansvar*, naar det gjælder *mig*? – Jeg forstaar bare ikke, hvorledes du har vovet at tage imod den store, trofaste følelse, jeg har bragt dig, naar din egen ikke har mere modstandskraft, end at den synker sammen, feigt og modløst for den første den bedste ting, der sætter den paa prøve!

Fru Mathilde (*med hævet hoved*)

Det er dig ikke værdigt at tale saadan til mig. Du *tror* heller ikke selv, hvad du siger.

[211] **Lützow** (*bittert*)

Ja, hvad skal jeg tro? Du elsker mig nu – paa *din* maade. Men du elsker dine børn endnu høiere. Det tror jeg.

Fru Mathilde

Det er ikke sandt.

Lützow (*med tilkjæmpet ro*)

Kanske du ikke forstaar det selv. Men vort inderste væsen sætter merker udad, ser du, uden at vi selv ved af det. Man handler saa eller saa, – eller undlader at handle saa eller saa. Deraf forstaar man *alt*. Dersom du elsker mig, som jeg dig, saa vilde du ikke føle og handle, som du gjør i denne stund. Det er saa enkelt. (*Blødere, overvældet.*) Men – jeg var ikke forberedt paa det – jeg – det kommer – (*Stanser.*)

Fru Mathilde (*lidenskabelig, paa knæ, klamrer sig fast til ham*)

Fritz, – hvis jeg ikke elskede dig saa høit, saa behøvede jeg kanske ikke nu at ofre hele min livslykke. Forstaar du ikke det? At det er netop, fordi – fordi *du* fylder hele mit hjerte, at jeg ikke faar noget tilovers for Sigfrid, der trænger mig for sit livs skyld? Du ser jo selv, hvorledes jeg igaar var villig til at reise fra ham, til at lade ham gaa alene her hele vinteren. Nu forstaar jeg bare, at jeg redder ham *aldrig*, hvis han skal nøie sig [212] med de smuler, som falder fra min lykke, mine tanker, mine følelser for *dig*! Og derfor, – *derfor*, Fritz! – Hvis han skulde gaa tilgrunde, han – ligesom hans far, – jeg vilde aldrig faa fred i min sjæl! (*Vrider sine hænder.*)

Lützow (*klangløst*)

Ja, – saa er der jo ikke mere! – Farvel.

Fru Mathilde (*klamrer sig til ham i angst, ude af sig selv*)

Du maa ikke, – du maa ikke gaa fra mig, – ikke paa den maade. – Fritz, du maa have barmhjertighed med mig. Jeg elsker dig, Fritz – jeg elsker dig over alt i verden. Du har gjort mig saa lykkelig, – du har givet mig de eneste lykkestunder, jeg har eiet i mit hele liv, – saadanne lyse, vidunderlige stunder, – jeg vil altid takke dig for dem, – paa mine knæ takke dig for dem. Jeg vil gjemme dem som det dyrebareste, jeg eier. Du maa bare ikke gaa fra mig i vrede, – du maa ikke være ubarmhjertig mod mig.

Lützow (*blødt*)

Reis dig op. Ubarmhjertig mod dig, – *mod* dig, Mathilde. Er du ikke den kvinde, som jeg *tilbeder*. Men du mishandler mig saa!

Fru Mathilde (*bønlig*)

Fritz!

[213] **Lützow** (*dækker sit ansigt og vender sig bort*)

Fru Mathilde (*efter ham, tager hans hænder*)

Hvad er det? (*I udbrud.*) *Graater* du?

Lützow (*fortvilet*)

Hvorfor vil du tage denne martyrdom paa dig? Kanske blir det til ingen nytte for nogen. Jeg ser det for mig; du redder ham ikke. *Sligt er haabløst* – tro du mig!

Fru Mathilde (*viger bagover i vild angst*)

Nei – nei – du *maa* ikke sige det – jeg *tror* det ikke!

Lützow (*efter hende, bedende*)

Mathilde – tilgiv mig, jeg ved, jeg er grusom. Men har ikke *jeg* den første ret til dig nu? Skal en hustru forlade sin mand? Er du ikke min allerede gjennom dit løfte? Er ikke vort hjem allerede reist med lune vægge, med sol gjennom alle vinduer – vor lykkes varme, deilige sol!

Fru Mathilde (*fortvilet*)

Tal ikke om det. Nævn ikke ordene. Du *maa* ikke nævne dem. Det er altsammen forbi!

[214] **Lützow** (med en pludselig overgang i stigende oprør og bitterhed)

Din beslutning er urokkelig. Nu ja – jeg har jo at bøje mig. Du skal altsaa fra nu af drives ud af mit hjerte. Lidt efter lidt. Du behøver ikke at vide, hvad det kommer til at koste eller ikke koste. Men saameget forlanger jeg. – Jeg er ikke stoltere end som saa: Du gaar fra denne dag af ud af min vei, for altid. Du maa aldrig gjøre forsøg paa at bringe mig ansigt til ansigt med dig mere. Jeg vil ikke se din skikkelse, dit udtryk, dine øine – dit smil. Jeg vil heller ikke se noget i dit ansigt, der kan sige mig, at *du* ogsaa har havt din del af *smerten*. – Du talte igaar om en varm strøm. Bringer du mig igjen ind under din atmosfære, den, der har – (*Stanser.*) Nu ja – jeg er ikke sterkere – jeg vil det altsaa ikke – taaler det ikke – vil ikke – *vil* ikke – *aldrig!* (*Gaar mod døren.*)

Fru Mathilde (holder ham tilbage i angst, halvt fra sig selv)

Gaar du – du gaar da ikke, Fritz – du gaar da ikke allerede fra mig – du *kan* da ikke –

Lützow (vender sig om, koldt og haardt)

Hvad vil du, jeg skal gjøre – der *er* jo ikke mere.

[215] **Fru Mathilde**

Sig, at du ikke er vond paa mig først – sig, at du tilgiver mig alt det onde, jeg har gjort dig!

Lützow (som før)

Ja – jeg ønsker, du maa – maa faa det godt!

Fru Mathilde (heftig, skjælvende)

Faa det godt – jeg maa næsten le! Tror du, *jeg* skal faa det godt. Tro bare ikke det – hvor du end er! Kanske *du* kan faa det godt – engang – naar du glemmer mig. Kanske *du* kan blive lykkelig – dernede – lykkeligere end –

Lützow (som før)

Lad os ikke tage ordene forfængelig. Vi *glemmer* vel – ingen af os. Farvel Mathilde! –

Fru Mathilde (i angst)

Fritz! – Fritz! (*Strækker armene mod ham.*)

Lützow (*pludselig mod hende, tager hende til sig, heftig, lidenskabelig*)

Du *skal* ikke kaste mig fra dig. Jeg kommer igjen, – og da *skal* du være min, – min, – jeg bærer dig bort – paa mine arme –

Fru Mathilde (*som bedøvet, drømmende*)

Aa, – det er vidunderligt. Bløde hænder stryger over mine øine, – over min pande. Alt det onde er glemmt. Alt – er – saa – lykkeligt –

Lützow (*varmt, overtalende*)

Ja, Mathilde, – vor kjærlighed skal overvinde alt – alt. Aa, du skal se. Vi skal nok finde paa raad. Jeg skal gjøre alt, hvad du vil, hører du? Hjælpe dig –

Fru Mathilde (*river sig løs*)

Sig det ikke mere. Sig ikke nogenting. Det *er* ikke saa. Det kan ikke være saa. Frist mig ikke – se ikke paa mig – frist mig ikke! For min samvittigheds skyld! Her er mit *arbeide*. Her er mit liv. Bare her. *Og det kan ikke deles!*

Lützow (*gaar imod døren*)

Farvel Mathilde!

Fru Mathilde (*efter ham*)

Bliv! – Reis ikke! – Nei! – Fritz! (*Han er gaaet. Hun synker ned paa gulvet med ansigtet gjemt i en lænestol, hvísker.*)
Elskede! – Elskede! – Deilige! Elskede ven! – Jeg elsker dig! – Jeg elsker dig! (*Reiser sig hurtig, springer mod døren, hvorigjennem Lützow gik. Betænker sig og blir staaende, vrider sine hænder.*) Er du borte, Fritz! – Gik du fra mig. Nu netop var du her. Og jeg jagede dig bort. *Og du trodde, det var, fordi jeg ikke elskede dig nok!* Gud! – vær barmhjertig! – Aa, lad mig dø! – Lad mig dø! (*Kaster sig atter ned i stor hulken.*)

Tiende scene

Fru Mathilde. Professoren.

Professoren (*kommer forsigtig ind fra spisesalen*)

Mathilde, de spørger efter dig. Erik fortalte mig, at Sigfrid, – prøv at beherske dig, – du *maa*, – nu skal man snart gaa tilbords.

Fru Mathilde *(er faret hurtig op, ser sig forvildet omkring)*

Hvad er det, du siger?

Professoren

Hvad er det, Mathilde, barn? Hvorledes er det, du ser ud? Hvad er det for noget forfærdeligt, som er gaaet over dig? *(Stanser.)* Er Lützow reist?

Fru Mathilde *(aabner munden, faar ingen lyd frem, nikker)*

Professoren

Hvad er der skeet? – Sigfrid – Har du brudt med Lützow for Sigfrids skyld?

Fru Mathilde *(som før, nikker)*

Professoren

Mit barn! Mit stakkars barn!

Fru Mathilde *(hæst, utydelig)*

Han – tror ikke – at jeg –

Professoren

Jeg kan ikke høre, hvad du siger – hvad siger du, barnet mit?

Fru Mathilde *(prøver at tale tydelig)*

Han tror – at jeg ikke holder af ham – mere.

Professoren

Lützow? – Han – forstaar ikke –

Fru Mathilde (*ryster paa hovedet*)

Han var vond paa mig, da han gik. Han var her nu – i dette øieblik – her i værelset. *Og jeg skal aldrig se ham mere.*

Professoren (*tager hende i sine arme*)

Mathilde!

Fru Mathilde (*med udbrud, hulkende*)

Aa, jeg dør!

Professoren

Min lille pige – min stakkels, lille ven!

Fru Mathilde (*hører ikke*)

Jeg synes, jeg har gjort et stort sprang. – Det er, som jeg har gjort et stort sprang – ud i noget koldt og mørkt og tomt. – Det er saa mørkt – og koldt –

Professoren

At se dig lide saa! Men Gud vil hjælpe dig. Hans kærlighed –

Fru Mathilde (*afbryder*)

Ja – ja – ja, jeg ved det. Jeg ved det. (*Heftig.*) Men den jordiske kærlighed – den er den stærkeste – den er den stærkeste, som findes i verden. *Maa* den ikke være det. Banker den ikke i hver blodsdraabe i os, dirrer i hver fiber. Den varmer og fylder – den gør det saa, at livet her paa jorden blir – at det indeholder alt – *alt*, forstaar du?

Professoren (*stille*)

Det *er* ikke saa. Det *synes* bare saa. Men du kan ikke føle det anderledes *nu*. Siden –

Fru Mathilde (*hører ham ikke, vrider sine hænder*)

Jeg har gjort ham ondt. Fritz – stakkars Fritz! – *(Som i et havkvalt skrig.)* Og saa tror han, at jeg ikke elsker ham nok! *(Synker sammen, jamrende.)*

Professoren

Mathilde, min ven.

Fru Mathilde *(træt, stille)*

Jeg vil gjerne dø! Om Gud vil lade mig dø!

Professoren *(blødt)*

Mathilde – i den store selvfornektelse gives der ofte et saa bredt, rigt lys. Se paa martyrerne – se de heilige mænd og kvinder – der er glæde i deres øine.

Fru Mathilde *(gjentager heftig)*

Glæde! *(Med en lidelsesfuld magt.)* Ja, nu er strømmen, den skjæbnestrøm, som du talte om, vokset til en vældig flod – og jeg jages nedover den – den river mig med sig –

Professoren *(fast og som med inspireret høihed)*

Du har Sigfrid i baaden. Sigfrid *skal* reddes. Det er din løn. – Gud har noget stort i arbeide med din sjæl, det er jeg forvissat om. Et menneskes sjæl, du – det dyrebareste, der er os betroet, noget helligt. Du maa prøve paa at elske din egen sjæl, Mathilde. Tænk dig, at den er en fin sten, en *gemme*, hvori der skal indridses et billede. Fint og skarpt og nøiagtig maa der skjæres. Hjertet bløder og krymper sig ved det – men, hvor kniven har været skarpest, der blir linjerne klare, billedet mest fuldkomment. Da faar det sit eget guddommelige præg, som det havde i Guds tanker, da han skabte det. Du skal se, Mathilde – det er jo allerede begyndt. Alle, som kjender dig, har seet det. Nu skal det blive fuldkomnere, renere, helligere – og livet er ikke saa langt –

Fru Mathilde *(som staar med sænket hoved og er blevet roligere, eftersom han har talt, gjentager stille og langsomt)*

Gud ske lov, livet er ikke saa langt! Og – Han vil hjælpe mig – jeg tror det –

Professoren *(musikken, der er holdt op en stund, begynder pludselig at blive sterkere)*

Men nu maa du – husk paa –

Fru Mathilde *(som om hun pludselig hører musikken)*

Ah – danser de derinde!

Professoren

Anna er derinde.

Fru Mathilde

Anna – ja Anna.

Professoren

Lykken staar jo idag som en stjerne paa hendes pande. Kanske den aldrig kommer til at straale med saa ren og skjær en glans som iaften. Kom og se paa hende, – du maa derind!

Fru Mathilde *(exalteret)*

Ja, – lad os gaa – straks! *(Vil gaa.)*

Professoren

Men først – lille ven. – du maa vist op paa dit værelse et øieblik, og vaske dine øine, – du ser saadan lidt – og dit haar – *(Han stryger og klapper hende.)* – Ja, – ikke sandt?

Fru Mathilde

Jo, – jo, du kjære velsignede onkel! *(Gaar.)*

Professoren *(gaar i sterk bevægelse op og ned paa gulvet)*

Var det nødvendigt, hun skulde gaa gennem de dybe vande! – Aa, min Gud – denne din sorgens verden. – Staa hende bi – staa hende bi – din vilje ske! –

Ellevte scene

Professoren. Fru Mathilde. Erik. Anna.

Fru Mathilde (kommer tilbage. Hun er fuldt behersket. I det samme kommer **Erik** fra spisesalen)

Erik

Folk begynder at forundre sig. Kan vi ikke aabne døren? Sigfrid sover – jeg var deroppe. Anna siger, at nu maa mama ikke passe Sigfrid længere.

Fru Mathilde (sterkt, rolig)

Nu kommer jeg, Erik– aabn døren! (Erik aabner den. Hun vender sig mod ham.) Erik – sørg for, at der blir dækket *herinde* ogsaa –

Erik

Ja – det skal jeg nok ordne.

Anna (kommer straalende imod hende)

Endelig, mama – onkel – mama – hvor *blir* dere af? Sigfrid er jo meget bedre. Nu *maa* du komme, mama. Nu danser vi borddansen. Erik og jeg skal danse den med hinanden. Saa begynder folk allerede saa smaat at stikke hovederne sammen, og *saa* knalder det! Men kom nu og se paa Erik og mig danse sammen, – saant nydeligt par skulde du ikke have seet før, det synes onkel Fredrik, og det synes *jeg* ogsaa – alvorlig talt! (Hun tager moderen under armen. Man ser dem blandt gjeesterne. Musik. Dans. **Fru Mathilde** fuldstændig behersket; hun smiler og taler livlig.)

(Teppet falder.)

Noter

[n1](#). Får] *rettet fra*: For (*trykkfeil*)

Helene Dickmars *Korsvei* er lastet ned gratis fra bokselskap.no